

PROMINA

LIST ŽUPE SVETOGA MIHOVILA - PROMINA

GODINA IX.

BOŽIĆ 2014.

BR. 9.

PRVOPRIČESNICI U PROMINI 2014. g.

BRANIMIR Novaković, prof. KATA Čulinia, MAJA Jakovljević, MIJA Džapo, IVAN Marić, MATIJA Bronić i GABRIJEL Jukić

Uvodno slovo župnika

Dragi župljani, dragi Prominjci diljem Domovine i svijeta!

Evo nas i ove godine o Božiću s našim župnim listom "Promina". Danas je tehnika toliko napredovala da svatko brzo dozna što se događa u svijetu, a posebno u svome rodnom kraju. Nema tu puno ni događanja, a svatko još ima rodbine i roda u svijetu i u Promini pa se dozna nešto telefonom, a ponešto mobitelom, čujemo se i javimo jedno drugom ta mala događanja. Najviše je vijesti među nama o smrtnim slučajevima, a rađanja i vjenčanja je sve manje. Imali smo prvu svetu Prcest i krizmu koju je podijelio naš o. Biskup. Župni vjeronauk se održava redovno, jednom tjedno. Nisam zadovoljan s dolaskom djece na pouke, a to je pitanje odgovornosti samih roditelja. Žao mi je da neko dijete ne primi sakramente u svoje vrijeme sa svojim društvom, jer kad mu budu trebale neke potvrde, neće ih imati i može zato kriviti svoga roditelja i sebe sama. Nije naša župa neka nepoznata. Ovaj narod poznat je po svojoj vjeri i nacionalnoj svijesti širom svijeta. Vjernost Bogu, odanost Gospu i svetom Mihovilu, pa to je sraslo s našim čovjekom, s njegovom biti i to je ono čega se on ne smije odreći ni postidjeti.

Božić je pred vratima. Zato smo poradili da vam naš župni list dođe u ruke ovih svetih dana kako biste pročitali sva glavnija događanja u našoj Promini. Vodič kroz župnu kroniku upoznat će vas

s glavnim zbivanjima u našoj župi, kao i o svemu što se u njoj radilo na materijalnom planu. Također će u ovom broju biti navedeni planovi za daljni napredak naše župe. Tu je i popis svih koji su dali svoju pomoć bilo za crkvu, bilo za groblje ili za mrtvačnice. Lijepo je i hvale vrijedno da su prostorije za ispraćaj naših pokojnika pristojno uređene, a još ih treba doraditi. Općina je preuzela obvezu u 2015. godini urediti mrtvačnicu kod Sv. Mihovila. Tako bi naša župa bila, što se tiče mrtvačnica, uređena kao i druge župe. Materijalno radimo i popravljamo. Sve to ima smisla ako i naša vjera s time bude živa i ako se budemo trudili da po njoj i s njom živimo. Bez vjere čovjekov život nema smisla, a niti budućnosti. Kršćanin bez žive vjere je kao i stablo bez zemlje, vode i sunca. Svima nam je doći pred sudište Božje. Ponesimo odavle pune ruke vjere, obnovljena života i dobrih djela. Ne odgajmo život po vjeri, jer ne znamo ni sata ni dana kad nam je sve ovo ostaviti. Radimo da imamo dovoljno za ovaj život, a još više radimo na slavu Božju, za svoje spasenje i dobro onih s kojim živimo. Neka svima vama, dragi Prominjci i Prominjke, ma gdje bili ili živjeli, bude:

SRETNO POROĐENJE
KRISTOVО I BLAGOSLOVLJENA NOVA, 2015.
GODINA! NEKA VAS I U
NJOJ PRATI BOŽJI BLAGOSOV I LJUBAV PREMA
OBNOVLJENOM ŽIVOTU. IZA NAS NEKA BUDE
SVE BOLJE I LJEPŠE.

To vam,
uz srdačan pozdrav,
želi fra Petar Pletikosa,
vaš župnik

Uz 50-tu obljetnicu prve svete mise,
o. Provincijal fra Joško Kodžoman predaje
zahvalnicu župniku Promine fra Petru Pletikosi
za predani rad na slavu Božju,
dobro hrvatskog naroda i na ponos Provincije
kao i na osobno posvećenje i spas.
Visovac, 24. travnja 2014. g. G.

PAPA PAVAO VI. PROGLAŠEN BLAŽENIM

Na svečanoj misi, u nedjelju 19. listopada 2014., papa Franjo je na trgu Sv. Petra proglašio papu Pavla VI. blaženim. Ovaj blaženik je priveo kraju Drugi vatikanjski koncil i ustanovio Biskupsku sinodu. S Papom je misno slavlje, u kojem je sudjelovalo oko 70 000 vjernika, suslavio papa u miru Benedikt XVI., a koncelebrirali su i svi sinodski otci koji su sudjelovali na Trećem izvanrednom općem zasjedanju Biskupske sinode na temu „Pastoralni izazovi gledi obitelji u kontekstu evangelizacije“.

cije“. Papa Franjo je odredio da se spomen dan novoga blaženika slavi 26. rujna.

O novom blaženiku, u svojoj propovijedi, papa je rekao i ove riječi: „Pred tim velikim papom, tim hrabrim kršćaninom, tim neumornim apostolom, pred Bogom, danas ne možemo drugo doli reći riječ koja je tako jednostavna koliko je ujedno i iskrena i važna: Hvala! Hvala, naš dragi papa Pavle VI.! Hvala za tvoje ponizno i proročko svjedočanstvo ljubavi prema Kristu i njegovoj Crkvi!“

MIR I ZA TEBE

Božić!

Mir svim ljudima dobre volje!

Mir i tebi, tko god ti bio, što god mislio i vjerovao!

Mir! Jer i ti nosiš u dubini svojega srca, možda sasvim nesvjesno, neizmjernu čežnju za izgubljenim rajem, čežnju za mirom, dobrotom i ljubavlju.

Ako na Božić ne tražiš ništa drugo osim stola s jelom i pićem, ugodnu gostionicu, malo razonode i opijenosti, tada nećeš naći mira. Nezadovoljen, uvijek ćeš čeznuti za novim lokalom, za novim blagdanskim jelom, za novim užitkom, za

novom razonodom. I uvijek ćeš ostati nezadovoljan.

Uvijek ista bol, uvijek ista glad. Tako nikada nećeš naći mira.

Božić: Oslobodi se pritiska i prisile sebičnosti.

Potraži mir u dobroti i ljubavi prema drugima – i naći ćeš mir.

Božić: Božja ljubav neka postane vidljivom u tvojem srcu i u svemu tvojem životu.

Božić: ništa osim mira, ništa osim dobrote i ljubavi svim ljudima na svemu svijetu!

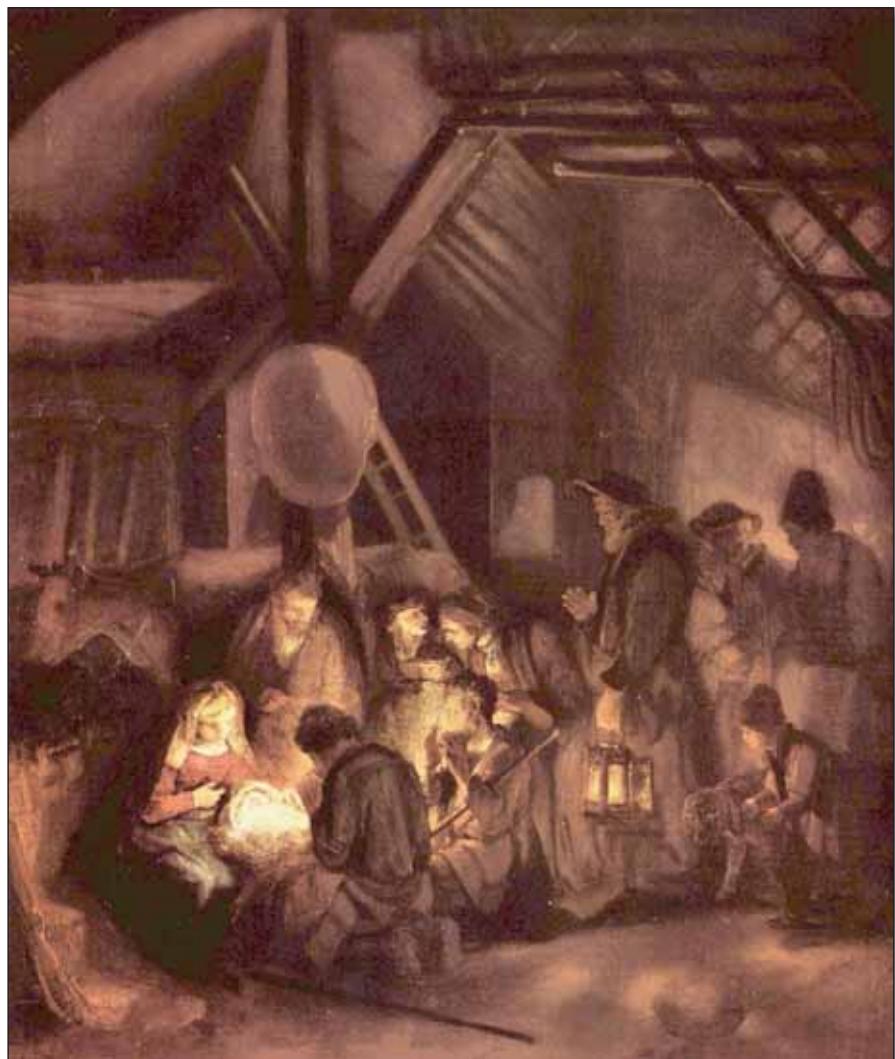
Phil Bosmans

Sv. papa Ivan Pavao II. drži ruku na glavi fra Petra Pletikose prilikom hodočašća mladih Splita

Svjedoci Božića

U izvješćima o Isusovu rođenju spominju se dvije skupine ljudi kojima je naviještena Radosna vijest: pastiri koji su bdjeli kod svojih stada na betlehemskim poljanama i mudraci s Istoka. Evangelijski predstavnik po Luki pripovijeda o andelovu navještaju velike radosti prestrašenim pastirima: „Ne bojte se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist Gospodin. Evo vam znaka: naći ćete novorođenče gdje leži u jaslama“ (Lk 2, 10-12). Evangelist Matej predstavlja drugu skupinu: „Kad se Isus rodio u Betlehemu judejskomu u dane Heroda kralja, gle, mudraci se s istoka pojaviše u Jeruzalemu raspitujući se: „Gdje je taj novorođeni kralj židovski? Vidjesmo gdje izlazi zvijezda njegova pa mu se dodosmo pokloniti““ (Mt 2, 1-2). Riječ je o dvjema različitim skupinama svjedočaka Isusova rođenja. Lukini pastiri predstavljaju židovski narod, a Matejevi mudraci predstavnici su svih ostalih naroda koji se dolaze pokloniti Kristu. Različiti su po podrijetlu i staležu, po znanju i zanimanju. Jedinstveni su pak u spoznaju Božjeg znamenja, složni u radosti veoma velikoj. Jedan je te isti izvor njihove radosti, maleno Dijete. Pastiri u njemu prepoznaju Spasitelja, a mudraci svjetlo

Rembrandt van Rijn - Poklonstvo pastira

i smisao svoga života. Radošno svjedoče o onome što su čuli, vidjeli i doživjeli.

Pogledajmo izbliza te dvije skupine prvih svjedoka Božića, kako bismo i sami radošno mogli svjedočiti ljubav Božju prema nama i svim ljudima.

Pastiri

U ono vrijeme pastiri su držani prezrenom čeljadi, osobama izvan mjesta i zajednice. Zaprljani, blaguju neopranih ruku, nikad ne zalaze u sinagogu, stalno su za svojim ovcama. A upravo

oni primaju radosnu vijest: „Naći ćete Novorođenče, povijeno gdje ježi u jaslama“ (Lk 2, 12). Rodilo vam se djetete, koje je Spasitelj, Krist Gospodin. Događaj Isusova rođenja andeli predstavljaju pastirima kao radosnu vijest, veliko veselje za sav narod.

Andeoska prisutnost i jaka svjetlost usred mrkle noći zastrašuju pastire. Nakon što su čuli andeosku poruku, postaju odvažni i veseli tako da jedan drugoga hrabre: „Hajdemo dakle do Betlehema. Pogledajmo što se to dogodilo,

dogadjaj koji nam obznani Gospodin" (Lk 2, 15). Pastiri, osobe za koje nitko nemari, dolaze prvi k Novorođenom, prinose mu svoje darove i klanjaju se svome Gospodinu. Tako se obistinjuje riječ Pisma, da Bog odabire ono što je u ljudskim očima prezreno i ono što nije, da postidi ono što jest. Pastiri nalaze siromašno Dijete. Sretni su, jer u događaju koji im je navijestio anđeo, otkrivaju mnogo više nego su očekivali. Susreću Božju ljubav koja je u tom Djetetu postala stvarna i opipljiva. Upravo njima, jednostavnima i siromašnima, naviješteno je da je Bog jedini Spasitelj.

Pastiri se mijenjaju zbog onoga što vide i čuju. Postaju drugi ljudi i drukčiji. Primaju poruku i postaju sami porukom. Slušaju anđeosku pjesmu, slave i hvale Gospodina za sve što su doživjeli. Pripovijedaju što su sve vidjeli i čuli. Svi koji ih slušaju, čude se ne samo njihovoj poruci nego i njima koji je navješćuju.

U znaku danu pastirima, nema ništa neobično ni izvanredno. Dijete povijeno u pelene. Kao i sva novorođenčad, treba majčinsku nje-

gu. To dijete u svom uboštву - Božji je znak i pastirima i nama. Pastiri mogu jedino očima srca otkriti da se u tom Djetetu ostvaruje proročka riječ: „*Dijete nam se rodilo, sin nam je darovan*“ (Iz 9, 5). Ni nama nije dan nikakav drugi znak. Božji blagovjesnik, po evanđeoskoj poruci, poziva nas da se zaputimo kako bismo očima srca u Božiću prepoznali svoga Spasitelja.

Mudraci

Evangelje nam ne otkriva tko su "mudraci s Istoka" (Mt 2, 1), kakvu su zvijezdu vidjeli,

zašto su se zaputili tražiti novorođenoga židovskog kralja. Poznavatelji Svetog pisma drže da se radi o znanstvenicima, pristašama nadnaravnog znanja koji se bave filozofskim i vjerskim pitanjima. U potrazi za istinom spoznaju da će iz Judeje izići vladar koji će vladati svijetom.

Zagonetne osobe polaze na put, jer ih je upozorio i uznemirio nebeski znak. Idu iako ne znaju kamo ih put vodi. Slijede zvijezdu koja im treba pokazati svjetlo njihova života: Isusa Krista. U po-

Bartolomé Esteban Murillo - Poklonstvo kraljeva

trazi za znakom spasenja, tragači za smisлом i istinom, za Bogom koji svemu stvorenju daje smisao. Put im je dug. Možda su ponekad s njega i zalutali. Sve do trenutka dok ga konačno nisu našli, sreću i cilj svoga života, Isusa Krista, Sina Božjega.

Mudraci s Istoka tražitelji su istine, kroče na čelu čovječanstva, koje se zaputilo prema Kristu. Započinju nepregledan mimohod, koji se provlači kroz čitavu povijest. Predaja ih naziva: Melhior, Gašpar i Baltazar i od mudrača pravi kraljeve koji Novorođenom prinose kraljevske darove: zlato, tamjan i smirnu. O mudracima s Istoka evandelist izvješćuje da su se ispunili velikom radošću u trenutku kad su ugledali Dijete. S jednakom radošću vraćaju se drugim putem u svoju zemlju. Ako je njihovo srce bilo ispunjeno radošću, mirne duše može se reći da tijekom života pripovijedaju o onom što su u Betlehemu vidjeli, čuli i doživjeli. Jer o onom čega je srce puno, usta govore. I tako pripovijedaju o svojoj sreći, o Isusu Kristu, postaju navjestitelji Radosne vijesti, svjedoci Božića.

Mudraci i njihov put simbolično je pokretanje narodâ prema Kristu. S time je povezano da i svemir govori o Kristu. Djelo stvaranja bûdi u ljudima pojam o Stvoritelju, hrani očekivanje i potkrepljuje nadu da će se Stvoritelj jednom pojaviti i

pokazati među ljudima, tako da mu čovjek može i treba poći u susret.

Svjedoci Božića danas

Kao kršćani pozvani smo sudjelovati o novom navještaju, poput pastira i mudraca

govoriti o Kristu, kojega smo susreli u svojem životu. Pozvani smo životom, ne samo riječju nego i djelom, svjedočiti da Bog u Isusu Kristu uzima ljudsko obliće, da nije izvan nas ni daleko od nas, nego da je stvaran i opipljiv, da živi ljudski život. Sin Božji dolazi kao dijete na ovaj svijet onakav kakav jest, ali ne da ga ostavi onakvim kakav je, nego da pomogne njegovu nevolju, obriše njegovu suzu, zalijeći njegovu ranu, nama i svima donese spasenje.

Možemo li i danas o tome govoriti, možemo li tu vjeru uvjerljivo dalje prenijeti? Mnogi su zbog toga uzne-mireni i pitaju se, što nam ta drevna božićna poruka može kazati? Kako je mogu drugima priopćiti? Gdje su andeli s betlehemske polja-na, zvijezda koja vodi mudrake? Gdje su znakovi vremena koji nas uznemiruju? Gdje je radosno iskustvo koje ispunja naše srce?

Može se dogoditi da, poput pastira i mudraca, i mi moramo tumačiti nejasno i nedorečeno. Važna je odvažnost za to što dolazi od Onoga kojega su pastiri i mudraci prepoznali. Bog je u Isusu Kristu postao čovjekom, da čovjek zadobije dostojanstvo i budućnost, onu budućnost koja je sam Bog. On je cilj svakoga ljudskog života. On je sreća svakog vjernika, ispunjenje žudnje svakog čovjeka za ljubavlju. Jer Bog je ljubav, to je njegova bit.

Put k toj sreći nosi ime Isusa Krista koji je Božja istina i život u osobi. Naš poziv danas jest dati mu lice, po tomu što kao kršćani tako živimo da se Krist očituje u našim mislima, željama, riječima i djelima. Kad se zaputimo u susret Bogu, bit će mo slobodni od svega što nas sputava, od idola naših dana, slobodni za Boga i bližnjega, za pun ljudski život. Jer Božja budućnost želi započeti s nama. Djeca smo nebeskog Oca, djeca Božja. Nama je darovan život vječni. Očekuje nas život u punini. Dajemo Bogu lice s tim da u svemu što je naš osobni život, život u našoj Promini, da u to ugradimo svoju ljubav. Osmijeh koji jedan drugom pružamo, posao koji obavljamo, pothvat koji planiramo: sve to može biti izraz naše ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Jer sve, za-

pravo sve nam je povjereni, našim rukama i srcu, kako bismo Krista donijeli svijetu, poput pastira i mudraca.

Mi smo danas oni pastiri i mudraci koji se Isusu dolaze pokloniti. Novorođeni nas šalje da, poput njih, podemo drugima navijestiti njegovo rođenje: da slavimo Boga za riječ koju smo čuli i za radost koju nam je u srcu umnožio. Pripovijedajmo svima što smo vidjeli i čuli, što smo doznali i čime smo se obogatili u susretu s Bogom. Pristupajmo Božiću s vjerom, jer jedino njome možemo doživjeti radost koju su doživjeli pastiri i mudraci kad su vidjeli Dijete i u njemu prepoznali Boga koji je postao čovjekom. Vjerom prepoznajemo da je to Dijete - Spasitelj svijeta i čovjeka. To je razlog naše božićne radosti, navještaj

mira i Božjeg čovjekoljublja svim ljudima dobre volje.

S Marijom i Josipom, s pastirima i mudracima molimo da, poput njih, odvažno možemo prihvati Isusa i vjerovati u ljubav Božju koja preobražava naša srca. Budimo svjedoci Božje ljubavi! Molimo da nam Bog udijeli jednostavnost prvih svjedoka, koji u nemoćnu djetetu prepoznaju Božji znak, da se, poput njih, vratimo i mi svojim kućama, radosni zbog dara po kojem nam Bog daruje samoga sebe. A ona svjetlost koja u svetoj noći obasjava pastire, neka obasja i nas kako bi se i u našoj Promini moglo ostvariti ono što je pjevao andeoski zbor: „*Slava na visinama Bogu, a ne zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim*“ (Lk 2, 14).

Dinko Aračić

Hodočašće Gospa Lurdskej

U nedjelju, 9. veljače 2014., župljani Promine pod vodstvom župnika fra Petra Pletikose hodočastili su u Zagreb, Gospa Lurdskej i bl. Alojziju Stepincu.

Od 1975. godine tradicionalno se održavaju susreti Prominaca nastanjenih u Zagrebu u crkvi Majke Božje Lurdske u Zagrebu. Ove godine 55 župljana, u organizaciji Općine Promina i *KUU Promina*, sa svojim župnikom fra Petrom Pletikosom krenuli su na susret sa svojim Promincima u Zagrebu. Mladi članovi *KUU Promina* sa svojim voditeljom Marijom Juricom, uz pratnju svojih roditelja, načelnikom općine gosp. Tihomiro Budankom i ostalim župljanim krenuli su u Zagreb.

Marija Zelić

Pozdrav gvardijana fra Mate Matić

Na početku putovanja župnik je uz molitvu i nekoliko razmišljanja razloga našega hodočašća predvodio naš hodočasnički put. Zanimljivo je bilo da je naš župnik fra Petar na prvome susretu 1975. godine bio gvardijan u svetištu Gospe Lurdske u Zagrebu a da nas u Zagrebu uz naše Promince čeka i naš fra Ivan Maletić sa službom u samostanu.

Prvi sastanak Prominaca u Zagrebu, 1975. godine, predvodio je tadašnji župnik fra Srećko Vekić koji je godište našega sadašnjeg župnika.

Uz molitvu, pjesmu, kako mladim tako i malo starijim hodočasnika brzo nam je prošao put do Zagreba. Već u 11 sati bili smo pred sveti-

Roko Budanko

štem a sv. misa je bila zakazana u 12.30 sati. Nakon kratke šetnje po Zagrebu 15 mladih članova su se obukli u tradicionalne narodne nošnje i s nestrpljenjem očekivali početak sv. mise. Ostali hodočasnici, u dvorištu svetišta sastali su se s Promincima koji žive u Zagrebu.

Na početku sv. mise sadašnji gvardijan fra Mate Matić pozdravio je kako hodočasnike tako i Promince koji žive u Zagrebu. Misu je predvodio fra Ivan Maletić. Svetopisamska čitanja navijestili su Antija Dujić i Roko Budanko. Na kraju Antija Dujić je pročitao svoju pjesmu uz oduševljenje svih prisutnih. Načelnik općine Promina Tihamir Budanko predočio je aktivnosti koje se provode u općini Promina. Župnik Promine fra Petar je pozdravio sve prisutne i iznio sadašnju statistiku u župi Promina.

Nakon sv. misе svi prisutni su se sastali u samostan-

Fra Ivan Maletić propovjeda

Antija Dujić

skoj dvorani. Klub Prominaca koji djeluje u Zagrebu pod vodstvom gosp. Jose Mudrića organizirao je malu zakusku za sve prisutne. Mladi članovi KUU Promina zapjevali su nekoliko pjesama po »Prominski« uz oduševljenje

svih prisutnih. Zbog kiše nisu mogli i zaplesati onako kako se to radi od davnina u našoj Promini.

Ručak za sve hodočasnike organiziran je u restoranu Kaptolska klet kod našeg Prominca gosp. Maletića. Nakon ručka župnik je svoje župljanje proveo kroz katedralu a najviše vremena, uz molitvu, proveli smo uz grob bl. Alojzija Stepinca.

Uz kišno vrijeme župljanii su oko 18 sati krenuli na put prema svojoj Promini. Uz zahvalu Bogu na današnjem danu, fra Petar je predvodio krunicu kad smo napuštali Zagreb.

Obogaćeni svim doživljjenim, veselje se osjetilo i u autobusu cijelim putem povratka. Pjesma svih prisutnih pratila nas je do našega Oklaja u 23 sata. Uz saznanje i dogovor da bi ovakvih hodočasnicičkih putovanja trebalo biti još pošli smo svojim kućama.

Z. B.

OČE NAŠ - MOLITVA I RAZMATRANJE

Možemo zvati sretnim onoga tko Gospodnju molitvu moli razmišljajući pozorno o svakoj riječi. Tu će naći sve što mu je potrebno i sve što treba željeti. Ovom čudesnom molitvom, ponajprije, zarobljavamo Božje Srce zazivajući ga Ocem.

Oče naš. Najnježniji od svih očeva, svemoguć u stvaranju, čudesan u uzdržavanju, preljubazan u svojoj Providnosti, uvijek dobar, dapače beskrajno dobar u Otkupljenju! Bog je naš Otac, a mi smo svi braća. Raj je naša domovina i naša baština. Zar nije dostatno ljubiti Boga i bližnjega kako bismo se oslobođili svih navezanosti? Ljubimo, dakle, Oca i ponavljajmo tisuću puta: „Oče naš koji jesi na nebesima“, Ti koji si svugdje prisutan; Ti koji si u svecima po svojoj slavi, u osuđenicima po svojoj pravednosti, u pravednicima po svojoj milosti, u grešnicima po svojoj ustrajnoj strpljivosti, učini da se uvijek sjećamo svoga nebeskog podrijetla, da živimo kao tvoji pravi sinovi i da uvijek sve naše goruće želje budu prema Tebi usmjerene.

Sveti se ime tvoje. Ime je Gospodnje sveto i strašno i nebo odzvanja od neprestane slave serafina kojom slave svetost Gospodina Boga nad vojskama – kliče Izaija. Tim riječima tražimo da ga cijela zemlja upozna, da se klanja otajstvima tako velikoga i svetoga Boga; da bude upoznat, da ga ljube i da mu se klanjaju bezbožnici, Turci, Hebrewi, pogani i svi nevjernici; da mu svi služe i slave živom vjermom, čvrstom nadom i žarkom ljubavlju odričući se grijeha. Jednom riječju, tražimo da svi budu sveti jer je on svet.

Manda i Branko Perica sagradile kapelicu ispred obiteljske kuće

Dodi kraljevstvo tvoje. Kraljuj, o Gospodine, u našim dušama, svojom milošću u ovome životu kako bismo zaslužili kraljevati s Tobom poslije smrti u tvome kraljevstvu koje je najviša i vječna sreća u koju vjerujemo, kojoj se nadamo i koju iščekujemo: sreća koju nam je Očeva dobrota

obećala koju su nam zasluge Sina Božjega omogućile i koju nam Duh Sveti po svome svjetlu objavljuje.

Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji. Ništa, naravno, ne izmiče promislima Božje providnosti koja je sve predvidjela i sve uredila još prije nego li se nešto dogodi.

Pismo Generalnoga ministra za Uskrs 2014. popraćeno slikama Čuvara Kristva groba Promine

Vidio sam Gospodina!

Predraga braćo,
Aleluja! Krist je uskrsnuo!

Sveti Bonaventura, u 20. poglavljtu svoga Komentara o Evanđelju svetoga Ivana, predstavlja nam sliku jutra Uskrstnog sručja. Ključni lik toga pripovijedanja je Marija Magdalena koju sv. Bonaventura pokazuje kao uzor "bilo u budnosti traženja bilo u hitnji i revnosti naviještanja" (20,2). Magdalena je budna tražiteljica koja dolazi na grob u praskozorje, "još za mraka" (Iv 20,1). Po Bonaventuri, kao da je Isus izgovorio riječi "Izreka 8,17: Oni koji budu bdjeli uz mene ujutro, naći će me" (Ibidem). Nastavlja, zatim, s portretom Marije Magdalene, tumačeći da ona, nakon svoga susreta s uskrslim Gospodinom, postaje revna navjestiteljica, jer ide navijestiti učenicima: "Vidjela sam Gospodina i rekao mi je ove stvari" (o.c., 20,27).

Dok slavimo veliku svetkovinu Uskrsa, potičem vas, braćo, da u toj dvostrukoj slici Marije Magdalene, budne tražiteljice i revne navjestiteljice, pronađete primjer kako se može svjedočiti život uskrsloga Gospodina Isusa. I mi smo pozvani biti budni u traženju Krista na svim područjima svoga života, u svakidašnjim situacijama u kojima se nalazimo, u raznolikim kulturama koje nas okružuju zbog motiva globalizacije i u upotrebi interneta i drugih sredstava društvenoga priopćavanja. Kao Marija Magdalena, pozvani samo također i mi biti revni u naviještanju

onoga što smo vidjeli i iskusili u svome životu, uskrsloga Gospodina Isusa, i u uzajamnom dijeljenju te Dobre vijesti sa svima onima koje susrećemo.

Budno traženje

Poput Marije Magdalene, pozvani smo biti budni u svom traženju. Naš Serafski Otac Franjo pruža nam se kao izvrstan primjer onoga koji, posve budan, traži uskrsloga Gospodina. Toma Čelanjski nam kaže da "njegova najveća pozornost, posebna želja i vrhovna nakana bijaše: uvijek i u svemu opsluživati sveto evanđelje i sa svom budnošću, svim naстојanjem, naivećom željom duha i svim

žarom srca provoditi nauk Gospodina našega Isusa Krista i slijediti njegove stope" (1Čel 84).

Ali gdje ćemo ići tražiti uskrsloga Isusa? Što uključuje to budno traženje? Ako si ozbiljno postavimo to pitanje spoznat ćemo da se to traženje ni na koji način ne može ograničiti. Prije otprilike 50 godina, Drugi vatikanski sabor nas je izazvao da "ispitujemo znakove vremena" (GS 4), podsjećajući nas da našem traženju uskrsloga Krista nije zatvoreno nijedno mjesto. U mnogim našim kulturama čitanje znakova će nas potaknuti da susrećemo druge velike vjerske ili kulturne tradicije, zahvaljujući pomagalu međureligijskog ili međukulturalnoga dijaloga. U drugim kontekstima, traganje bi nas moglo dovesti da obnovimo dijalog sa znanosti u pogledu mnogih pi-

tanja za naše vrijeme. U drugim situacijama, traženje će nas pozvati da uđemo u dijalog s novim kulturnim pokretima i pokretima koji se pojavljuju. U svakom slučaju, traganje će nas obvezati da nadilazimo ono što nam je komotno i udobno: vodit će nas u egzistencijalne periferije, kako se dogodilo svetom Franji. U Apostolskoj pobudnici Evangelii gaudium (= EG) papa Franjo nas ohrabruje da "izađemo iz vlastite udobnosti i da imamo odvažnosti poći na sve periferije koje trebaju svjetlo Evanđelja" (EG 20). Kao žene na grobu, nastavimo slušati anđelove riječi: "Što tražite Živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu!" (Lk 24,5-6). Naše željno i pozorno traženje uskrsloga Krista dovest će nas prema novim i neočekivanim obzorjima, ako otvorimo naše srce i naš um tom izazovu tako velikom i u isto vrijeme tako zahtjevnom.

Pojavljuje se i drugo pitanje: kako tražiti uskrsloga Krista? Možda najjednostavniji odgovor jest ovaj: "slušanje puno poštovanja". Izvanredni Generalni kapitol 2006. godine svima je predložio takozvanu metodologiju Emausa, ocrtanu kao susret koji se temelji na susretu učenika s uskrslim Kristom. Ta metodologija, podsjetio nas je Kapitol, sastoji se u ovome: "susretati se; razgovarati o onome što nam se dogodilo; uzajamno dijeliti Evanđelje; iznova išči-

tavati Pravilo; moliti i hvaliti Boga 'zbog svih njegovih darova'; slaviti bratsko zajedništvo; vratiti se braći u svojim bratstvima kao i braći i sestrama cijeloga svijeta s Radosnom viješću koja je preobrazila naše živote" (Ggp 45). Stoga, to je bitno metoda slušanja: slušanja braće u zajednici; slušanja onih koje poslužujemo, osobito siromašnih i isključenih; to je osobito slušanje Božjega glasa koji nam govori, Boga koji stalno izlazi iz samoga sebe da dođe da nas nađe i poziva da uđemo u odnos s njim. I kad slušamo Božji glas, izabiremo ponovno put obraćenja, obraćenja u mislima, u stavovima i u ponašanjima. Tada naš život biva preobražen zahvaljujući budnom traženju i pozornom slušanju. Samo nakon što smo susreli Gospodina Isusa uskrsloga u molitvenom slušanju, postajemo revni i odvažni svjedoci i evangelizatori.

Dobro znamo da će put biti označen zaprekama koje će nastojati sprječiti nas da tražimo uskrsloga Krista. Neke od tih zapreka radaju se iz naših osobnih ograničenja. Sam sveti Franjo nas je upozorio "da se čuvamo svake oholosti, isprazne slave, zavisti, pohlepe, brige i skrbi za ovaj svijet, ogovaranja i mrmljanja" (PPr 10,7). Druge zapreke dolaze od našeg prebivanja u starim i udobnim mjestima, dok tražimo nove odgovore. Papa Franjo ponovno nas izaziva:

"Pastoral u misijskom ključu traži da se napusti laganodni pastoralni kriterij koji se vodi onim 'uvijek se radilo tako'" (EG 33). Poziv Krista uskrsloga je poziv na svetu novost, da prigrlimo radikalno novu i različitu viziju našega života, dostojanstva i dobrote onih koji nas okružuju, koji su – kako nas podsjeća sveti Franjo – svi naša braća i naše sestre, i različitu viziju ljepote i dostojanstva svega stvorenoga s kojim smo pozvani slaviti Boga. Naša bratstva trebaju uvijek gledati prema van, ne biti skupine zatvorene u same sebe. Naše poslanje sastoji se u tome da svima obznanjujemo Božje kraljevstvo (usp. AsZb 37; Pr 03 p. 33), to jest snagu uskrsloga Krista. I to poslanje možemo ostvariti prije svega svakidašnjim svjedočenjem života življena u milosti i u ljubavi i, samo nakon toga, po svjedočenju naše riječi.

Revan navještaj

Ono što počinje traženjem i slušanjem završava navještajem stvarnosti uskrsloga Krista. Kao Marija Magdalena postajemo revni navjestitelji koji proglašavaju: "Vidjeli smo Gospodina i rekao nam je ove stvari".

Već od nekog vremena puno se govori o "novoj evangelizaciji". Papa Franjo je nedavno razjasnio taj pojam govoreći o misijskoj evangelizaciji i podsjećajući svu Crkvu da je svaki krštenik pozvan biti misionar, da daje svjedočanstvo snage uskrsnuća u svom živo-

tu. Za nas franjevce, to nije novost. Generalne konstitucije definiraju sveobuhvatnu narav takve evangelizacije: "Gdje god braća bila i što god radila neka se nastoje posvetiti zadaći evangelizacije: kako u bratskoj zajednici kontemplativnim i pokorničkim životom te obavljanjem raznovrsnih poslova za bratstvo, tako i u ljudskom društvu intelektualnim i materijalnim djelatnostima, vršenjem dušobrižničke službe u župama i u drugim crkvenim ustanovama; te, konačno, navještajući dolazak Božjega kraljevstva, svjedočanstvom jednostavne franjevačke nazočnosti" (CCGG 84).

Ali sami egzistencijalni i kulturni prostori koji nas dovode traženju uskrsloga Krista, često trebaju svjetla Evandelja. Naše globalizirane i na "YouTubeu" prenošene kulture, kao zrak koji udišemo, prožimaju naš život na tako totalizirajući način da ih više ne uspijevamo identificirati. Jednostavno ih uzimamo kao nešto posve normalno. Kultura nas, doista, može dovesti Kristu, ali također spriječiti nas da slušamo njegovo Evandelje. Ako Evandelje nije navještano na način sukladan našoj kulturi, ne može ga se čuti. U isto vrijeme, pak, svaki pokušaj navještanja Evandelja koji se ne usudi izazvati našu kulturu, izlaže se riziku da našoj braći i sestrama spriječi da potpuno prihvate Krista. Kao franjevci trebamo promicati ove kulturne vidike koji otkrivaju nazočnost uskrsloga Krista među

nama i, uz to, trebamo izazvati one vidike koji nam skrivaju njegovu nazočnost ili nam priječe da potpuno iskusimo njegovu nazočnost, darivateljicu života, i da je uzajamno dijelimo kroz revni navještaj. Kako taj navještaj možemo ostvariti s dužnom revnošću? Odgovor koji bi dao sveti Franjo jest ovaj: da naviješta mo s poniznošću, svjesni svojih grijeha i svojih ograničenosti, kao donositelji Evanđelja. Papa Franjo je, na analogan način, sugerirao da je misionarsko srce svjesno vlastitih ograničenosti i "nikada se ne zatvara, nikada se ne povlači u vlastite sigurnosti, nikada se ne odlučuje na strogost i zauzimanje obrambenog stava. Zna da ono samo mora rasti u razumijevanju evanđelja i razlučivanju putova Duha, i čini ono dobro koje se dade učiniti, čak i ako se time izlaže opasnosti da cipele zaprila blatom s ulice" (EG 45).

Očito je da takav navještaj počinje molitvenim razlučivanjem. Toma Čelanski navodi svetoga Franju koji tvrdi: "Propovjednik najprije mora u samotnoj molitvi crpsti ono što će poslije iznositi u govorima. Prije nego što će izgavarati hladne riječi izvana, mora biti topao iznutra" (2Čel 163). Ulazeći u to molitveno razlučivanje, poslušajmo anđela koji nam upućuje iste riječi koje je rekao ženama na grobu: "Ide pred vama" (Mk 16,7). I tako se zatvara krug. Ohrabreni da s revnošću naviještamo Evanđelje, po-

novno otkrivamo da trebamo ostati budni u našem neprestanom traženju.

Draga braćo, dok još jednom uranjamo u pashalni misterij, želim da se svi možemo potpuno i bez ustezanja posvetiti da budni ispitujemo znakove vremena dok, kao Marija Magdalena, na svim područjima svoga života i kulture tražimo uskrsloga Krista. Izvršavajmo taj sveti zadatak kao braća u bratstvu, zajedno sa svim članovima Franjevačke obitelji, s Crkvom i sa svom ljudskom obitelji. Tražimo uskrsloga Gospodina Isusa ne u praznim grobovima, već u stvarnosti svoga svakidašnjega života. Neka nas to traženje vodi da produbljujemo svoje prijateljstvo s Gospodinom Isusom kroz molitvu i kontemplaciju. Dopustimo da nas to traženje tjera izvan naših udobnih kuća, iz naše uhodanosti, iz tradicionalnih načina življenja našega kršćanskog i franjevačkog zvanja. Uprlajmo si ruke i noge dok slijedimo uskrsloga Gospodina koji polazi u egzistencijalne periferije, gdje ćemo davati svjedočanstvo samilosti, milosrđa i ljubavi uskrsloga Gospodina Isusa, koga smo mi sami već iskusili!

"Aleluja! Gospodin je uistinu uskrsnuo!"

Želim svima vama, braćo, miran i blagoslovima ispunjen Uskrs!

Rim, 5. ožujka 2014.

Fra Michael Anthony Perry, OFM

S čuvarima Kristova groba na Vodičkom festivalu žudija u Vrlici

Ljubite jedni druge

Više od tisuću žudija – čuvara Isusova groba - okupilo se tradicionalno na Uskrsni ponедјeljak, 21. travnja 2014., u župi Gospe od Ružarija u Vrlici na 14. festivalu žudija.

Okupilo se više tisuća posjetitelja koji su unatoč prohladnom i kišnom uskrsnom prijepodnevu došli sa svih strana da vide taj jedinstven scenski prizor u kojem je sudjelovalo rekordnih 35 župa iz južne Hrvatske – s priobalja, otoka i unutrašnjosti Dalmacije, župe iz sjeverne Hrvatske i BiH. Broj žudija se povećava, jer pojedine župe obnavljaju taj stari pasionski običaj. Vodičke su žudije bile organizator i ovogodišnjeg Festivala uz župu domaćina.

ku Isusova uskrsnuća. Pjesmu u crkvi i na samom scenskom prikazu, animirali su crkveni pučki pivači na starim pučkim napjevima i narječjima. Program je završio Vrličkim kolom i zajedničkim domjenkom. Župe, odnosno mjesta iz kojih žudije dolaze, bile su predstavljene promotivnim materijalima i autohtonom gastronomskom ponudom.

Svrha je Festivala prikazati stare uskrsne običaje čuvara Kristova groba, čime se pridonosi očuvanju tradicije i vjere, ali i kulturnoj i turističkoj promidžbi.

Festival nije natjecateljskoga karaktera i na njemu nema pobjednika ni poraženih, kazao je Vodičanin Luka Lipić, glavni koordinator. Žudije su dva-

Festival je započeo jutarnjim okupljanjem KUD-ova, skupina žudija, nakon čega je slavljena zajednička misa u temeljito obnovljenoj župnoj crkvi Gospe od Ružarija, koja je bila do temelja razorena u srbo-četničkoj okupaciji vrličkoga kraja.

Misu je predvodio vrlički župnik fra Jakov Viro uz don Mladena Margetu, župnika Vida u Neretvi, čije su žudije također sudjelovale u festivalu. Slijedio je sajam župa te smotra žudija koji su potom u mimohodu prošli kroz grad. Na mjesnom nogometnom igralištu Šime Strikoman snimio je milenijsku fotografiju, a točno u podne Česni je počeo program. Vrhunac festivala bio je prikaz čuvanja Kristova groba, padanje i bježanje u trenut-

naestorica mladića, po tradiciji odjeveni u odore rimskih vojnika koji tijekom Velikoga tjedna čuvaju Kristov grob. Taj običaj u Hrvatskoj je najrašireniji u Dalmaciji i Dalmatinskoj zagori, a potječe iz 1857. godine, kad je u župi sv. Ilije u Metkoviću prvi puta krenuo običaj čuvanja Kristova groba.

Samo uprizorenje počinje na Veliki četvrtak izlaskom pred oltar župne crkve, potom se žudije u parovima izmjenjuju u bdjenju kod Isusova groba sve do ponoći s Velike subote na Uskrs, kad Isusovim uskrsnućem od "straha popadaju" na pod i pobegnu iz crkve. Postoji i nekoliko iznimaka, poput žudija iz župe Vid, koji nakon "padanja" i nakon Uskrsnuća, ostaju stajati uz prazan grob.

Župa sv. Mihovila - Promina po rasporedu održavanja Festivala trebala bi biti domaćin 2019. g. (možda i prije, ako neka župa odustane).

Možda je već sad vrijeme da se pripremamo za to!

Prvih šest smotri žudija održano je u Vodicama, a onda su organizatori zaključili da bi program mogao postati monoton ako se održava uvijek u istom gradu. Zbog toga su se 2006. godine predstavnici župa dogovorili da se Festival svake godine održava u drugoj župi kako bi svi imali priliku upoznati se s običajima drugih, s tim da se svake šeste godine održava u Vodicama, gdje je sve počelo.

Raspored održavanja Festivala po župama napravljen sve do 2038. godine, a domaćin Festivala žudija sljedeće su godine neretvanske Vidonje.

Z. B.

Isus je naš najveći prijatelj

Velika je radost svih nas videći vas okupljene, u klupama poredane i u svečanu odjeću obučene u ovoj našoj lijepoj i dragoj župnoj crkvi sv. Mihovila u Promini. Nakon vaše Prve ispovijedi, evo ovdje ste puni dječjega žara, zanosa, nevinosti i radosti, okruženi svojim najmilijima, pripravni prvi put primiti Isusa u svetoj Pričesti. Pozdravljam sve vas s najdubljom nježnosti, vaše roditelje i vjeroučiteljicu koji su vas za ovaj svečani dan pripremali i koji su prisutni na ovome vašem toliko željno iščekivanom susretu s Isusom.

Ta i sami ste na početku svete Mise na taj način izrazili svoju radost:

Branimir Novaković

Ovu smo svetkovinu iščekivali, njezinu bjelinu snivali, radosno ko majčin glas.

Srce je naše gorjelo i čeznulo, za gozbom bijelom i

Danijela Džapo

čistom, za susret s Isusom u svetoj Pričesti.

Vi ste, draga djeco, Isusu najmiliji: „Pustite malene, neka dođu k meni“, govorio je Božanski učitelj, „ne priječite im, jer takvima pripada kraljevstvo nebesko“, milovao ih je i blagosloviljao. Mi vjerujemo da tako isto čini i s vama danas i ne samo danas već u sve vrijeme dok vi sami želite njegovo prijateljstvo.

Dragi naši dječaci i djevojčice! Vi ste se pripremali za Prvu svetu pričest s velikom željom i marljivošću, stoga je vaš Prvi susret s Isusom pun ganutosti i duboke sreće. Sjećajte se kroz cijeli život ovoga sretnoga i blagoslovljenoga dana. Sjećajte

Šime Džapo

PRVOPRIČESNICI:

GABRIJEL JUKIĆ

majka Anita, otac Marinko

IVAN MARIĆ

majka Katija, otac Toni

MIJA DŽAPO

majka Danijela, otac Šime

MAJA JAKOVLJEVIĆ

majka Marija, otac Joško

MATIJA BRONIĆ

majka Darija, otac Joško

BRANIMIR NOVAKOVIĆ

majka Manuela, otac Pero

Jakov Bronić

se uvijek vašega žara, želje i vaše najčistije radosti.

Iz toga razloga potrebno je reći vam nekoliko dragocjenih napomena koje vam mogu pomoći da trajno zadržite čistom vašu vjeru, žarkom vašu ljubav prema Kristu u svetoj Pričesti i nevinost vašega života.

Isus je prisutan među nama

Isus je uskrsnuo i uzašao na nebo, ali je htio ostati s

nama i za nas, u svim mjestima na cijeloj zemlji. Zato je sveta Pričest božansko iznašašće. Isus ju je ustanovio pretvarajući kruh i vino u svoje tijelo i krv i dao apostolima i njihovim nasljedni-

Manuela Novaković

cima vlast, da to isto čine do konca svijeta. Oni to čine u svakoj svetoj Misi.

Isus je zatim htio ostati zauvijek s nama. On se želi s nama sjediniti u svetoj Pričesti

da nam pokaže izravno i osobno svoju ljubav. Stoga svatko od nas može kazati: „Isus me voli!“ i „Ja volim Isusa!“

Sveta Mala Terezija (to je ona sveta Terezija o kojoj smo vjerojatno naučili prvu pjesmicu kad smo pošli na vjeronauk: „Sveta Mala Terezijo, ponizno te molim; da ti kažeš Isusu da ga jako volim“) sjećajući se svoje Prve svete pričesti zapisala je u svojoj knjizi:

Gabrijel Jukić

Povijest jedne duše: „O kako je bio sladak prvi poljubac koji je Isus dao mojoj duši... bio je to poljubac ljubavi, ja sam se osjećala ljubljenom i ponavljala sam: „Ljubim te, Isuse i tebi se darujem zauvijek“... Terezija je nestala u beskrajnoj Isusovoj ljubavi kao što se kap vode gubi u oceanu. Potaknuta tom spoznajom briznula je u plač na čudenje svojih kolegica.

Isus je prisutan u Euharistiji da ga susretnemo, ljubimo, primamo. Posvuda gdje je bilo koji svećenik, tu je prisutan i Isus, jer najveća misija svakog svećenika je slaviti svetu Misu. I mi to opažamo i možemo vidjeti samo očima naše vjere. Samo vjerom možemo osjetiti Isusovu prisutnost.

Draga djeco, ne tako davno, bili ste svjedoci kako je izabran novi papa, koji je uzeo ime Franjo. Davno prije više od pedeset godina kada su vaši djedovi i bake bili mlađi ili čak djeca iza-

bran je jedan papa kojega su svi zvali - *Dobri*. Ime mu je bilo Ivan. Kad su ga svi zvali *Dobri* znači da je istinski bio dobar. Volio je sve ljude, posebno djecu. Ubrzo nakon izbora išao je pohoditi jedan dječji dom u Rimu. Takve posjete, a ni bilo kakve druge, pape stoljećima nisu činile. Papa Ivan XXIII. je htio vidjeti kako žive ta djeca, posebno radi toga što su u tome domu živjela slijepa djeca. Tu su primali odgoj i učili čitati

Mija Džapo i Maja Jakovljević

je bio uporan i glasan jedan dječak kome je također bilo ime Ivan. Glasno je dozivao: Papa, meni je također ime Ivan, ja te ne vidim ali vjerujem da si ti papa, ja te volim. Papa u je prišao i rekao mu: „I ja tebe volim, tebe i sve ostale, a još je važnije da vas Isus sve voli“. Tako i vi draga djeco možete reći Isusu: „Dragi Isuse, mi te ne vidimo svojim tjelesnim očima ali vjerujemo da si ti tu i da nas voliš i mi tebe volimo.“

Isus je naš najveći prijatelj

Nemojte to nikada zaboraviti. Isus želi biti naš najintimniji prijatelj, suputnik našeg života. Sigurno svi vi imate više prijatelja; ali ne možete uvijek biti s njima, niti vam oni uvijek mogu pomoći, saslušati, tješiti, hrabriti. Isus je, međutim, prijatelj koji vas nikada neće napustiti. On vas poznaće, svakoga pojedinačno, poznaće vaša imena, prati vas, ide s vama svaki dan, radije se s vama, tješi vas kad

Marija Jakovljević

i pisati na posebnom pismu. Ako samo nakratko zatvorimo oči osjetiti ćemo na tenu što znači ne vidjeti svjetlost dana, ni ljepotu ovoga svijeta. A slijepci tako žive cijeloga života. I papa Ivan dobri ih je posjetio. Za njih, a i za papu bio je to izvanredni doživljaj. Nakon prvoga ushita i male zbumjenosti i nelagode djeca su se oslobođila i opustila. Počeli su dozivati papu i pokazivati mu svoje igračke i sve ono što rade. Posebno

Mija Džapo

ste žalosni, pomaže u vašim potrebama. S njim možete razgovarati, povjeriti mu se. On će vas saslušati, razumjeti, ohrabriti. Jednom riječi biti vam uvijek prijatelj.

Isus nas očekuje

Život, dugačak ili kratak, je put koji nas vodi prema raju u kojem je naša konačna kuća. Isus nas očekuje u raju. Ne zaboravite nikada ovu najveću i utješnu istinu. Sveta pričest je

predokus raja. Jer u Pričesti je onaj isti Isus koji nas očekuje u nebeskoj slavi. Zato primajte često Isusa u pričesti da već ovdje na zemlji možete kušati rajske radosti. I onda kada vam u životu bude teško u susretu s njim u svetoj Pričesti život će vam biti puno, puno lakši. Ali bih vas želio upozoriti: budite uvijek dostojni prijatlji Isusa. Budite bezazleni i velikodušni, dobro odgojeni

i Bogu usmjereni, čuvajući se grijeha i svih opačina. I tada ćete, draga djeco, shvatiti da je tajna istinske životne radošti – dobrota. Budite dobri i bit ćete sretni.

A Isus, naš prijatelj, prisutan je posvuda; i u velikim gradovima i njihovim velebnim crkvama kao i malim mjestima, u zabačenim planinskim crkvicama i afričkim i azijskim kolibama, u bolnicama

Obitelj Marić

Obitelj Novaković

Obitelj Jakovljević

Obitelj Jukić

Obitelj Bronić

Obitelj Džapo

i zatvorima, čak i u mjestima gdje ljudi neizmjerno pate. On sve očekuje i prima raširenih ruku i otvorena srca.

Dragi vjeroučitelji, vama je povjerena posebna zadaća da našu dragu djecu neposredno pripremite za ovaj susret s Isusom. Skupa s našim učiteljcima vi oblikujete njihovu sadašnjost da biste ih pripremili za budućnost. Velika je to čast ali i odgovornost. Hvala vam, s pozivom da budete vjerodostojni navjestitelji Isusa Krista, njegove ljubavi i njegova spasenja.

Vama dragi roditelji, želio bih poručiti: volite svoju djecu, poštujte ih i odgajajte u Kristovoj ljubavi. Blaženi papa Ivan Pavao II. u jednom svome obraćanju roditeljima prvičesnika rekao je slijedeće: »Dragi roditelji, budite dostojni nevinosti vaše djece, dostojni tajne koju je Bog izravno pohranio u njihovoј duši. Oni

Gabrijel Jukić sa sestrom

Maja Jakovljević s bakom, djedom i sestrom

trebaju ljubav, nježnost, dobar primjer, zrelost kršćanskoga života kojega će nasljedovati. To im samo vi možete pružiti. Nitko drugi kao vi. Nitko drugi umjesto vas. Tu ste nezamjenjivi. Nemojte to nikada zaboraviti. Nemojte svoju djecu, unatoč svim životnim poteškoćama, razočarati. To je baština koju im možete i trebate ostaviti. Nju neće izbrisati ni protok vremena ni oluje života. I na koncu budite danas posebno sretni i ponosni na svoju djecu i zahvalni svima koji su im omogućili ovaj nezaboravni dan.«

Svi skupa usmjerimo svoje misli, molitve i solidarnost s onom djecom koja trpe, sa svom djecom koja ne mogu primiti Isusa jer ga ne poznavaju, molimo i za one roditelje koji su nažalost zanemarili svoju djecu. Neka ih sve Isus obdari svojom ljubavlju.

fra Dane Karačić

Koje je značenje sakramenta potvrde?

Zajedno s krštenjem i euharistijom sakrament potvrde tvori cjelinu "sakramenata kršćanske inicijacije", jedinstvo koje treba čuvati. Vjernicima treba zato tumačiti kako je primanje ovog sakramenta nužno za utvrđenje krsne milosti. "Po sakramentu potvrde krštenici se još savršenije vežu uz Crkvu, obdaruju se posebnom jakošću Duha Svetoga te su tako obvezniji kao pravi Kristovi svjedoci da riječju i djelom šire i brane vjeru".

Potvrda u naumu spasenja

Proroci su u Starom zavjetu navijestili da će Duh Gospodnji počivati na očekivanom Mesiji radi njegova spasenjskog poslanja. Silazak Duha Svetoga nad Isusa u trenutku kada ga je Ivan krstio bijaše znak da je onaj koji ima doći, da je Mesija, Sin Božji. Budući da je bio začet po Duhu Svetom, sav je život i poslanje proveo u potpunom zajedništvu s Duhom Svetim što mu ga je Otac dao "bez mjere" (Iv 3,34).

Ta punina Duha nije imala ostati samo Mesijina, nego se trebala priopćiti i svemu mesijanskom narodu. U više navrata Krist je obećao izljev Duha. To je obećanje ostvario ponajprije na dan Vazma (Iv 20,22) i potom, na još jasniji način, na dan Pedesetnice. Ispunjeni Duhom Svetim apostoli započinju razglašavati "veličanstvena djela Božja" (Dj 2,11), a Petar izjavljuje kako je ovaj izljev Duha znak mesijanskih vremena. Svi koji su povjerovali apostolskom propovijedanju i dali se krstiti, primili su i oni dar Duha Svetoga.

"Otad su apostoli, ispunjavajući Kristovu volju, polaganjem ruku podjeljivali novokrštenicima dar Duha koji upotpunjuje krsnu milost. Tako poslanica Hebrejima, među osnove prve kršćanske pouke ubraja nauk o krštavanju, ali također i o polaganju ruku. Katolička predaja s pravom to polaganje ruku smatra početkom sakramenta potvrde koji u Crkvi čini nekako trajnom milost Pedesetnice".

Da bi se jasnije označio dar Duha Svetoga, vrlo je rano uz polaganje ruku dodano i mazanje mirisavim uljem (krizmom). To mazanje tumači i naziv "kršćanin", što znači pomazanik, izведен iz imena samoga Krista, koga je "Bog pomazao Duhom Svetim" (Dj10,38). Obred pomazanja, kako na Istoku tako i na Zapadu sačuvao se do naših dana. Na Istoku se ovaj sakramenat nazivlje miropomazanjem, tj. pomazanje pomašću, ili svetim mirom, tj. "krizmom". Naziv potvrda na Zapadu ističe u isto vrijeme potvrdu krsta, čime se dovršava kršćanska inicijacija, i učvršćenje krsne milosti, što je sve plod Duha Svetoga.

Praksa istočnih Crkvi

U prvim stoljećima potvrda je sačinjavala uglavnom jedinstveno slavlje s krštenjem tvoreći s njime, prema izrazu svetog Ciprijana, "dvostruki sakrament". Kasnije, pored drugih razloga, učestalost krštenja djece, i to u svako vrijeme godine, i povećanje broja (seoskih) župa, čime su se biskupije proširile, nisu više biskupu dopustali da bude prisutan na svim krsnim slavlјima. Budući da se na Zapadu želi biskupu pridržati dovršenje krsta, uvela se praksa privremenog odvajanja ovih dvaju sakramenata. Istok je, naprotiv, sačuvaо jedinstvo dvaju sakramenata, tako da potvrdu podjeljuje isti prezbiter koji krsti; međutim i ovdje on to može učiniti samo s "svetim mirom" što ga je posvetio biskup.

Običaj koji se ustalio u Rimu - tj. da poslije krštenja bude dvojako mazanje svetom krizmom - pospešio je razvoj rečene prakse na Zapadu. Prvo mazanje vršio bi svećenik odmah po izlasku novokrštenika iz krsne kupelji, što bi potom drugim mazanjem svakoga novokrštenika na čelu dovršavao biskup. Prvo mazanje krizmom, što ga je davao svećenik, ostalo je povezano uz krsni obred, označujući kršteni kovo učešće u Kristovoj proročkoj,

svećeničkoj i kraljevskoj službi. Kad se pak krsti odrasla osoba, tada se vrši samo jedno pokrsno mazanje, i to je onda sakrament potvrde.

Praksa istočnih Crkvi jače ističe jedinstvo kršćanske inicijacije, a praksa latinske Crkve jasnije izražava zajedništvo novog kršćanina s njegovim biskupom, koji je jamac i sluga crkvenog jedinstva, njezinog katolištva i apostolstva, a po tome i vez s apostolskim izvorima Kristove Crkve.

Znakovi i obred potvrde

U obredu ovog sakramenta valja razmotriti znak pomazanja i ono što pomazanje označuje i utiskuje, tj. duhovni pečat.

Prema biblijskom i starodrevnom simbolizmu, pomazanje obiluje brojnim značenjima: ulje je znak obilja i radosti, ono čisti(mazanje prije i poslije kupanja) i čini gipkim (mazanje atleta i boraca); znak je ozdravljenja jer lječi udarce i rane, i ono čini da pomazanik zrači ljetopotom, zdravljem i snagom.

Sva ta značenja pomazanja otkrivamo u sakramentalnom životu. Pomazanje katekumenskim uljem prije krsta označuje čišćenje i jačanje; pomazanje uljem bolesnih ozdravljenje i okrepnu; pomazanje svetom krizmom poslije krsta, u potvrdi i u ređenju, znak je posvećenja. Po potvrdi kršćani, tj. pomazanici imaju potpunijeg udjela u poslanju Isusa Krista i u punini Duha Svetoga, kojim je Isus ispunjen, kako bi svim svojim životom širili "Kristov miomiris".

Potpričnik ovim pomazanjem prima "biljež", pečat Duha Svetoga. Pečat je simbol osobe, znak njezina autoriteta, njezina vlasništva nad određenim predmetom: tako su vojnici bili opečaćeni pečatom svoga vojskovođe i robovi pečatom svoga gospodara; pečat nadalje potvrđuje vjerodostojnost nekog pravnog čina ili neke povelje, što je, u stanicim uvjetima, čini tajnom.

O slavlju potvrde

Posvećenje svete krizme važan je čin koji prethodi slavlju potvrde, a u stanovitom smislu i dio je sâmoga slavlja. Biskup posvećuje svetu krizmu za svu svoju biskupiju na Veliki četvrtak, u Misi posvete ulja. U istočnim Crkvama to posvećenje je pridržano patrijarhu:

Sirsko-antiohijska liturgija sadrži slijedeću epiklezu posvete svete krizme (mira): [“Oče, (...) pošalji svojega Svetoga Duha] na nas i na ovo ulje koje je pred nama, i posveti ga, da svima koji se njime pomažu i obilježe, bude: myron sveti, myron svećenički, myron kraljevski, pomanjanje radosti, halja svjetlosti, plašt spasenja, dar duhovni, posvećenje dušâ i tijelâ, sreća nepropadljiva, pe-

Kristijan Zelić

i ispoviješću vjere potvrđenika. Tako je jasno da se potvrda nadovezuje na krštenje. Kada se pak krsti odrasla osoba, odmah po krštenju biva i potvrđena te sudjeluje u euharistiji.

Lucija Tošić

log – Duha” (2 Kor 1,21-22). Taj pečat Duha Svetoga znači potpunu pripadnost Kristu, trajno predanje njegovoј službi, ali jednako tako i obećanje božanske zaštite u velikoj kušnji posljednjih vremena.

čat neizbrisiv, štit vjere i strašna kaciga protiv svih djela Protivnikovih”.

Kada se potvrda slavi odijeljeno od krštenja, kao što je slučaj u rimskom obredu, bogoslužje počinje obnovom krsnih obećanja

U rimskom obredu biskup nadokupljene potvrđenike širi ruke. Taj je gest već od apostolskih vremena znak dara Duha Svetoga. Pritom moli za izlijevanje Duha: Svemogući Bože, Oče Gospodi-

na našega Isusa Krista! Ti si ove sluge svoje nanovo rodio vodom i Duhom Svetim i od grijeha ih oslobođio. Pošalji, Gospodine, na njih Duha Svetoga, Branitelja; daj im duha mudrosti i razuma, duha savjeta i jakosti, duha znanja i pobožnosti; ispuni ih duhom svoga straha, po Kristu Gospodinu našemu.

Potom slijedi bitni obred sakramenta. U latinskom obredu "potvrda" se podjeljuje pomazanjem krizmenim uljem na čelo potvrđenika, koje se izvodi polaganjem ruke i riječima: "Accipe signaculum doni Spiritus Sancti – Primi pečat Dara Duha Svetoga". U istočnim Crkvama, pomazanje svetim mirom biva poslije molitve epikleze, na svim značajnim dijelovima tijela: na čelu, očima, nosu, ušima, usnama, prsima, leđima, rukama i nogama, a svako mazanje prate riječi: "Pečat dara Duha Svetoga".

Cjelov mira, kojim se sakramentalni obred završava, označuje i očituje crkveno zajedništvo s biskupom i sa svim vjernicima.

Koji su učinci potvrde?

Iz samoga slavlja proizlazi da je učinak sakramenta potvrde puni izljev Duha Svetoga, kao što je nekoć bio podijeljen apostolima na dan Pedesetnice.

Prema tome, potvrda pridonosi rastu i produbljenju krsne milosti:

- dublje nas ukorjenjuje u božansko posinjenje, po kojem govorimo: "Abba, Oče!" (Rim 8,15);
- čvršće nas sjedinjuje s Kristom;
- umnaža u nama darove Duha Svetoga;
- usavršuje naš vez s Crkvom;
- priopćuje nam "osobitu snagu Duha Svetoga" da, kao "pravi svjedoci Kristovi, riječju i djelom, širimo i branimo vjeru", da "hrabro ispovijedamo ime Kristovo" i nikada se ne stidimo njegova križa;

Sjeti se dakle da si primio duhovni znak, Duha mudrosti i razu-

ma, Duha savjeta i jakosti, Duha znanja i pobožnosti, Duha svetoga straha, i čuvaj što si primio. Bog te Otac obilježio svojim znakom, Krist Gospodin te potvrdio i u tvoje srce stavio zalog Duha.

Kao i krst, kojemu je dovršenje, potvrda se daje samo jednom. Potvrda, naime, utiskuje u dušu neizbrisiv duhovni biljeg, "karakter", koji označuje da je Isus Krist kršćanina obilježio pečatom svoga Duha i zaodjenuo ga snagom odozgo da postane njegovim svjedokom.

"Karakter" usavršuje opće svećeništvo vjernika, koje se prima u krštenju: "potvrđenik prima snagu javno isповijedati vjeru u Krista, i to kao po svojoj službi (*quasi ex officio*)".

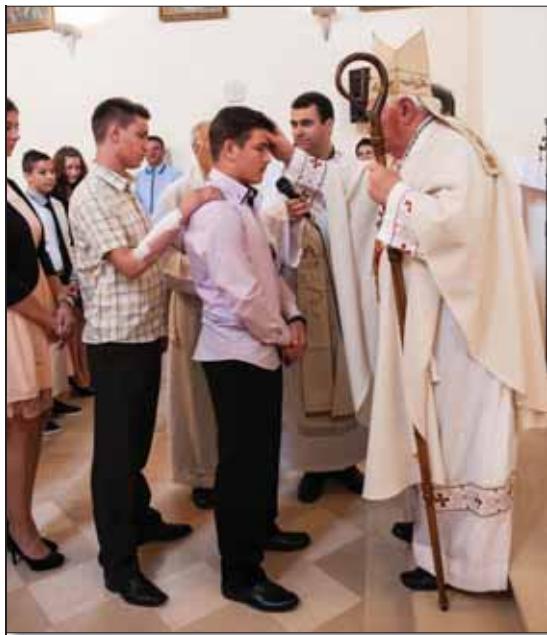
Tko može biti potvrđen?

Svaka krštena osoba, koja još nije potvrđena, može i treba primiti sakrament Potvrde. Budući da krštenje, potvrda i euharistija tvore nesto jedinstveno, "vjernici su obavezni primiti sakrament potvrde pravodobno". Sakrament krštenja bez potvrde i euharistije je doduše valjan i djelotvoran, ali kršćanska inicijacija ostaje nedovršena.

U latinskoj tradiciji smatra se osnovnom dobi za primanje sakramenta potvrde "dob rasuđivanja". No u smrtnoj pogibelji treba potvrditi i djecu, čak i ako nisu još dostigli dob rasuđivanja.

Ako se kadšto govori o potvrdi kao "sakramentu kršćanske zrelosti", ne smije se odrasla dob vjere poistovjetiti s odrasлом dobi naravnog rasta, niti zaboraviti da je krsna milost čist i nezaslužen dar, kojoj nije potrebno neko "ovjerovljenje" da bi postala djelotvornom. Sveti Toma podsjeća:

Tjelesna dob nije mjerodavna za duhovnu. Tako čovjek već u djetinjstvu može primiti savršenstvo duhovne dobi o kojem govori Knjiga mudrosti (4,8): "Jer duljina dana ne čini starost časnom, niti

se ona mjeri brojem godina.” Odatle se tumači da su se toliki i u djetinjoj dobi, zahvaljujući snazi Duha Svetoga što je primiše, hrabro, do krviborili za Krista.

Priprava za potvrdu treba ići za tim da kršćane dovede do tješnjeg sjedinjenja s Kristom, do življe prisnosti s Duhom Svetim, s njegovim djelom, darovima i pozivima, kako bi bolje mogli preuzeti apostolske odgovornosti kršćanskog života. Zato će kateheza o potvrdi težiti za tim da u potvrđenika probudi smisao pripadnosti Crkvi Isusa Krista, i to kako sveopćoj Crkvi tako i župnoj zajednici. Na ovoj potonjoj je osobita odgovornost za pripravu potvrđenika.

Za primanje potvrde potrebno je da krizmanik bude u stanju milosti. Dobro je radi očišćenja u vidu primanja dara Duha Svetoga pristupiti sakramantu pokore. Za poučljivo i raspoloživo primanje snage i milosti Duha Svetoga treba se pripremiti predanijom molitvom.

Kao za krštenje, tako je i za potvrdu prikladno da zbog duhovne pomoći krizmanici potraže kuma ili kumu. Dobro je da kum bude isti kao i kod krštenja da se bolje naglasi jedinstvo dvaju sakramenata.

Kata Pandža

Karla Gojceta

Kata Pandža

Tko je djelitelj potvrde?

Izvorni djelitelj potvrde je biskup.

Na Istoku redovito prezbiter koji krsti, odmah u jednom te istom slavlju, podjeljuje i potvrdu. Međutim, on to čini svetom krizmom što ju je prethodno posvetio patrijarh ili biskup, čime se izražava apo-

stolsko jedinstvo Crkve, kojemu se spone jačaju sakramentom potvrde. U latinskoj Crkvi ista se disciplina primjenjuje pri krštenju odraslih ili kada se u puno zajedništvo s Crkvom uvodi krštena osoba član druge kršćanske zajednice, u koje sakrament potvrde nije valjan.

U latinskom obredu redoviti djelitelj potvrde jest biskup. Premda biskup može iz važnih razloga, nekim svećenicima dati ovlast da dijele potvrdu, dobro je ipak da je, radi značenja samog sakramenta, podjeljuje on sâm, ne zaboravljajući pritom da je upravo radi toga slavlje potvrde na određeno vrijeme odijeljeno od krštenja. Biskupi su nasljednici apostola koji su primili puninu sakramenta reda. I stoga, kad oni dijele sakrament potvrde, to jasno označuje da je učinak sakramenta da one koji ga primaju tješnje sjedini s Crkvom, s njezinim apostolskim izvorima i poslaniem da svjedoči za Krista.

Kada je kršćanin u smrtnoj pogibelji, bilo koji prezbiter mora mu podijeliti potvrdu. Crkva, naime, hoće da nitko od njezine djece, pa ni ono najmanje, ne pode s ovog svijeta a da nije po Duhu Svetom usavršeno darom Kristove punine.

Ministranti Roko Budanko, Jakov Bronić i Maja Knežević s biskupom Antonom Iwasom

Oklaj, 23. 07. 2014.

DAN OPĆINE PROMINA

Ante Dujić Antija

Stotrideset i jedna godina
kako živi dična nam Promina.

Zato pravo imamo slaviti,
ko bi moga to nam zabraniti.

Opančari s istoka su tili
da bi ovaj narod porobili.
Ka'j Promina pala im u ruke
nastale su tada naše muke.

Orgijanje dugo je trajalo
što'j Hrvatsko sve se zatiralo.
Crkve naše redom su rušili,
sa tim činom pokazat su tili.

Da tu nismo nikada živili,
mi Hrvati da tu nismo bili.

Ubijali starce i starice
i nemali broj prominske dice.

Stravično je što su sve radili
mnoge odnjih u bunar bacili.
Kalvariju Promina je prošla
dok Hrvatska vojska nije došla.

Tad „Oluja“ odnese četnike
i domaće srbe izdajnike.
Hvala tebi doktore Tuđmane
što Promini dade lipše dane.

Hvala tebi oče domovine
što očisti korov iz Promine.
Zahvaljujem i vlasti Promine
što za žrtve i dan danas brine.

Ova vlast je spomen-sobu dala
na tom činu velika joj hvala.
Zato pamti moj hrvatski rode
da smo krvlju došli do slobode.

Promina je mnoge žrtve dala
vjerujte mi nije brojka mala.
Četrdeset četiri ubiše civila,
nije malo zemljo moja mila.

Još kad tome branitelje pridodamo
tad žalosnu bilancu imamo.
Dvadeset i tri mladi život daše
za slobodu ove Lijepe naše.

Zato brate i hrvatska sestro,
nek je ovo za nas sveto mjesto.
S poštovanjem ode treba stati
i sve ove žrtve pogledati.

Pomolit se i reći im hvala
to je samo jedna gesta mala.
Vi ste život ovoj zemlji dali
Legende ste Hrvatske ostali.

Načelniče velika ti hvala
što'j općina spomen njima dala.
Svim koji su pri pomogli tebi
zaboravit njih nikako ne bi.

A posebno bivšega župnika
Ivana Čupića dobrega čovika.
Materijal on je prikupljaо
velik obol spomen-sobi dao.

I sve druge želim pozdraviti
i jedinom Bogu zahvaliti.
Pozdravljam Vas u osobno ime
i u ime dične nam Promine.

Velik pozdrav pakoštanskom sinu
ja tu vidim Antu Gotovinu.
Gotovina ti Hrvatski sine
ti si simbol naše domovine.

Ti si simbol Domovinskog rata
Ogledalo svakoga Hrvata.
I na kraju što Vam reći sada
Ovdje'j s nama i vjera i nada.

Vjeru nam je Gospa očuvala
i sina nam jedinca je dala.
Neka Isus kroz život nas prati
kad je tako jaki su Hrvati.

Proslava 131. obljetnice Općine Promina

Generali Ante Gotovina i Rahim Ademi, odazvali su se pozivu svog suborca, umirovljenog brigadira HV-a Tihomira Budanka, načelnika Općine Promina, da zajedno s Promincima obilježe 131. obljetnicu od utemeljenja općine.

Svečanosti uz brojne Prominjce pristigle gotovo iz cijele Hrvatske, nazočili su i saborski zastupnici Ante Kulušić i Petar Baranović, Šibensko kninski župan Goran Pauk, umirovljeni generali HV-a Ante Gotovina i Rahim Ademi, predstavnici Ministarstva branitelja, braniteljskih udruga, OSRH, zapovjednici ratnih brigada, kao i čelni ljudi susjednih gradova i općina, te općine Neum iz susjedne BiH.

Proslava 131 godina Općine Promina započela je koncelebriranom misom u župnoj crkvi sv. Mihovila koju je predvodio bivši župnik fra Ivan Čupić uz sudjelovanje sadašnjeg župnika fra Petra Pletikose, gvardijana samostana Gospe od milosti na Visovcu fra Mate Gverića, župnika Gospe od Ružarija - Drniš fra Petra Klarića i njegova pomoćnika fra Maria Radmana.

Nakon mise uslijedio je mimohod od župne crkve do spomen sobe gdje je slu-

ženo odrješenje u spomen na 67 prominskih žrtva Domovinskog rata. Upravo u Promini pale su prve žrtve u rujanskom ratu 1991. godine na drniškom području. Tijekom okupacije ubijeno je mahom na kućnom pragu 45 Prominjaca, a ujedno s ovog područja su 23 poginula branitelja.

Njima u spomen 23. srpnja slavit će se i kao Dan sjećanja na prominske žrtve Domovinskog rata, kazao je u prigodnom obraćanju na svečanoj sjednici Općinskog vijeća Općine Promina predsjednik Danijel Džapo.

Podsjetio je kako od lani Dan općine Promina obilježava se 23. srpnja umjesto 29. rujna na blagdan sv. Mihovila, budući je na današnji dan 23. srpnja 1883. godine konstituirana Općina Promina kada je prvim načelnikom postao Marko Škovrlj, dok je prvi tajnik bio Niko Čavlina. Ove godine dobili su i svoje ulice u Oklaju.

Sveta misa za žrtve Domovinskog rata iz Promine

Hrvatska vojska s barjakom predvodi mimohod

U proteklih 131 godinu Općina Promina je imala uspona i padova, prošla je tri rata, a općinska zgrada gorila je dva puta. A najveći problem i dalje je osipanje stanovništva, započeto 60-tih godina prošlog stoljeća, rekao

Umirovljeni generali HV-a Ante Gotovina i Rahim Ademi dolaze pred spomen sobu

je D. Džapo i dodao da je prije 40-tak godina u 11 škola u prominskim selima bilo je 1600 učenika, danas u osmoljetki u Oklaju svega 80. Godine 1963. kada je Promina nakon 80 godina izgubila status općine i pripojena dr-

Obitelji poginulih branitelja postavljaju vijence

Načelnik općine s gostima u mimohodu

niškoj općini bilo je 6500 Prominjaca, 1991. godine 2700, 1996. godine nakon oslobođenja i povratka iz prognaništva 1400, a danas svega 1136. Polovica stanovnika nije se vratila, stoga osnovna zadaća biti će učiniti

Prof. Jelena Lojić Pokrovac voditeljica programa

Kulturno umjetnički program opernih umjetnica

ovaj prostor kvalitetnim za življjenje za sve, kako bi se jednog dana i oni vratili, poručio je predsjednik Džapo.

Glavna zadaća općinskog vodstva je gospodarski, infrastrukturni i društveni ra-

Obitelji poginulih branitelja postavljaju vijence

zvoj Općine Promina koji će pozitivno utjecati na nepovoljne društveno-gospodarske uvjete te ojačati razvojne pokazatelje za Općinu Promina. Moramo sve učiniti, od općinske, županijske do državne vlasti, da se katastrofalni podatak o demografskoj slici naše općine konačno zaustavi, istaknuo je u svom obraćanju i načelnik Tihomir Budanko. Kazao je kako je novo općinsko vodstvo u proteklih godinu dana pokrenulo niz inicijativa kako bi se u Promini nešto radilo, a kad se bude radilo onda će se moći i živjeti. Donesen je novi Prostorni plan u kojem je devet gospodarskih zona i turistička zona koja se veže uz NP Krku, izrađena je i Studi-

Ana Pokrovac ispred Udruge udovica hrvatskih branitelja Šibensko-kninske županije

Pukovnik Željko Nakić ispred Oružanih snaga Republike Hrvatske

Predsjednik OV Danijel Džapo, načelnik Tihomir Budanko, generali Ante Gotovina i Rahim Ademi, župan Goran Pauk i saborski zastupnik Ante Kulušić odaju počast prominskim žrtvama iz Domovinskog rata

ja gospodarenja mineralnim sirovina kojim obiluje ovo područje, te Strategija razvoja Općine Promina za razdoblje od 2014.-2020. godine. Strategijom su utvrđene smjernice za stvaranje kvalitetnih uvjeta za život i rad, a nizom provedbenih mjera želi se pokrenuti cjelovite razvoj i prosperitet u svim relevantnim društveno-gospodarskim kategorijama: proizvodnji, poljoprivredi, turizmu, očuvanju kulturne baštine te uređenju i oču-

Veliki broj gostiju u Domu kulture u Oklaju

General Ante Gotovina daje izjave za medije u Domu kulture u Oklaju

- Drago mi je boraviti u Promini, među suborcima. Počast braniteljima moramo iskazivati u svakoj prigodi. Pobjeda u Domovinskom ratu ostavila je čvrsti temelj na kojem smo izgradili demokratsku državu. Na to razdoblje naše povijesti sam ponosan, a danas nam ostaje zajedništvo i rad za dobrobit naše obitelji i domovine, kazao je general Ante Gotovina.

Slika za uspomenu djevojaka iz Promine s generalom Antom Gotovinom

vanju okoliša. Pripremljeno je čak 45 projekata, sve kako bi se crna statistika zaustavila, istaknuo je načelnik Budanko.

O potrebi gospodarskog i demografskog preporoda, u svojem prigodnom obraćanju na svečanoj sjednici Općinskog vijeća Općine Promina osvrnuli su se i gosti saborski

zastupnici Petar Baranović i Ante Kulušić, te župan Goran Pauk. U prigodnom kulturno umjetničkom programu nastupili su opera umjetnica Milka Gojčeta i drniška FRAMA.

Posebice srdačno pozdravljeni su u Promini kao dragi gosti umirovljeni generali Ante Gotovina i Rahim Ademi. Z.B.

Zajednički snimak suboraca iz Domovinskog rata ispred spomen križa u Oklaju

Oblačenje i zavjetovanje na Visovcu

Na otočiću Visovcu u subotu, 5. srpnja 2014. godine, u novicijatu su primljena 4 postulanata, a prve zavjete položilo je 6 novaka. Obred primanja, euharistijsko slavlje i obred zavjetovanja predvodio je fra Joško Kodžoman, provincijal.

Obred uvođenja u redovnički život (Oblačenje habita)

Fra Ivan Udovičić, ravnatelj sjemeništa, nakon procesije uveo je prisutne u cijelokupnu svečanost

uzeti jaram Gospodinov i tako savršeno naslijedovati Krista - po uzoru siromašnog i poniznog sv. Franje - ljubitelja križa". Provincijal je odgovorio: "Bogu hvala. Čestitamo vam i uključujemo vas u svoje bratstvo da s nama postanete jedno srce i jedna duša".

Zatim je o. Provincijal molio za novake: „Bože, začetniče i darovatelju svetoga zvanja, dobrostivo pogledaj ove svoje službenike koji

Fra Jure Šimunović, meštar novaka, poškropio je habite i pasce koje su novaci obukli uz pomoć starije braće. Obukli su se:

Tino Čatlak (Sinj)
Nikola Dominis (Postira)
Zvonimir Romić (Metković)
Nikola Žulj (Knin)

Euharistijsko slavlje i zavjetovanje

Nakon uvođenja u redovnički život i oblačenja habita, započelo je euharistijsko slavlje koje je predvo-

Procesija na Gospinom otočiću

Provincijal fra Joško Kodžoman predvodi euharistijsko slavlje

slavlja i prozvao kandidate. Provincijal fra Joško Kodžoman upitao je kandidate za novicijat: "Predraga braće, što tražite od nas?" Kandidati su jednoglasno odgovorili: "Potaknuti božanskim nadahnućem, želimo biti dionici vašega života u bratstvu Reda manje braće. Usrdno molimo da nas, obučene u odjeću kušnje, iskušate te naučimo s ljubavlju i veselo na sebe

te ponizno mole. Daj da ova braća, koja žele iskusiti naš način života, molitvama i zaslugama blažene i bezgrešne Djevice Marije i zagovorom Serafskog Oca, nauče iskreno i čisto isповijedati, žarko moliti, dočično živjeti, ponizno slušati, čuvati čistoću srca i tijela, revnovati za sveto siromaštvo i čeznuti za vrhuncem svakog savršenstva. Po Kristu Gospodinu našemu."

dio provincijal fra Joško Kodžoman. Na slavlju su sudjelovali 53 svećenika, među kojima su bili magistar postulanata i ex-provincijal fra Željko Tolić, visovački gvardijan fra Mate Gverić, meštar novaka fra Jure Šimunović, ravnatelj Sjemeništa fra Ivan Udovičić, bogoslovi te obitelji i prijatelji postulanata i novaka.

Na početku slavlja o. Provincijal je pozdravio postulante i novake,

Zavjetovanje novaka

Fra Božo Duvnjak i fra Petar Pletikosa među 53 svećenika

njihove obitelji te sjemeništarce, bogoslove i svećenike naglasivši kako je ovaj dan velika radost jer ovih 10 mladića predaje svoj život Isusu Kristu po primjeru sv. Franje Asiškog i pozvao sve prisutne da mole za njihovu ustrajnost.

Nakon propovijedi, koju je održao o. Provincijal, činu zavjetovanja pristupilo je šest novaka koji su na Visovcu proveli godinu dana spremajući se za taj čin. Nakon pitanja i odgovora o. Provincijal je molio za Božju pomoć a potom su zavjetovanici, jedan po jedan, kleknuli pred Provincijala i čitali obrazac zavjetovanja:

„Na hvalu i slavu Presvetoga Trojstva. Ja, brat I. I., jer mi je Gospodin udijelio ovu milost da Evandjeљe i stope Gospodina našega Isusa Krista izbližega slijedim, pred prisutnom braćom, u tvojim rukama, provincijale fra Joško, čvrstom vjerom i voljom: zavjetujem Bogu Ocu svetome i svemuogućemu da će na godinu dana živjeti u poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći; ujedno se obvezujem na život i Pravilo Manje braće što ga je potvrdio papa Honorije te se obvezujem da će ga vjerno obdržavati sukladno Konstitucijama Reda Manje braće.

Predajem se, stoga, svim srcem ovome bratstvu da bih, učin-

kovitim djelovanjem Duha Svetoga, vođen primjerom Marije Bezgrješne, zagовором Оца нашега svetoga Franje skupa sa svim svetima, i uz vašu bratsku pomoć, mogao ustrajno težiti savršenoj ljubavi u služenju Bogu, Crkvi i ljudima.“

Nakon izgovorenih riječi zavjetovanja, o. Provincijal je zaključio riječima:

Novaci i zavjetovanici s fra Jurom, fra Joškom i fra Stojanom

„A ja, u ime Crkve i našega bratstva primam tvoje zavjete, i bude li ih obdržavao, u ime svemuogućega Boga obećajem ti vječni život“.

U ruke o. Provincijala prve zavjete položili su:

Slaven Čeko (Livno)
Filip Čogelja (Kaštel Stari)
Matej Perić (Vinjani)
Ivo Rastović (Metković)
Martin Romić (Metković)
Josip Šabić (Zmijavci)

Poslije zavjetovanja o. Provincijal predao je pojedinačno svakom zavjetovaniku Pravilo i Generalne konstitucije.

Cjelokupno slavlje na Visovcu uveličao je pjesmom Mješoviti zbor iz župe Sv. Ilike iz Metkovića pod ravnjanjem Roka Veraje.

O. Provincijal je zahvalio obiteljima, župama i župnicima, kao i odgojiteljima fra Ivanu Uđovičiću (Sinj); fra Željku Toliću (Imotski) i fra Juri Šimunoviću (Visovac) na ljubavi i trudu koji ulažu u odgoju ovih mladih.

Fra Mate Gverić, visovački gvardijan, čestitao je novacima i zavjetovanicima na započetom putu kao i njihovim obiteljima i odgojiteljima. Zahvalio je svima koji su sudjelovali u pripremi ovoga slavlja i pozvao sve na okrepnu i osvježenje.

DODIR SVETE ZEMLJE

„Dodir Svetе Zemlje“ naslov je nove tematske rubrike u kojoj želim podijeliti s vama barem dio razmišljanja, doživljaja i iskustva stečenog kroz materijalno i duhovno hodočašće u nedavnom pohodu Isusovoj domovini.

Prilikom prozivke hodočasnika, kojih je bilo iz cijele »Lijepe naše«, primjetio sam prezime Bilušić i na upit gospode Bilušić od kuda je to prezime dobija sam čisti odgovor »iz Promine«. Nije bilo ni blizu Šibenika, ni blizu Drniša kako znaju odgovoriti mnogi naši »veliki« Prominjani.

Rubrika je zamišljena kao stalni prilog našeg župnog lista „PROMINA“ i nastojat će pratiti baš kao i krunica naše Blažene Djevice Marije (ružarij), četiri tematska kruga koja obuhvaćaju Isusov život, istovremeno razmišljujući, na temelju biblijskih tekstova o pojedinim radosnim, svjetlosnim, žalosnim i slavnim otajstvima, te povezujući ta razmišljanja sa stvarnošću svetih mjesta rođenja, djetinjstva, skrovitosti, javnog djelovanja, smrti i uskrsnuća Gospodina našega Isusa Krista.

Dragi moji župljani i čitatelji, sve vas pozivam da zajedno krenemo na ovaj put kroz povijest i sadašnjost, Isusovim stopama prolazeći kroz područje suvremenog Izraela, Palestine i Jordana, počevši od prvog tematskog kruga koji obuhvaća otajstvo Utjelovljenja, Marijin pohod Elizabeti, Isusovo rođenje, prikazanje u hramu, te nalaženje dvanaestogodišnjeg Isusa u hramu među pismoznancima.

Nazaret, grad na zapadnom dijelu goranskog dijela Galileje i danas čuva u svojem središtu malenu i skromnu Špilju navještenja nad kojom se kao dostonjan čuvar ovog svetog mjesta prostire veličanstvena Bazilička navještenja, peta po redu crkva izgrađena na istom mjestu, dovršena 1969. godine. Čitav taj prostor u posjedu je franjevaca, budući da je upravo Franjevačkom redu povjerena briga za sva mesta u Isusovoj domovini i u okolnim zemljama.

Ne boj se, Marijo!...

Prema izvještajima, spisima i predaji, baš je na ovome mjestu prije više od 2.000 godina, poslao Bog anđela k' Djevici Mariji i on joj reče: „Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Njemu će Gospodin Bog dati prijestolje Davida, oca njegova, i kraljevat će nad domom Jakovljevim

uvijeke i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.“ (Lk 1, 28-34).

Neizrecivo blago čuva ova malena špilja okružena golemlim zidovima Bazilike navještenja, prostorom u kojem svatko može osjetiti onaj nježni dodir Božje blizine koji nekoć i danas jednako govori: „Ovdje je sve počelo. Susretni me sada u novom početku, u začetku moje utjelovljene ljubavi.“ To je navještaj Utjelovljenja, ona središnja istina koja nam otkriva ulazak vječnog

Boga u ljudsku povijest u osobi Sina Marijinog, koji preuzimajući našu ljudsku narav kao vlastitu, ostvaruje moje i tvoje spasenje.

Prigušena svjetlost i tišina ovog svetog mjesta pogoduje molitvenom raspoloženju, a ja se ipak jedva suzdržavam da ne uskliknem one iste riječi iz Psalma o radosti Siona: *Klići od radosti Kćeri Sionska, vići od veselja. Veseli se i raduj iz svec srca kćeri Jeruzalemska. Jahve, kralj Izraelov u sredini je twojoj!* (Sef. 4,

Bazilika navještenja »Ovdje je sve počelo...«

Prominci hodočasnici na mjestu gdje se rodila Djevica Marija:
Ivan i Snježana Bilušić, Zvone i Nevenka Bare

14-17). Marija, kao kći Sionska u svojem krilu, na ovome mjestu ispunjava upravo ove proročke riječi. Ona ovdje postaje novi kovčeg saveza; postaje mjesto stvarnog Božjeg nastajanja među nama.

Na djelu je Bog Otac i Njegovo obećanje o vječnosti kraljevstva Isusa iz Nazareta koje i mi redovito ispovijedamo u Nicejsko-carigradskom vjerovanju. To je ono isto obećanje koje je andeo Gabriel priopćio Djevici Mariji i na koje je ona u ovoj Šipilji navještenja spremno odgovorila: „*Evo službenice*

Gospodne, neka mi bude po tvojoj riječi.“ (Lk. 1,38). Ovome kraljevstvu nema kraja; vječno se gradi na temeljima vjere i ljubavi i njime vlada sam Bog po svojem obećanju kojeg uvijek i iznova ispunja, kako onda, tako i danas.

Ustan, uzmi dijete...

Korak dalje od Bazilike navještenja, pratimo još jedno znamenito mjesto, ostatke male siromašne i jednostavne seoske kuće sv. Josipa koji se i danas čuvaju unutar dvorišta Franjevačkog samostana. Prema predaji, nakon

povratka iz Egipta, sv. Josip se u toj svojoj rodnoj kući nastanio sa Djesticom Marijom i djetetom Isusom. Zbog toga se ovo mjesto naziva i „Kuća othrane“. Sveti pismo nam o tome govori sljedeće: „Nakon Herodova skončanja, gle, andeo se Gospodnji javi u snu Josipu u Egiptu: „*Ustan, reče, uzmi dijete i njegovu majku te podi u zemlju izraelsku jer su umrli oni koji su djetetu o glavi radili.*“ On ustane, uzme dijete i njegovu majku te uđe u zemlju Izraelsku. Ali saznavši da Arhelaj vlada Judejom namjesto svoga oca Heroda, bojao se poći onamo pa, upućen u snu, ode u pokrajinu Galileju. Dođe i nastani se u gradu zvanu Nazaret – da se ispuni što je rečeno po prorocima: *Zvat će se Nazarećanin.*“ (Mt. 2, 19 – 23).

Uz kamene ostatke Josipove kuće franjevci su izgradili crkvu sv. Josipa, na teme-

A. Raphael Mengs: Josipov san

Guido Reni: Sv. Josip s Djetetom Isusom

ljima ranije križarske crkve iz XII. stoljeća, a u novije vrijeme je preko drugog samostanskog krila ova crkva spojena s Bazilikom navještenja. Još je jedna znamenitost vezana za ovo mjesto. Sačuvana je stara judeokršćanska krštonica u kojoj su se krštenici spuštali sa sedam stuba, kao simbol sedam darova Duha Svetoga. Pred donjom stubom je prokopan kanal kroz kojeg je protjecala voda, koja je simbol izvornog središnjeg mjesta krštenja, rijeke Jordan.

Promatrajući dijelove Josipove kućice i radionice lako zamišljam svakodnevnicu Svetе obitelji, onaj skromni i jednostavan radnički život vođen Božjom providnošću i zaštitom. Istovremeno

no, kroz tu skromnost i jednostavnost treba uočiti odlučnost i snagu sv. Josipa, potrebnu da ispunи svoju ulogu skrbnika Svetе obitelji u kojoj se ostvaruje Riječ koja je tijelom postala.

Marijin pohod

Hebrejski En Karem ili arapski Ain Karim prevodi se kao Vinogradski zdenac. Tako se naziva naselje, danas već gotovo predgrađe Jeruzalema, poznato kao mjesto u kojem je trudna Marija pohodila trudnu rođakinju Elizabetu. Na mjestu susreta

dviju blagoslovljenih i svetih majki, uzdiže se Crkva Marijina pohodenja, budući da kršćanaka predaja upućuje da je upravo na tom mjestu prije više od 2000 godine bilo imanje sa ladanskom kućom obitelji svećenika Zaharije, muža Elizabete.

Svetište Marijina pohodenja postoji još od križarskih vremena (razdoblje od 1095. do 1291. godine). To mjesto je bilo prvotno dom cistercita, monaškog reda nastalog krajem XI. stoljeća, zatim armenskih kršćana i tako sve do XV st. kada su to mjesto zauzeli muslimani, a svetište porušili. Tek 1679. godine ruševinu kupuju franjevcii, obnavljaju svetište i otvaraju ga za hodočasnike. Današnja crkva gradi se tek od 1938. godine.

Svetište se sastoji iz dva dijela: Donje crkve na spomen boravka Elizabete, te njezinog novorođenog djete-ta Ivana (Krstitelja) u Ain Karimu, te gornjeg dijela, koji je posvećen samoj Mariji. Crkva obiluje freskama na kojima je prikazana Marija slavljenja u Nebu i na Zemlji, Bezgrješno začeće, Svadba u Kani, Bitka kod Lepanta i dr.

Vezano za ovo mjesto evanđelist Luka nas izvještava kako je Marija nakon dva mjeseca od događaja Navještenja pohodila svoju rođakinju Elizabetu koja je u poodmakloj životnoj dobi blagoslovom Gospodina postala trudnica. Od Nazareta do Ain Karima put je dug približno oko 140 km i zahtijevao je u to doba više dana putovanja pješice. Marija je bez obzira na svoje stanje, opasnost i težinu puta, odlučila posjetiti svoju rođakinju Elizabetu, jer je uputu o Elizabetinoj trudnoći dobila od anđela Gabrijela. Evanđelje nam to prikazuje ovako:

„Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duga Svetoga i povika iz svega glasa: Blagoslovljena ti među ženama blagoslovlen plod utrobe twoje. Ta otkuda meni da mi dođe majka Gospodina mojega? Gledaj samo! Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava twojega, zaigra mi od radosti čedo u utrobi. Blažena ti što povjerova da će ti se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!“ (Lk. 1,39-45).

Tada Marija odgovori Hvalospjevom: „Veliča duša

moja Gospodina i klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju, što pogleda na neznanost službenice svoje: odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom. Jer velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime njegovo! Od koljena do koljena dobrota je njegova nad onima što se njega boje. Iskaza snagu mišice svoje, rasprši oholice umišljene. Silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne. (53) Gladne napuni dobrima, a bogate otpusti prazne. Prihvati Izraela, slugu svoga, kako obeća ocima našim: spomenuti se dobrote svoje prema Abrahamu i potomstvu njegovu dovijeka.” (Lk., 46-55).

Ovaj tekst Marijinom Hvalospjeva isписан je na stupovima Crkve između slika, te na zidovima predvorja Crkve na keramičkom pločama na 44 različita jezika, među kojima i na hrvatskom.

I danas, hodočašćeći u Svetište Marijina pohodenja,

može se osjetiti dašak onog povlaštenog trenutka susreta, služenja i radosti, kakav su imale ove blagoslovljene i slete majke. Razmišljajući o njihovim životnim situacijama, lako se uočavaju međusobne različitosti, sličnosti, ali i povezanosti njih i njihovih poslanja.

Prisjetimo se na trenutak navještenja začeća i rođenja Ivana Krstitelja, te Navještenja Isusova začeća, te ih promotrimo usporedno. Ovo prvo navještenje se događa u hramu, za vrijeme večernje liturgije velikog svećenika Zaharaije, a ovo drugo je sasvim suprotna slika. Isusovo Navještenje događa se u malom, nepoznatom selu, skro-

vitoj i jednostavnoj djevojci, u nepoznatoj kući. Upravo te „nove“ kvalitete jednostavnost, skrovitost, siromaštvo i poniznost čine temelj Novog saveza Boga i čovjeka. Nastavno, Evanđelje nam govori da su Marija i Elizabeta rođakinje, dakle krvni srodnici, a time i njihova začeta djeca.

Susret rođakinja Marije i Elizabete u Ain Karimu ujedno je susret u Duhu Svetome začetog Isusa i začetog Ivana, pa će Elizabeta reći da joj je „zaigralo čedo u utrobi“. Mariju naziva majkom svojeg Gospodina, što je također dar Duha Svetoga u spoznaji Boga u djetetu Marijinom. A Marija, ta ponizna i jednostavna djevojka, službenica Božja, Hvalospjevom veliča Gospodina, znajući da je njezina neznanost i služenje ujedno i njezina veličina i svetost, zbog koje je ona postala i jeste Kraljica Neba i Zemlje.

A Ivan nekoliko mjeseci stariji koji zaigra u majčinoj utrobi od radosti ovog susreta s Isusom i njegovom majkom, kao da nam već tada za Isusa govori: „To je onaj o kojem rekoh, za mnom dolazi čovjek koji je predamnom, jer bijaše prije mene. (Iv. 1,30).

Nastavlja se.

Zvone Bare

Svetište Marijina pohodenja u Ain Karimu

Sveti Ivan, Isusu najdraži apostol

Ivan je sin oca Zebedeja i majke Salome, Gospine rodice. Bio je ribar na Genzaretskom jezeru kao njegov brat Jakov. Najprije je bio učenik Ivana Krstitelja. Kad je Ivan nazvao Isusa „Jaganjem Božjim“, pošao je s Andrijom za Isusom. Konačno je na Isusov poziv s bratom Jakovom ostavio oca i ribarsku mrežu i pošao za novim Učiteljem.

Njegova je majka s drugim ženama pratile Isusa i jednom od njega tražila da njezini sinovi u Kristovu kraljevstvu budu prvi. Braća su bila žestoke naravi u raznim prilikama brzo su reagirala. Tako su na negostoljubive Samarije htjela baciti oganj s neba. Stoga su nazvani „Boanerges“, tj. sinovi groma.

Ivan je s Petrom i Jakovom sačinjavao izabranu trojku od Isusovih učenika: samo su oni bili prisutni uskrnsnuću Jairove kćeri, preobraženju na brdu Taboru i Isusovoj agoniji u Getsemanskom vrtu. Sam Ivan više puta ističe da ga je Isus posebno volio. Spominje se uz Petra. Isus mu povjerava da pripremi posljednju večeru. Za vrijeme sudskega postupka pratio je svoga Učitelja do u kuću velikoga svećenika, a na Kalvariju je bio jedini od svih učenika i tu mu je Isus povjedio svoju Majku Mariju. Kad je Marija Magdalena donijela vijest da je grb prazan i da Isus uskrsnuo, zajedno s Petrom žurno je trčao do groba. Na Tiberiadskom jezeru prepoznaje uskrsloga Isusa. Poslije Isusova uzašašća s Petrom ozdravlja uzetoga. Optuže ga pred Velikim vijećem, a zatim odlazi s Petrom u Samariju da novokrštenicima „podijeli sakramenat sv. krizme“.

Kakav je utjecaj imao u Pracrki vidi se iz Poslanice Galaćanima, u kojoj ga Pavao nazivlje „stupom Crkve“. Sudjelovao je na Prvom saboru u Jeruzalemu 49. godine. Nešto prije 60. godine napušta Jeruzalem i odlazi u grad Efez u Maloj Aziji. Tertulijan bilježi staru predaju da je u Rimu pred Latinškim vratima bio bačen u kotao vreloga ulja. To će kasnije utjecati na njegovo posebno štovanje u Rimu i taj će prizor biti prikazan na brojnim umjetničkim djelima. Za cara Domicijana (81.-86.) prognaš je na otok Patmos u Sporadima. Tu je napisao „Otkrivenje“, jedi-

nu proročku knjigu Novoga zavjeta. I danas vodiči pokazuju šipilju u kojoj je Svetac živio. Za cara Nerve (96.-98.) vraća se u Efez, gdje živi kao biskup, patrijarh azijskih crkava i pisac triju poslanica i Evandelja. U Efezu je živio dugo godina s Isusovom Majkom Marijom u molitvi i razmatranju propovijedajući Kristovu Radosnu vijest. Predao je svoju svetu dušu na početku vladanja cara Trajana (98.-117.) i pokopan je u tzv. „Ivanovoj bazilici“ u Efezu. Jedini od apostola nije završio zemaljski život mučeničkom smrću.

Stari grad Efez osvojili su i srušili Turci. Danas se uz njegove ruševine nalazi malo selo Ajasoluk. Taj je naziv nastao od grčkih riječi „hagios theologos = sveti bogoslov“. Tako su u staro doba nazivali Isusova ljubljenoga učenika Ivana. Dakle, današnje tursko selo Turci nazivaju imenom Isusova apostola sv. Ivana.

Pisci iz II. stoljeća zapisali su mnoge zgode iz njegova života, npr. onu kad se nije htio zadržati dulje u gradskom kupalištu, jer je tu susreo krijevjerca Kerinta. Obrazložio je to ovako: „Oganj će s neba pasti i uništiti tu zgradu.“ Kad su ga učenici pitali da im još nešto kaže, on je odgovorio: „Ako to izvršite, dosta je!“

Sv. Ivan je i pisac. Napisao je: Evandelje, Otkrivenje, jedinu proročku knjigu Novoga Zavjeta, i tri poslanice (kratke). Neki stari pisci spominju i druge knjige, npr. „Djela Ivana“, puna putovanja i čudesa, „Otkrivenje“ (dva grčka i jedno koptsko). To je zapravo pobožno štivo, ali ih Crkva nikada nije prihvatala kao dio Objave, odnosno dio Novoga zavjeta (apokrifi).

Ne treba se čuditi da jedan obični ribar piše kao mistični teolog i pjesnik, jer njegova riječ nije njegova, nego je to Božja poruka nama ljudima. Doista rječnik i sintaksa odaju jednostavnoga čovjeka. Ali njegova teologija Logosa-Riječi, silna vjera i povjerenje u Isusa, vizija budućnosti Crkve i poruka ljubavi zbilja su vrhunská teologija. A definicija „Bog je ljubav“ najbolja je definicija Boga što ju je ikada zapisalo ljudsko pero. Tomu neukom galilejskom ribaru, uz ostale darove, poslije više od pedeset godina molitve i razmatranja božanskih istina,

Vječna je Mudrost ulila spoznaju Božanske Istine. Stoga je razumljiva činjenica da je o njemu i njegovoj teologiji napisano više knjiga nego o bilo kojem drugom apostolu. Baš zato je već u starini nazvan „Teologom-Bogoslovom“.

Štovanje

Kršćani su ga štovali kao sveca od najstarijih vremena. Posvećeno mu je bezbroj crkava po svijetu. Mnoga naselja u raznim zemljama nose njegovo ime (npr. Johannesburg, S. Jean, S. Joāo da Barra i drugi). Zaštitnik je Turske.

U hrvatskim krajevima ima preko pedeset mjesta koja nose njegovo ime (Ivan, Ivanci, Ivanec, Ivančić Grad, Ivančić, Ivanski Bok, Ivanovo Selo, Ivica i drugi). Preko 50 kanoniziranih svetaca nosi ime Ivan. U svim jezicima kršćanskog svijeta ime je vrlo često, što pokazuju i brojni hipokoristici. I od papa najviše ih je nosilo to ime, a među njima i dva sveca našega doba: sv. Ivan XXIII. i sv. Ivan Pavao II.

OZNAKE: orao, knjiga, pero. Postoje dvije skupine njegovih likova. Prva: na Posljednjoj večeri, u Getsemanskom vrtu, na Kalvariji, uskrsni i duhovski ciklus, na kojima je prikazan mlad, bez brade i vrlo blizu Isusa. Druga: starac s bijelom bradom i perom u ruci, drži čašu iz koje izlazi zmija, pričešće Bogorodicu Mariju, ili uz njezinu smrtnu postelju drži svjeću.

ZAŠTITNIK: djevica i udovica; teologa, filozofa, pisaca, pjesnika, bilježnika; tiskara, knjigoveža, knjižara, kipara, slikara, rezbara; industrije papira, stakla, svjeća, ulja i vina; sedlara i pletača košara; plodnosti, protiv otrova, opeketina, grada i oluje.

IMENDAN: Ivan, Iva, Ivana, Ivančića, Ivka, Ivanica, Ivanka, Ivica, Iva, Ivet, Ivo, Ivon, Ivona, Ivša, Ivač, Ivkan, Ikan, Ikić Ico, Jana, Janko, Jankica, Zane, Žvane, Žuva.

BLAGDAN: 27. prosinca. - U Armeniji i Palestini 29. XII; Kopti ga slave 30. XII; Sirija 7. V; Bizant 29. IX. - Na Zapadu se je od VII. stoljeća slavio blagdan Ivana mučeništva u Rimu pred Latinskim vratima (6. V.). U reformi kalendara II. vatikanskog sabora slavlje toga blagdana je izostavljeno.

Fra Gabrijel Jurišić

Velika Gospa - putokaz i utjeha

Za kršćane Promine Velika je Gospa u Promini omiljeni blagdan kamo se godišnje skuplja velik dio naroda Božjega. Svetkovina pada u vrijeme školskih praznika i godišnjih odmora kad vlada ljetno ozračje i vrijeme opuštenosti. Prigoda je susresti rođbinu i prijatelje, prepoznati lica koja se odavno nisu vidjelo, osvježiti uspomene iz djetinjstva. A sve se to događa u svečanom raspoloženju, s okusom blagdanskog slavlja.

Otočić Visovac, najljepše hrvatsko Gospino svetište, opet je privukao mnoštvo hodočasnika iz Promine i okolnih mjesta. Središnje slavlje proslave Velike Gospe s procesijom započelo je u 10.30 sati, a misu je predvodio fra Mario Radman uz koncelebraciju fra Jure Šimunovića i gvardijana Visovačkog samostana fra Mate Gverića. Donosimo propovijed fra Maria Radmana.

Danas je svetkovina Velike Gospe, Uznesenje Blaže-
ne Djevice Marije na nebo. Dogma Crkve govori:
"navršivši tijek ovozemnog života, uznesena dušom
i tijelom na nebo, nije dostoјno da ona koja je rodila
Spasitelja i Oslobođitelja od svakoga zla da osjeti
trulež groba". To danas slavimo, tu istinu ispovijedamo
o našoj nebeskoj Majci. Svaki Gospini blagdana, crkve
su posjećenije, hodočastimo, predanije molimo, iznutra
osjećamo da je u Mariji netko tko nas razumije, čuje,
tko naše molbe i potrebe može donijeti pred Isusa, nje-
zina Sina, tko je moćan i za zemaljskog života, ali i u
nebeskoj proslavi, i to posebice ovaj današnji blagdan
kad slavimo i ispovijedamo vjeru da je Gospa uznesena
i dušom i tijelom na nebo, zapravo stavlja nam pred lice,
pred oči lik Majke s djetetom, lik Žene. Stoga, želim ovo
svoje promišljanje započeti s jednom pričom.

Veli priča. Jedan mali dječak, školarac da mu je
dozlogrdilo uvijek slušati majku, shvatio i skontao da
ispostavi svojom rođenoj majci račun. I ovako priča
veli: kaže taj dječak, školarac: mama, vrijeme je da
izravnamo račune i na komadić papira je napisao sli-
jedeće: pokosio travu - 5 Kn, počistio svoju sobu - 1
Kn, otišao u dućan - 1 Kn, čuvaо mlađeg brata - 1
Kn, odnio smeće - 1 Kn, dobio dobru ocjenu - 5 Kn,
počistio cijelo dvorište - 2 Kn, sve ukupno 16 Kn. To

je moj račun tebi majko, a majka ga gleda, uzme taj
komad papira, okrene ga i stane pisati, dječak je ne-
obično gledao svoju majku, a na poleđini tog papira
majka je napisala slijedeće: devet mjeseci pod srcem
te nosila - besplatno, noći i noći probdjela s tobom
dok si bolestan bio - besplatno, dane i noći provodila
i nosila te u bolnicu - besplatno, brinula se za tebe za
svaki tvoj korak - besplatno, molila i prikazivala žrtve
za tebe - besplatno. Sve ukupno, jer te ljubim besplat-

no. I veli priča, dječak je suznih očiju pogledao svoju majku i samo rekao: mama oprosti, a majka odgovorila: ja sam tvoja majka, ljubim te i činim sve besplatno.

Draga braćo i sestre, ako je tako, a jest tako, u zemaljskom životu zar već nije tako u duhovnom životu. Zar mijadnici, bijednici, smrtnici svojoj nebeskoj Majci da ispostavljamo račune. Ma kakav god da jesam i jesi, naša nebeska Majka, bdiće nad nama, ljubi nas, voli nas, jer smo njezina djeca, pa i onda kad s krenemo sa puta, pa i onda kad smo ne poslušni, pa i onda kad mislimo da imamo pravo tražiti račune da izravnamo račune.

Stoga dragi brate i draga sestro, pouzdaj se u nebesku Majku. Ona je ono što Crkva divno moli u današnjem predstavljuju u one dvije riječi nazima **Putokaz i Utjeha**. Putokaz da ne zalutamo, bespućima ovoga života i utjeha u ovoj suznoj dolini. A ti stoga, pouči svoje dijete kako se ljubi, voli i poštuje dobrogoga Boga i Njegovu nebesku Majku. Kako samo znamo biti nekada dvolični i licemjerni. U sobama naše djece na zidovima je mnoštvo postera, ali stavi čovječe Isusov i Marijin poster ili sliku iznad kreveta svoga djeteta da ga čuva. Mi učimo djecu, svemu i svačemu i dobro da je tako. Ali na prvo mjesto nauči ga moliti, ako ga ti majko i oče ne naučiš moliti, nema ga tko drugi poučiti. Nauči ga moliti, blagoslovi svoje dijete svaki dan. Ja znam i u ovom našem kraju znaju reći da ga ne spominjemo onoga zloga da te odnio, ma tebe odnio. Blagoslovi svoje dijete, ne kuni ga, blagoslovi svoje dijete, stavi mu znak križa na čelo i kad lijega i kad ustaje. Blagoslov upućen riječju i mišlju poput plašta pokriva drage nam osobe i štiti ih od navala zloga. Mudri Sirah nam svjedoči o snazi blagoslova koju djeca primaju od roditelja, ali i o pogubnosti kletve. „*Jer blagoslov očev učvršćuje kuću djeci, a majčina kletva temelje im ruši*“ (Sir 3, 9).

Nažalost u našem narodu jako je proširena psovka koja se poput nametnika hvata za čovjeka. Moramo tu pošast ukloniti i očistiti svoje duhovno ozračje od tolikih grubih i prljavih riječi upućenih bližnjima, a kojima se vrlo često teško izruguju i naše najveće svetinje. Sveti Petar jasno potiče u svojoj prvoj poslanici riječima »*Ne vraćajte zlo za zlo ni uvredu za uvredu! Naprotiv, blagoslivljajte jer ste na to i pozvani da baštinite blagoslov!*« (1 Pt 3, 9).

Svojoj djeci nabavljamo na stotine slikovnica, cd-ova, dvd-ova, te ne znam što sve. Imaš li dječju Bibliju za svoje dijete, nabavi ilustriranu dječju Bibliju, neka dijete već zarana upija Riječ Božju.

Za sve imamo vremena, jer smo djeca svog vremena osim za Boga, za druge ili za svoju djecu. Ma provedi vrijeme sa svojim djetetom, sjedi sa njim, pričaj, razgovoraj, moli se zajedno sa svojim djetetom. Zajedno moli i u crkvu idi s njim. Nemoj reći sine/kćeri hajde misa će idi u

crkvu, ne, nego sine/kćeri idemo zajedno u crkvu. Moli se, ne nego, sine/kćeri idemo se zajedno moliti.

Dragi brate i draga sestro, dopuštamo li da nas prosvjetli vjera naše Majke Marije ili ju pak držimo dalekom i drukčijom od naše? U trenucima teškoća, kušnji i tame, usmjeravamo li svoj pogled prema Njoj, kao modelu pouzdanja u Boga, koja neprestane i jedino želi naše dobro? U evanđelju koje smo slušali, Marija nas kao život primjeru ljubavi podsjeća u susretu s rođakinjom Elizabetom, da nije samo donijela materijalnu pomoć svoj rodici nego i Isusa, kojega je već imala u krilu, a to je značilo donijeti radost, puninu radosti. Elizabeta i Zaharija bijahu presretni zbog trudnoće koja se, u njihovoј dobi, činila nemogućom, ali tek Marijinim posjetom, njihova radost postaje potpuna, jer dolazi od Isusa i od Duha Svetoga i iskazuje se besplatnom ljubavlju, uzajamnom solidarnošću, pomaganjem i razumijevanjem.

Svima nam Marija želi donijeti veliki dar Isusa, a s Njime nam donosi Njegovu ljubav, mir i radost. Isto tako i Crkva nije ona humanitarna organizacija, ali jest poslana ljudima donijeti Krista i njegovo Evanđelje; ne donosi sebe, nego Božju ljubav, Kristovu ljubav koja čovjeka mijenja i svijet obnavlja. Ako bi Crkva ljudima prestala donositi Isusa, to bi značilo da je mrtva i zaista bi postala kao neka humanitarna udruga – kako kaže papa Franjo.

Dakle, Crkva ima donositi Isusa, Njegovu ljubav. A mi? Kakvu mi ljubav drugima donosimo? Je li to Isusova ljubav koja je solidarna, koja opršta i koja je uz nas ili ljubav koja slijedi simpatije ili očekuje nešto zauzvrat?

Kakvi su odnosi na našim župama, u našim zajednicama; odnosimo li se jedni prema drugima kao braća i sestre ili jedni druge osuđujemo i ogovaramo, brinući se svatko za sebe?

Čuli smo danas u onom prvom čitanju kako *Zmaj* čeka da žena porodi dijete i da proguta dijete. Kakve li sve zmajevi ne žive i ne hode u današnje vrijeme? A svaki roditelj i sada čuva i brine se da ga zmaj: ne rada, ne poštenja, kukavičluka, droge, alkohola, lopovluka ne proguta njegovo dijete. Moli za svoje dijete i sa svojim djetetom.

Jedan duhovni pisac s pravom zapisa: »*Kad nam je Bog na prvom mjestu, sve nam je u životu na svom mjestu. Kad nam Bog nije na prvom mjestu, ništa nam neće u životu biti na svom mjestu.*» Sv. papa Ivan XXIII. proročki reče: »*Budućnost pripada onima koji će umjeti sutrašnjim generacijama pružiti smisao i nadu u život.*» Budućnost našega hrvatskoga naroda počiva na zdravim obiteljima, a osobito na mladima. Pri tomu se nameću upiti: Jesu li naše obitelji životne i odišu li zdravim duhom za budućnost? U kojoj su mjeri današnje - napose mlade obitelji - čuvari ljudskih, društvenih i vjerskih vrednotâ?

U kojoj se mjeri današnje obitelji mogu održati na okupu, pred naletom suvremenoga načina života i tren-

dova? Životnu smislenost otkrivamo čistim pogledom, kad Bogu pružimo ruke i životu potvrđno odgovorimo su-očavanjem s nastalim problemima ne bježeći u poroke alkohola, droge ili nemoralu. Jer koliko god nesrećom mnogi smatrali siromaštvo, bolest, nepovoljne događaje ili smrt s druge strane prava se nesreća ustvari očituje što ljudi često ne znaju zašto se rađaju, žive i umiru. Pronaći odgovore na ova pitanja u predanosti Bogu i Gospu, siguran je putokaz na putu pronalaska smisla postojanja, življenja i patnje. Čudna su ovo vremena. Čudna, teška, kao što su i uvijek bila. A posebice danas.

Jer ovo je vrijeme visokih zgrada i niskih karaktera; ovo je vrijeme širokih puteva i uskih pogleda; ovo je vrijeme kad trošimo puno, ali malo imamo; ovo je vrijeme velikih kuća ali malih obitelji; ovo je vrijeme školovanih ali ne razboritih; ovo je vrijeme medicine i lijekova ali nema zdravlja (virus ebola); ovo je vrijeme eksperata, ali sve više problema; ovo je vrijeme kad smo stekli bogatstvo, ali smanjili vrijednosti; ovo je vrijeme kad govorimo puno, ljubimo rijetko a mrzimo prečesto; ovo je vrijeme kad smo otišli na mjesec, ali do svog susjeda do brata ne možeš prijeći; ovo je vrijeme kad čistimo okoliš ali dušu i srca smo zagadili; ovo je vrijeme kad smo razbili atom, ali predrasude ne možemo razbiti; ovo je vrijeme pilula i tableta, od estazija do antibeby-pilula; ovo je vrijeme visokih ljudi, ali niskih karaktera; ovo je vrijeme kad se govori o svjetskom miru, a ratovi nam se u obiteljima vode; ovo je vrijeme bogatih kuća, i razorenih obitelji. Neka nam se Bog smiluje! Zato se danas utječemo nebeskoj Majci.

Veli jedna zgoda ovako. Među govornicima na jednom seminaru da bi što bolje propovijedali bilo je mnogo poznatih animatora. Na tom seminaru bio jedan mladi svećenik koji je nakon prođene obuke da bi isprobao nove vještine iziđe za govornicu i počne svoj govor pred čitavim skupom ovim riječima. Kaže: ljudi, ja sam se zaljubio u jednu ženu, ljudi šokirani, a svećenik nastavi: a ta žena je naša Majka Marija. Ljudi se nasmijali, svećenik je nastavio s govorom koji je lijepo završio. I veli priča dalje.

Nakon otprilike tjedan dana jedan postariji, zaboravljiviji svećenik je također bio na tom seminaru i on odluči se poslužiti tom šalom na svojoj nedjeljnoj propovijedi. I taman dok je izlazio na propovjedaonicu dođe do mikrofona i svojim župljanima kaže: dragi vjernici, zaljubio sam se u jednu ženu, vjernici šokirani, zbumjeni, gledaju ga i nakon otprilike desetak sekundi taj naš stariji, zaboravljiviji svećenik ne mogavši se sjetiti drugog dijela te šale kaže: ali ljudi ne mogu joj se sjetiti imena, zaboravio sam.

Draga, braćo i sestre, što si ti ili što sam ja zaboravio? Jesmo li zaboravili što slavimo na Veliku Gospu? Jesmo li zaboravili Boga svoga? Jesmo li zaboravili Božje zapovijedi? Jesmo li zaboravili Crkvu Svetu Katoličku

i Apostolsku? U jednoj župi prije nekoliko dana sam video divan plakat i brošuru sa ovim naslovom **Kakvu crkvu želim?** Ma koliko god da je riječ o zidanoj crkvi toliko je riječ o onoj našoj živoj crkvi, živim krštenicima. Kakvu crkvu, kakvu župu želim? Jesi li zaboravio svoj narod? Jesi li zaboravio svoj hrvatski rod? Jesi li zaboravio ovu svoju kamenitu Dalmatinsku Zagoru? Jesi li zaboravio svoje korijene? Jesi li zaboravio groblja svojih predaka? Jesi li zaboravio djecu svoju i danas voditi, zavjetovati Gospo ovdje na Visovac? Jesi li zaboravio svoje hrvatske svece i blaženike? Jesi li zaboravi ta ogledala? Tako mi je dragو da čistimo svoju memoriju, da ne zaboravljamo.

Zar i mi danas ovdje na otočiću Visovcu povodom Velike Gospe ne bismo trebali u srcu i u duši ponoviti sa onim svetim piscem koji govori i kaže: *neka mi se jezik za nepcem zalijepi, neka mi se desnica osuši, ako tebe Jahve zaboravim*. Neka mi se desnica osuši ako zaboravim Boga svoga i Njegove zapovijedi, ako zaboravim roda svoga i ako se zastidim, neka mi se desnica osuši ako kraja svoga zaboravim ma gdje god bio.

Znam da vam je poznato ali ponovit ћu riječi velikog Kenedya koji kaže: *"pitaš se što je za mene učinila moja domovina ili država?" Nemoj tako pitati. Pitaj: što sam ja učinio za svoju domovinu?* Nemoj pitati što je pojedina općina za mene napravila, ma pitaj i to, ali tebi neka bude prvenstveno što sam ja napravio: za sebe, za svoju djecu, za svoje roditelje, za svoju obitelj, za svoju župu, za svoju općinu, za svoj hrvatski narod, za ovu svoju domovinu. Tako se pitaj i ispitivaj.

Sloboda, vjera, domovina, sve ima svoje vrijeme. Vrijeme mira i rata, vrijeme smijeha i suza, vrijeme rađanja i smrti. Kao što je nedavno bilo isповijedati svoju vjeru za krs časni i slobodu zlatnu s puškom, stoga, se nemoj pitaj jesli spremam dati život za vjeru i domovinu. Hajdemo drugačije razmišljati. Jesi li spremam živjeti? Čestito? Jesi li spremam njegovati život u obitelji, jesli spremam imati dijete, jesli spremam nikoga ne potkradati, ne lagati, ne krasti? Eto tako se sada ljubi Boga, Crkvu i svoju Domovinu.

Na početku Domovinskog rata iz Vukovara smo čuli jedan glas u našim medijima, glas novinara pok. Siniša Glavaševića koji je umukao pod navalom zla. Želim sa vama podijeliti i pročitati ono što je ostalo sačuvano iza njega, nekoliko njegovih misli. Govori naš novinar: *"Odustajem od svih traženja pravde, istine, odustajem od pokušaja da ideale podredim vlastitom životu, odustajem od svega što sam još jučer smatrao nužnim za nekakav dobar početak, ili dobar kraj. Vjerojatno bih odustao i od sebe sama, ali ne mogu, ne mogu. Jer, tko će ostati ako se svi odrekнемo sebe i*

pobjegnemo u svoj strah? Kome ostaviti grad? Tko će mi ga čuvati dok mene ne bude, dok se budem tražio po smetlištima ljudskih duša, dok budem onako sam bez sebe glavinjao, ranjiv i umoran, u vrućici, dok moje oči budu rasle pred osobnim porazom? Tko će čuvati moj grad, tko će čuvati moje prijatelje...", tako je pisao i govorio pok. Siniša Glavašević iz Vukovara.

Tko će čuvati moju Dalmatinsku Zagoru? Tko će čuvati moje obitelji? Tko će čuvati moj hrvatski rod? Tko će čuvati moju domovinu? Gospa, naša nebeska Majka. Stoga se njoj utječemo i njoj molimo. Ako da-kle hoćemo da budemo pravi štovatelji Majke Božje, i ako hoćemo da računamo sa sigurnošću na Njezin sveti zagovor, bilo za sebe, bilo za obitelji, bilo za našu

domovinu Hrvatsku, koja nam je toliko na srcu i čiji su sinovi upravo ovdje nalazili utjehe u teškim danima prošlosti, onda valja da mrzimo na grijeh i opačinu i na sve ono, što nije u skladu sa zakonom Božjim.

Na godišnjice, kao što je i nekadašnja proslava Dan pobjede i Domovinske zahvalnosti i Dan hrv. branitelja, mislimo i molimo za one koji su svojim životima stali pred navalom zla da nas zaštite, mislimo na sve poginule i mučki ubijeni na kućnim pragovima ili u zatorima, mislimo i na žrtve koje na svojim dušama nose posljedice ovoga zla, na one koje su podnijeli nepravdu, na one koji su podnosile tuđinski jaram, progone, gubitke članove obitelji i prijatelja, doma i imanja.

Mislimo da svatko od nas ima neku svoju tihu bol i tugu u srcu. Skupa je cijena slobode. Tko je platit znat će se i zauzimati za nju. Mi možemo učiti od njih, ipak svjesni smo svoje povijesti, znamo da je naš narod proživljavao svoje teške dane, a umjesto kruha često je tugu jeo i gutao. Uvijek bilo onih koji su udarali koji su nam dolazili sa svih strana, istoka i zapada, sjevera i juga, dolazili su sa mačevima i toljagama, dolazili sa sabljama i puškama, dolazi sa znakovljem, polumjesecima, srpovima, čekićima, dolazili i prolazili, ostavljajući svoje tragove. Ali mi smo još uvijek tu, mi smo čuvari baštite, zemlje i prijatelja.

Stoga, i obilježavanje nekadašnje proslave i ove današnje svetkovine Velike Gospe, moramo povezivati s moralnim pozivom da ovo razmišljanje o svojoj prošlosti i opterećeni brigom ne zamračimo pregled na put prema sutrašnjici, da ne zamračimo svoj pogled prema sutra, s pouzdanjem u Boga. Želim završiti ovo svoje razmišljanje s pozivom i molitvom da tamo gdje su naši stari stali da mi nosimo dalje baklju vjere. Istinita priča veli ovako.

Veliki talijanski operni skladatelj Puccini koji je skladao opere Madama Butterfly Boe, nakon što se razbolio i dijagnosticiran mu je rak. Odlučio je da mu u posljednjim danima života ono malo vremena što mu je ostalo da dovrši svoju posljednju operu Turnadot. Kad su mu prijatelji zabrinuti za njegovo slabo i krhko zdravlje savjetovali da se odmori i da ne radi toliko i govorili mu polako, odmori se, ima vremena, vidiš da si bolestan. On bi ih saslušao i govorio: *"dragi prijatelji, ja ću raditi onoliko koliko mogu da dovršim ono što sam započeo. A do vas je dragi prijatelji da odlučite dali ćete nastaviti ako ja ne uspijem dovršiti ono što sam započeo"*. Puccini je vrlo ubrzo umro ne dovršivši svoje djelo. Njegovi prijatelji su bili pred izborom, mogli su za njim tugovati, žalovati, naricati i kasnije se vratiti svojim svakodnevnim obavezama ili, ili mogli su odlučiti nastaviti, dovršiti ono što je veliki majstor započeo. Izabrali su ono drugo. Dovršiti djelo velikog majstora.

I veli priča, vrlo brzo 1926. god. u opernoj kući Laskala u Milanu, njegova opera je bila izvedena po prvi put pod vodstvom velikog dirigenta Toskaninija. Kad su do izvođena opere došli do onog dijela gdje veliki maestro Puccini prestao pisati jer ga je smrt prekinula, dirigent Toskanini se zaustavio sa izvođenjem opere. Okrenuo se prema publici i sa suznim očima rekao: *ovdje je veliki maestro stao i zaplakao*. I on i publika. Ali koji tren uspravio svoju glavu i rekao *a ovdje su njegovi prijatelji nastavili*. Zatim je dirigirajući dovršio kompletну operu.

Dragi brate i draga sestro, dovršujmo i mi i ne dajmo da se baklja vjere i narodnog ponosa ugasi u ovoj generaciji. Tko će slaviti ovdje Veliku Gospu na otočiću Visovcu za 50, 100, 200 god.? Ne dopusti da ti budeš posljednji Mohikanac vjere i svog narodnog ponosa.

Stoga, upravimo svoje molitve nebeskoj Majci, ponajprije se uzdajmo u Boga, u nebesku Majku i zapavimo svi zajedno: *neka nam Gospa bude putokaz i utjeha. Ne boj se, ne kukaj, ne mrmljaj, nego hrabro s Bogom i sa našom nebeskom Majkom.* Pomolimo se zajedno Bogu mira, po zagovoru Djevice Marije: daj mir, Gospodine, našim danima i učini nas tvorcima pravednosti i mira. Marija, Kraljice mira, moli za nas! I danas trebamo vedro i radosno istaknuti riječi koje je naš bl. Alojzije Stepinac često ponavljao za Mariju: *Nju sljedeći, nećeš zalutati. Njoj se moleći, nećeš očajavati. Dok te Ona drži, nećeš se umoriti. Dok te Ona štiti, ne trebaš se bojati!* Blago nama ako povjerujemo da je to recept za sve naše sadašnje i buduće pobjede.

Sve ovo razmišljanje želim završiti sa primjerom kao zaključkom:

"Na rajska vrata stiže nepregledni broj pisama. Stižu sa svih strana i na svim jezicima. Gotovo svako pismo sadrži neku potražnju. Anđeli ih razvrstavaju: svako pismo ima i svoju naslovnicu. Po običaju, Marija ih ima više nego svi ostali zajedno.

Radoznali anđeli jednoga dana otvore nekoliko pisama i ostaloše veoma razočarani, jer sva pisma sadržavaju samo zemaljske želje. – Sveta Marija, ozdravi me... povrati zdravlje mome sinu... pomozi da nađem posao... daj da nađem zaručnika... osloboди nas od rata... daj nam kruha... čuvaj nas od gladi... To su čitave litanije potražnja na koje anđeli daju svoje primjedbe: - Je li moguće da ljudi na zemlji imaju samo usta, trbuš i novčanik?! Po ovome se čini da nitko nema dušu! Kada Blažena Djevica pročita preostala pisma, daje upute anđelima kako će s kojim postupiti. Napokon nađe na jedno sirotinjsko pismo koje je sa svom pozornošću čitala, jer je u tom pismu bila jednostavna molitva: - Blažena Djevica, samo te molim za jedno: daj da iz dana u dan budem što sličnija Tvojemu Sinu Isusu Kristu! Nakon čitanja ovoga pisma, na licu Blažene Djevice opazi se suza zadovoljstva. Zato nadoda anđelima: - Na ovo pismo ču ja odgovoriti".

Dragi brate i draga sestro, imamo našu Majku koja nas poziva da se preko molitve približite Bogu, jer je On

naš mir, naš spasitelj. Zato, ne tražimo materijalnu utjehu, nego tražimo Boga. Ona moli za nas i zagovara nas pred Bogom za svakog pojedinca. Traži našu molitvu, da nas prihvati i da prihvati njezine poruke. I samo onda kad otvorimo srce i molimo, događat će se čuda. Iskoristimo svaki trenutak i molimo, molimo da nam molitva postane život, da bi postala svagdanja hrana.

Neka nam cvjetom cvjeta naša sveta vjera, nek cvjetom cvjeta naš hrvatski narod, nek cvjetom cvjeta naša domovina Hrvatska i Bosna i Hercegovina, nek cvjetom cvjeta ova naša Dalmatinska Zagora, nek cvjetom cvjeta ovaj naš otočić Visovac kao i sve župe koje gravitiraju ovom otočiću, nek cvjetom cvjetaju naše obitelji. Dao Bog da tako bude. Amen. Hvaljen Isus i Marija.

Fra Mario Radman

Euharistijsko slavlje uzveličali su članovi pjevačkog zbora iz župe Rupe. Svetе mise su se još slavile 7, 8, 17 i u 18 sati misa zahvalnica koju je predvodio fra Ivan Maletić. Hodočasnici su se uputili svojim domovima s povjerenjem u Gospin zagovor i nadu da će se njihove najdublje želje i molitve ostvariti i kako su to činili ljudi iz ovih krajeva stoljećima.

Z.B.

Obnovljena slika Gospe Čatrnjske

Nakon dosta vremena slika Gospe Čatrnjske obnovljena je ponajviše zahvaljujući Prominjcima koji su svojim prilogom to omogućili.

Jedan od njih je gosp. Ante (Toni) Čavka a ostala dvojica željeli su biti anonimni.

Neka im Gospa Čatrnjska bude na njihovom životnom putu!

Kolika je bila potreba za obnovom uvjerili smo se nakon skidanja raznih »krpanja« slike.

Zatečeno stanje

Zatečena oštećenja platna

Zatečena oštećenja platna - naličje slike

Slika nakon restauracije

Krune nakon uokvirenja

Slika nakon retuša

Krune nakon čišćenja

LJETOPIS FRA MIRKA VALIDŽIĆA (ČELKANOVIĆA)

Prominjska slavlja u Zagrebu

Ljetopis slavlja Male Gospe i Svijećnice Prominjaca nastanjenih u Zagrebu i okolicu u svetištu

Gospe Lurdske u Zagrebu - i ima što se smatralo potrebno zapisati - Započeo zapise ljetopisa svećenik Mirko Validžić (Čelkanović) 14. 9. 1975. g. i vodio ustrajno i nepristrano do 10. 9. 1995.

Proslava Kandelore - Svijećnice 8. veljače 1981.

Ni jedna od dosadanjih proslava Prominjskih Kandolora u Zagrebu nije bila tako sunčana kao ovogodišnja. U trenutku rastanka bilo je + 18°C, što je za ovo zimsko doba skoro nepojmjivo, posebno ove zime kad su već tri mjeseca temperature veoma niske. Sigurno da je i to pripomoglo obilnom sudjelovanju Prominjaca našem već uhodanom slavlju.

Župnik fra Srećko već navečer u subotu (7. 2.) doputovao je s 18 velikih paketa. Skoro nije stalo u samostanski kombi.

Misu je predvodio franjevac s Kaptola o. Nikola Vukoja, zamoljen posebno za ovu prigodu od župnika Gospe Lurdske, unutar svećane devetnice, a s njime su koncelebrirali naš župnik, dominikanac fra Dražan Bagić i nekoliko mladih svećenika iz samostana.

Fra Srećko je pozdravio na početku i iznio stvarnu statistiku Promine na koncu 1980. i na početku 1981., i obzirom na pučanstvo u cijelini i brojčanost pojedinih obitelji. Stanje je veoma porazno i znakovito.

Celebrant je održao kraću homiliju koja se kretnala u okvirima uobičajenih nedjeljnih redovitih nagovora, apostrofirajući dva puta i prisutne Prominjce. Molitvu vjernika je predvodio naš Mirko koji se pridružio oltaru u sudjelovanju euharistiji. Prominci i župljani Gospe Lurdske dobili su svjećice kandelor-

ske koje su blagoslovljene u crkvi Gospe Čatrnjske u Lukaru 2. veljače.

Nakon mise Prominjci su se okupili u samostanskom dvorištu i sasvim ga ispunili. Bilo ih je brojka 700-800 osoba. Divotan prizor. Župnik je dopremio hektolitar vina, zatim rakije, pršuta, 25 velikih kruhâ ispod peke što su Prominjke ispekle za ovo slavlje, i drugih domaćih đakonija.

Mladići i djevojke su se obukli u prominjske nošnje, prinosili na misi darove (grožđe, orasi, smokve, vino, kruh, pleća, svijeće itd.), a za ugodnog zborovanja rado se fotografili sa svima koji su to željeli.

Ovaj put, kao nikada do sada, Prominjci su nakupovali obilno knjiga, oko 150 primjeraka, kojima ih je poslužio Mirko, jer redoviti predstavnik našeg tiska nije mogao doći zbog bolesti. Knjige: - o porijeklu i povijesnom hodu Hrvata, Zvonimira, Tavelića i dr.

Oko 13 sati rastali smo se veseli svojim domovima noseći i ovaj put narodno raspoloženje i uvjerenje kako je uzvišeno i korisno kad se nađemo na okupu i potvrđimo neraskidive veze krvi i vjere.

Župnik je ostao još dva dana, zaletio se k nekim Prominjcima, posvršavao poslove i veoma zadovoljan otisao svom stadu u Prominu, noseći im pozdrave od njihovih iz Zagreba i okoline.

Slavlje Male Gospe u Zagrebu 13. rujna 1981.

Sunčana nedjelja obradovala je sve Prominjce u Zagrebu i okolicu, jer su posljedni dani pred našu proslavu Male Gospe bili kišoviti, hladni i magloviti. Praksa prošlogodišnje Male Gospe proslijedena je i ove godine. Isti svećenik - pučki misionar fra Silvestar Aračić - koji je propovijedao 8. ov. mj. U Lukaru u crkvi Gospe Čatrnjske predvodio je zajedničku misu i u Zagrebu. S njime su koncelebrirali prominjski župnik i žu-

pnik župe Gospe Lurdske, koji je na početku mise pozdravio Prominjce i predstavio svećenike. To je ovaj put bilo i posebno potrebno, jer je u misnom slavlju po prvi put uzeo učešća domaći svećenik iz Gornjeg Čitluka fra Andelko (Slave) Validžić (Grgetić), koji je sve svoje dosadašnje godine dušobrižništva proveo u Zapadnoj Njemačkoj, bilo kod naših radnika, bilo na njemačkim župama. Njegovu prisutnost svi su radosno pozdravili.

Propovjednik je govorio na «misijsku temu»: Moli i radi, skora pola sata. Vrlo praktično, jednostavno i poučno. Da je to još zasolio povezivanjem uz Marijin rođendan, prominjsko marijansko svetište, Prominjce u rodnoj grudi i u Zagrebu, sve bi dobilo na jačem osmisljenju i ugrađenju. Fra Srećko je na kraju se zaokružio neposrednom pastirskom siječnju. Mladići i djevojke - njih desetero - u starim prominjskim nošnjama prinijeli su na prikazanju darove: vino, kruh domaći ispod peke,

grožđe, klasove pšenice, orahe, smokve i praske. U dvorištu samostana svi su okvasili grlo prominjskom kačljicom i osladili pršutom. Malo zapjevali i proljudikali. Rastanak je bio oko pola sata poslije podne. Bilo nas je kao i drugih godina na rujanskom sastanku: oko 400. Desetak prominjskih kapa, što je župnik donio u čas su razgrabljene, i ukrasile su glave naših ljudi.

Jedini prilog, 500 ND, svojom pobudom poklonio je umirovljenik Stanko Markić.

Prvi Prominjki susret u Zagrebu, 14. 9. 1975.

Kandelora

7. veljače 1982.

Mrzavica i poledica koja je bila zahvatila Zagreb u drugoj polovini siječnja tmurno i maglovito nebo puno težine nisu predskazivali lijep dan na proslavi Prominjske Kandelore u Zagrebu. Ipak u naviknutosti suprotnosti osvanula je nedjelja - 7. veljače - meka, sunčana i topla. To je pomoglo da smo se okupili više nego prošlih zima, svakako barem oko osamsto, a neki misle i više.

U župi i svetištu Gospe Lurdske bile su u toku Misije u povodu 800. obljetnice rođenja sv. Franje Asiškoga. Misionar Živko Kustić, urednik Glasa Koncila, predvodio je bogoslužje i održao propovijed.

Sudeći po svemu iznenadio ga je toliki broj Prominjaca, pa je vjerojatno skratio misiju pripremljenu temu, te je progovorio opširno skoro samim Prominjcima. Evo tako njegova govora:

- U sklopu migracijskog svjetskog, posebno našeg fenomena - doseljeni Prominjci su ugrađeni u crkvu Zagreba i mogu joj biti pozitivna prinova.

- Promina je poprilično, da se ne reče sasvim, iseljena - opustošena, ali time nije rečeno da je skončanje neminovno. Bog donosi obnovu i kad se sve čini izgubljeno. Marija - Djevica - rađa Sina. Isto i starica Elizabeta.

- Današnji trenutak Kristove Crkve u svijetu, u Europi, u Hrvatskoj pokazuje očito da je obnova u tijeku, i to obilna.

- Za Prominjce bi bila velika katastrofa, kad bi puštoš svoje sadanje rodne Promine prenijeli u Zagreb i ostali pustih sagrađenih novih domova.

- Obnova mora biti temeljita, opća i sveživotna. Po Mariji - s Kristom - u Crkvi u svom narodu, za naš spas.

Naš uhodani ceremonijal: - župnikov kratki pozdrav prije Mise, mladići i djevojke u narodnim nošnjama, darovi s prominjskog krša, - ovom zgodom bio je proširen dvjema recitacijama na početku obreda. Ivica Parać recitirao je pjesmu Kreše Pandže, a Zdenka Pa-

rać pjesmu Mirka Validžića, obe u čast Gospe Čatrnjske. Ovaj sastanak bio je obilježen i još jednim posebnim događajem. Pred koji dan izišla je iz tiska Mirkova knjiga «Ikavice, dušo naša», čiji je cjelokupni sadržaj iz Promine, - jedanaest pripovijesti i dvije pjesme u narodnom stihu, - i još na čistoj našoj ikavici. Dok smo u dvorištu razgovarali, pjevali, častili se, Prominjci su uzimali knjige. Oko 150 primjeraka otišlo je u prominjske obitelji u Zagrebu.

Župnik je donio pedesetak naših kapa koje su hitro planule. I knjige i kape nudio je, kao i pri svakom našem zboru, naš prijatelj slikar J. Čosić. Rastanak je bio kao i uvijek - oko 1 sat po podne. Otpratila nas je nostalgija da što prije svane dan slavlja Male Gospe.

Prominjska Mala Gospa 12. rujna 1982.

Ovo je slavlje imalo posebni biljež. Župnik fra Srećko, nakon 11 g. župnikovanja u Promini, premješten je na novu dužnost, za župnika i gvardijana u Sumartin na Braču. Za novog prominjskog župnika došao je fra Ivan Vuka, župnik Prološca, rodom s Prugova, već u zrelim godinama (r. 1925). Nije bio preveć oduševljen doći u Prominu, jer su njegove dosadanje župe bile drugih obilježja, neiseljene, bar u tolikoj mjeri ne poput Promine. Tako je zagrebačka proslava Male Gospe bila i rastanak s fra Srećkom i prvi susret s fra Ivanom. Došli su obojica, a s njima je doputovao i kapelan fra Tomislav Brekalo. Svi zajedno učinili su obilne priprave i došli sasvim spremni u svemu.

Prema opisu fra Tomislava proslava je tekla već ustaljenim redom. Njima trojici za sv. Misu pridružio se i novi gvardijan i župnik Gospe Lurdske o. Mate Gverić, naš komšija s Miljevaca. Tako su Prominjci i njega upoznali. On ih je sve srdačno pozdravio odmah na početku i naglasio susjedstvo Miljevčana i Prominjaca što bi nas još više trebalo poticati na uzajamnost. Oslovio je i oba župnika, novoga dobrodošlicom, a dosadanjega ispratnicom. Misu je predvodio novi župnik fra Ivan i održao vrlo zapaženu propovijed. On je za ovu kroniku napisao njezin sadržaj.

Tema je bila određeno odabrana: Prominjci uvijek vjerni Isusu Kristu i Evandželu, Crkvi i Gospu. - Ideja vodila bio je govor pape Ivana Pavla II., održanog hrvatskim hodočasnicima u Rimu 30. 4. 1979., prigodom Branimirove godine. Papa je u tom govoru naglasio tri izvanredne vrednote koje se protežu kroz 13-stoljetnu našu dugu i mukotrpnu Hrvatsko-kršćansku povijest: - Vjera u Isusa Krista i Evandželje; - ljubav i odanost Crkvi i Papi; - pobožnost prema Mariji, Majci Hrvata.

Uklopivši i ovu proslavu Gospe Čatrnjske u našu veliku devetnicu XIII. st. Kršćanstva u Hrvata, propovijed je išla za tim da pokaže kako Prominjci u rodnoj župi i oni iseljeni u Zagrebu ili u drugim gradovima naše lijepo domovine trebaju pronaći svoj kontinuitet i sačuvati svoj identitet, svoje hrvatsko i kršćansko biće upravo u očuvanju i osobnom svjedočenju te prenošenju na mlađi naraštaj ovih triju vrednota.

Prominjac, kao i svaki Hrvat katolik, ne poigrava se izmjenom vjere u Krista i Evandželje, Crkvu i Gospu, jer bi izgubio svoj vjerski i narodni kontinuitet, identitet i iskonsko biće.

Poseban naglasak stavljen je na čašćenje Gospe Čatrnjske. Njezinim svetištem mogu se uistinu ponositi Prominjci. I ono se ubraja među (oko) 230 hrvatskih marijanskih svetišta. U njem je ekumenizam - susret katolika i pravoslavnih - bio ostvaren od davnine.

Fra Tomislav ne zaboravlja ni druge detalje s mise. U narodnim nošnjama šestorica mladića; na prikazanju domaći kruh, vino, smokve, breskve i ovaj put flaša maslinova ulja iz Sumartina, s Brača, što je donio fra Srećko.

«Na kraju mise - piše doslovno prominjski kapelan - fra Srećko se zahvalio svima i oprostio od Prominjaca koji žive i rade u Zagrebu. Zahvalio se svima na suradnji, a posebno onima koji su učinili da se ovaj dan proslave Male Gospe u Zagrebu i ostvari. U kratkim crtama je iznio kako je došlo do ove proslave i kako je sve teklo do naših dana. Spomenuo je i biskupa J. Arnerića koji mu je savjetovao da bude susret župnika iz Promine s Prominjcima u Zagrebu. Naglasio je da su mu u tome dosta pomogli i domaći svećenici o. Mirko i o. Dražan Bagić.»

Prominjski susret u Zagrebu, 11. 9. 1977.

Pozivajući se na ocjenu o. J. Šimunovića, procjenjujuće «da je bilo oko 600-700 Prominjaca» na misi; - što bi bio najveći broj na dosadašnjim rujanskim proslavama.

«Po običaju slavlje se nastavilo iza Mise u samostanskom dvorištu. Tu su se dijelili sendvići, pilo domaće vino, rakija igralo kolo...»

Po prvi put od onog prvog slavlja 1975. nije bio prisutan Mirko. Zbog bolesti srca, koja ga pohodila početkom travnja nije mogao doći.

UPOZORENJE

Ovaj ljetopis vodio je od početka Mirko Validžić u suglasnosti s prominjskim župnikom. Bio je pohranjen u župskom uredu u Čitluku. Kad je fra Srećko pošao za Sustartin, ponio ga je sobom i povratio Mirku 24. 1. 1983. Otada je u njegovu osobnom posjedovanju, ali proslijeduje i dalje sve zapisivati. Možda nekad dobro dođe?!

UZGREDNO

Prva Prominjska večera u Zagrebu

14. siječnja 1983.

Iako na ovaj ljetopis ne bi spadalo bilježiti i zbivanja izvan crkvenog obilježja; ipak ovu zgodu nije na odmet barem registrirati. Nek se zna, pamti.

U zagrebačkoj Pivovari (u Ilici) održana je po prvi put 14. siječnja 1983. prominjska večera. Trajala je od 21 s navečer do 4 s u noći. Program je bio dobar: glasnogovornik, pozdravi, tamburaški zbor pivovare, zabavljač-humorist, tombola, biranje najružnijeg muškarca, kratko predavanje o dugoj povijesti Promine i slično. Cijena po osobi - 60.000 st. Din.

Tko je to organizirao, teško je precizno reći. Poteklo je, izgleda, pri veselom stanju od mladih u Zagrebu. Prihvatali su prominjski gostoničari iz Promine, Zagreba i Labina. Tisak i RZ oglasili su dovoljno planiranu večeru. Pedesetak ljudi došlo je iz Promine (za eventualnost). Bila je zgodna prilika za one koji se inače ne mogu ili ne žele naći na prominjskim uhodanim okupljanjima. Dobar div, barem trećina, sudionika na večeri bio je od onih koji dolaze na prominjske vjerske zborove.

Dobar naglasak pri ovom susretu bio je stavljena da se nešto konkretno učini za Prominu, kako se više ne bi iseljavali ili neki iseljeni vratili. Sastanak viđenijih Prominjaca u Zagrebu nije ništa zaključio. Oni su predlagali prije, ali nije išlo. Nisu ni sudjelovali na večeri. Što će biti, vidjet ćemo.

DAN DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI 2014.

Na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja, 5. kolovoza 2014., u crkvi Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta u Kninu euharistijsko slavlje je predvodio mons. Ante Ivas, biskup šibenski, koji je održao propovijed koju donosimo u cijelosti.

Biblijska knjiga Izlaska, koju smo slušali danas na „Dan pobjede, domovinske zahvalnosti i dan hrvatskih branitelja“, donosi nam izvješće iz povijesti izraelskog naroda, kao Božju poruku i pouku... Nakon dugih stoljeća provedenih u egipatskom ropsstvu, u potlačenosti, bespravlju i robovanju egipatskim faraonima, Bog se smilovao svome narodu. „Čuo je njihove vapaje i molitve i poveo ih na težak put u slobodu, u slobodnu domovinu. Biblija nam potvrđuje kako je put u slobodu zahtjevan. Kako za slobodu treba podnijeti mnoge napore i žrtve. Kako treba prijeći preko mnogih zapreka, preko „mora crvenog“.., kroz opasnu pustinju, kroz muku gladi i žeđi... I kako put u slobodu traži veliku hrabrost, ustrajnost i zajedništvo putnika i vođa. Put u slobodu traži nadasve, čvrstu vjeru da je sloboda dragocjeni „dar u kom sva blaga Višnji nam Bog je do!“ I da stoga za taj dar Slobode treba biti Bogu zahvalan. Da dar slobode treba istinski prihvatići, da ga treba čuvati i braniti. Da Slobodu u slobodi treba znati i htjeti živjeti. A to je nadasve zahtjevan i odgovoran zadatak i svestra obveza .., za svakoga.

Biblija, nas opominje kako put u slobodu i sloboda nosi sobom opasnost napti da, kad na putu slobode dođu teškoće i neugodnosti..., naročito kad „ponestane kruha i vode“, kad se pojave smutnjivci.., da tada neki počnu misliti kako je ipak ono prije, ona vremena „kad su sjedili kraj punih lonaca egipatskih“, zapravo bili bolji, čak i poželjniji, iako su to bili dani ropsstva. Mnogi tada zaželete povratak „tim stolovi ma“ starih gospodara. I uvi-

O. Ante Ivas, šibenski biskup

je se nađe onih, kaže nam Biblija, koji su tada spremni pobuniti narod, zaluditi narod, obmanuti ga, vraćati natrag... Spremni su obezvrijediti slobodu, pomutiti u narodu vjeru u Božji dar slobode, pa čak i Boga i one koji su ga u njegovo ime poveli na put slobode optužiti za prijevaru, „za opasne namjere“ , pa čak i za „udruženi zločin“... (Tako se dogodilo i Mojsiju.., a eto i mnogim našim vođama i vojskovodama...)

Uvijek se nađe onih koji su u danima teškoća i iskušenja spremni narodu ponuditi lažne nade, lažne bogove i opasne idole, „zlatnu te-lad“ pod prividom novih sloboda, nove pravednosti, novog poretka..,

nove mudrosti i blagostanja.., novih zakona, često protu Božjih, protu naravnih i protu narodnih. I uvijek se nađe onih koji se dadu zavesti, podmititi, dignuti ruku ZA, pa zaigrati kolo oko „zlatnog teleta“, kako se to dogodilo i Izraelcima pod Sinajem na putu... Ali, poručuje nam sveta Knjiga Božja: Bog je u svojim darovima ustrajan unatoč ljudske nevjere i grijeha:

„Čuo sam mrmljanje sinova Izraelovih...I mnogi pomriješe na putu: prevaranti, zavodnici, „mutikaše“. A narod je ipak, Božjom pomoću ušao u zemlju Obećanu, svjestan da slobodu trebalo čuvati, braniti i krvavo se za nju žrtvovati. „Ne zaboravi djela Gospodnja“, govorio je Jahve, ponavljali proroci, molila Gospa Marija, opominjali sveci i mučenici...

Prisjetimo se i mi danas, da ne zaboravimo: da djeci svojoj možemo prenositi. Nakon dugih stoljeća robovanja svake vrste.., ali i stoljeća čežnji i nadanja, mo-

litava i žrtava, i naš je hrvatski narod Bog poveo na put u slobodu. I za nas su konačno došli dani velikog prijelaza iz robovanja u slobodu, u slobodnu i neovisnu „zemlju obećanu“, domovinu Hrvatsku, oslobođenu od „Faraona“ svake vrste, boja i ideologija... Bog je i među nama podigao vizionare, proroke, vođe, branitelje..., koji su poveli narod kroz „bespuća povijesti“ ... Trebalo je i nama proći i kroz opasno i krvavo „more crvene ideologije i njezine idole koji su nemilosrdno smicali i u jame bezdanke bacali još uvijek nesahranjene nedužne žrtve. Ali, mi vjerujemo, da je s Božjom pomoću, pod Gospinim zagovorom, u čudesnom zajedništvom svega naroda, odlučnošću naših vođa i branitelja.., uz molitvenu podršku svega naroda, „potopljena strašna vojska faraonska, s crvenom zvijezdom i kokardom, s tri uzdignut prsta i posvuda ispisana četiri slova S...Smije li se zaboraviti kako su nam, „kad je uskiptio bijes njihov na nas“, rušili sve putove i mostove slobode.., pa sela i gradove.., a na poseban način naše crkve u kojima su pekli janjce i strijeljali kipove, slike i freske. (Kao ovdje u sv. Ante i sv. Mariji u Biskupiji)? Kako su odnosili našu kulturnu baštinu (i još nisu vratili). Kako su bešćutno ranili našu Katedralu... Sve to s neskrivenim, đavolskim namjerama da nam, mislili su zavazda, otmu slobodu, izbrišu povijest. Da nam satru ime, vjeru, kulturu.., „niste tu ni bili, tad će reći svima!“

Mi se danas s ponosom sjećamo,, kako je sav narod hrvatski osjetio da treba odlučno ustati na obranu svoga doma i roda... A trebalo je ući u teške borbe, micati „balvane na cestama“. Ali još više one

mnogo teže, glavne krvice za sve što će se događati: „balvane“ u glavama ljudi koji su dugo živjeli u „sistemu“ koji je kao „crvena zmija“ sustavno trovao dušu hrvatskog naroda najkrvavijom ideologijom ljudske civilizacije, „komunističkom, partijskom“. Ona je pod plaštem antifašizma, nemilosrdno satirala izvornu kulturu, kršćansku vjeru i Crkvu, kršćanske vrednote i institucije.., kulturni duhovni identitet i ime hrvatsko... Sve što je bilo hrvatsko bilo je pod etiketom: „nacionalističko, ustaško, fašističko, klerofašističko“ (svi smo mi svećenici i biskupi i dosljedni vjernici bili klerofašisti!)... Hrvatskom se narodu i Crkvi, uporno i ustrajno, na svim razinama i na sve moguće načine prizivao kompleks „ustaštva“... Takvim informacijama o Hrvatskoj i Hrvatima su se punili svjetski arhivi i knjižnice, educirala svjetska diplomacija... Time je desetljećima bilo moguće sve hrvatsko ušutkati i osuditi, satrti pa i ubiti.., nekažnjeno... Mnogi su zbog toga bili proglašeni zaslужnim herojima.

Na žalost i danas, u slobodnoj državi Hrvatskoj, kao da se ponovno javlja slična retorika pa i slična taktika: zataškati istinu, ne dati joj da progovori, omalovažiti je čak i onda kad progovore iskopane kosti nepobrojivih žrtava. Kao nekidan na mjestu gdje je „prva puška“ pobila i u jamu zazidala hodočasnike i njihova župnika vlč. Maksimilijana, koji su se 27. vraćali od crkve sv. Ane kod Knina, svojim kućama...). Uprorno se, u raznim varijacijama, ponavljaju već poznate laži o „hrvatskom ustaškom narodu“. O „Crkvi koja je bila protiv svoga naroda,(pa je zato na dugogodišnje robijanje osuđeno (kao i bl. Stepinac) i pobijeno naj-

više svećenika u Europi... O Crkvi koja je „20 godina skrivala zločince“.., koja je privilegirana.., koja se eto usudila podržati tamo nekih 750.000 potpisa za očuvanje vrednote, forme i sadržaja braka..., potpisa živih ljudi, koji su vrlo jednostavno i trijumfalno obezvrijedjeni i prevareni dizanjem (nekoliko desetaka) ruku u Hrvatskom saboru.., izglasavanjem zakona koji nije u skladu ni s naravnim ni s Božjim zakonima. Bio je to zasigurno najtužniji dan u hrvatskoj povijesti..!

Danas se trebamo sjećati, ne iz mržnje prema ikome (kako nam stalno spočitavaju mrzitelji), nego da se ne zaboravi istina. A istina je da smo morali prolaziti kroz dim i vatru.., kroz stravični zvuk sirena, projektila, granata. Morali smo gledati na smrt prestrašena lica majki i djece u skloništima, susretati izbjeglice, logoraše, ranjene, silovane, masakrirane, ubijene. Morali smo svakodnevno pokapati branitelje i slušati neutješne jecaje i krikove majki i djevojaka.., djece i prijatelja... A nismo to htjeli. Nametnuli su nam taj rat!... I danas se pitamo: jesmo li to mi trebali ili nismo trebali, braniti i obraniti svoju zemlju, obitelji, djece, mlade? ... „Kardinal Kuharić je govorio: „Ima istina od kojih se ne može i ne smije odustati; ima granica na kojima se mora stati i ima položaja sa kojih se ne smije uzmaknuti!“ ... Bio bi doista grijeh beščutnosti, grijeh do neba vapijući, grijeh nezahvalnosti sve to zaboraviti, zanijekati, obezvrijediti, ili iskriviljavati i skrivati bjelodane činjenice... „Nek se osuši desnica moja i usta moja, ako spomen na te smetnem ja i kada“, plakali su i zaklinjali se Izraelci na rijekama Babilonskim. Ponavljam to danas sa zakletvom i mi...

„Rat je poguba ljudske naravi“ govorili su stari mudri hrvati Dubrovčani. Svaki rat ranjava samu narav i bit čovjeka koji je „slika Božja“. Nitko u ratu ne može ostati potpuno nevin i neokaljan i bezgrešan... To s opterećenjem, tugom i kajanjem priznaju gotovo svi koji su bili primorani prihvatići obrambeni rat i sve njegove strahote... I zato su spremni oprostiti i zalagati se za mir. (ne paradno, nego iskreno.) Ponasni smo na njih. Ali samo „istina oslobađa“. Ne manipuliranje istinom... Na žalost, ne može se zanijekati da postoji neka opasna namjera i praksa , da se o Domovinskom ratu još govori i piše kao o nekakvom građanskom ratu u kojem su svi jednako krivi i nedužni... Kao da smo bili slijepi i gluhi i glipi pa nismo dobro vidjeli odakle su dolazili..., topovi, lopovi i rušitelji... I što su nam poručivali, pisali i pjevali.., odavle iz Knina na posebno okrutan i krvav način! „Ubi ga to ti je Stepinac“ vikao je tu pred Kninom „pred balvanima“ na cesti, s puškom uperenom u mirotvorca, biskupa Badurinu... Sve civilizacije svijeta poznaju i priznaju bitnu razliku između branitelja i agresora... žrtve i lopova...

Nažalost, vidljivo je da i danas neki u svojim „planovima i raznim načrtanijima o regiji i regionu“.., ovu časnu „Oluju“ drže zločinačkom akcijom, a sve sudionike i podupiratelje, od velikog predsjednika Franje, do branitelja i njihovih zapovjednika.., zločincima... Čak i nakon oslobođujućih presuda našim generalima braniteljima...

Narode moj, „sjeti se svega puta svoga kojim te Bog vudio, i svega što ti je sve na putu učinio: kako te vodio kroz pustinju i zemlju punu otrovnih štipavača i zmija, iz ropstva te i smrti vodio u slobodu i život... I budi Bogu svome zahvalan!“ Tako je Bog opominjao svoj narod... Mi danas ovom svetom Misom zahvaljujemo Bogu nadasve na najvećem Božjem daru života; na daru naših obitelji; naše djece i mladih.., na daru slobodne domovine Hrvatske, naše vjere Katoličke, koja je u našem narodu vjekovima gradila i podržavala nadu i vjeru u slobodu.

Danas zahvaljujemo Bogu za pobjedu izvojene „Olujom“, i za sve naše branitelje, žive, ranjene, poginule i preminule... Za one koji su ovu Domovinu svojom hrabrošću, sve do žrtve života, uz Božju pomoć branili, stvarali i tako postavili temelj njezine izgradnje i rasta.., da bude neovisna i svima lijepa, slobodna i sretna domovina. I da se svi s njom ponosimo. I ona s nama. I da svi za nju odgovaramo... Nikoga iz svojih zahvalnih molitava ne želimo danas izostaviti!

Danas molimo i za dar hrabrosti i odgovornosti koja nam u svakidašnjici naše domovine nadasve potrebna. Hrabrost da budemo svoji, nepotkuljivi i nepokolebljivi u borbi za istinu. Naročito ondje gdje se Istina opovrgava, gdje nas ugrožava lukavstvo laži. Hrabrost i onda kad to znači biti prezren, ismijan, stavljena na stup srama... Molimo da Božja istina iznad svega ne postane bezglasna zbog naše prilagodljivosti, interesa ili ulagivanju moćnicima svijeta, politici, stranačkoj stezi, tzv. općem mnjenju“ ili agresivnoj modi svijeta... Da se

radi Istine uzmognemo hrabro suprotstaviti obmana i ideologija koje se stalno presvlače i modifiraju, uvlače se u sva područja života, osobnog, intimnog, obiteljskog, javnog društvenog, narodnog, svjetskog..., ali uvijek ostaju „zlo sjeme“ koje zlim plodovima rađa“, o čemu govori Evangelje.

Mi želimo i molimo da naša domovina Hrvatska bude dobro stablo, da nam uz Božju pomoći našu odgovornost, dobrim plodovima rađa: da u našoj domovini bude u središtu čovjek. Jer „čovjek danas postaje oruđe, stvar, kaže papa Franjo. Potrebno je spasiti čovjeka, vratiti ga u središte društva, Crkve, misli, razumijevanja i najveće brige, ako želimo spasiti svijet!“. Molimo da odgovornima bude važno da nam ljudi, naročito mladi i stručni ostaju u svojoj domovini, na svome ognjištu. Da za sve bude rada, zaslужene plaće i nedjeljnog odmora. Da mladi mogu zasnovati obitelji i djecu rađati i odgajati posvojoi savjesti a ne po nametnutim „kurikulima“, da rastu u slobodi, ljubavi i ljudskom dostojanstvu... Da nam ne umire more i otoci, polja sela i gradovi... Zar je moguće da, kraj ovoglikoga materijalnog i duhovnog bogatstva lijepe naše domovine, krvlju i ljubavlju njegovane, od mnogih lopova obranjene, moramo rasprodavati „materinu dotu“, oživljavati stare i uvoziti nove protunarodne i protu-Božje ideologije i zakone, biti najveći dužnici i projekti svijeta? Da nam se svake godine sve više čuje tužni plač nad grobova, nego radosni plač novorođenih... Je li moguće da je našom domovinom hara „anti-kultura

smrti“?! I da se odgovorni ne uzbuduju previše! Oslobođi nas Gospodine i Gospe našeg velikog hrvatskog krsnog saveza! „Što nam se ovo događa?!“ pitaju mnogi zabrinuti i obeshrabreni... Jesmo li došli do dna?!

Ne... Naša Gospa, majka i Kraljica, nam stalno, kroz čitavu našu povijest hrvatsku, poručuje da Bogu treba za sve zahvaljivati i Božju pomoći i blagoslov zavijati. Da je s Bogom sve moguće. A papa Franjo stalno ponavlja: „Ne dajte da vam ukradu nadu!“ Vjerujemo da nije slučajno da se upravo na čudesan blagdan „Gospe od sniga“ koju danas slavimo, dogodio ovaj čudesan dan, veliki Božji dar „Olujne“ slobode našem hrvatskom narodu. Nisu li naši su branitelji molili i oko vrata nosili, a narod ustrajno, noću i danju, po kućama, trgovima i crkvama, na kopnu i moru, molio njezinu krunicu ! Ne smijemo i nećemo to zaboraviti!

Tebi Gospe i danas povjeravamo našu domovinu Hrvatsku, sve nade, želje i molitve našega naroda, ovdje u domovini, u Bosni i Hercegovini, Srbiji i po svemu svijetu raseljenom. Da u nama živi duša naših ratnika branitelja:

„Ja sam duša hrvatskih ratnika
Domovinu tražim i stijeg što se vije...
„Sve bih dao da je vidim
ponosnu i lijepu ko u snovima.
Sve bih dao da je vidim
i opet bi spreman stao, svoj bih život dao!
S Božjom pomoći i Gospinim zagovorom...
Amen!

MALA GOSPA - početak boljeg svijeta

Na blagdan Male Gospe, u ponedjeljak, 8. rujna 2014., Prominci i mnogi drugi su hodočastili Gospu Čatrnjskoj. Procesiju i euharistijsko slavlje u crkvi Gospe Čatrnjske u 10.30 sati predvodio je provincial Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman, a u koncelebraciji su bili župnik fra Petar Pletikosa i još 9 svećenika.

Među njima su bili i svećenici dobro poznati svim Prominjanima, odnosno svećenici koji su bili u službi u Promini. Najviše oduševljenje svih Prominjana je bilo kad su se susreli s fra Srećkom Vekićem. S nama su još bili: fra Tomislav Brekalo, fra Ivan Čupić, fra Marko Duran, fra Ante Čavka, fra Mario Radman, fra Bernardin Vučić, fra Frano Samodol i fra Ivan Šimunac.

Na slavlju je sudjelovalo mnoštvo vjernika iako je bio radni dan i početak školske godine. Za vrijeme procesije litanije je pjevao kninski gvardijan i župnik fra Marko Duran, a Gospinu sliku su nosile djevojke Prominke u narodnim nošnjama. O. Provincial je održao prigodnu propovijed, a na kraju slavlja župnik fra Petar Pletikosa je zahvalio svim sudionicima slavlja kao i onima koji su dali svoj doprinos u uređenje crkve i prostora kuda ide procesija. Izrazio je zahvalu i onima koji su dali svoj doprinos za obnovu (restauraciju) slike Gospe Čatrnjske. Župnik je održao sv. Misu, za sve one koji nisu mogli biti na jutarnjoj, u 17.00 sati.

Prije blagdana trebalo je uredit crkvu i prostor oko crkve

Na crkvi u Gospinu svetištu Trški vrh nalazi se krasan latinski natpis: *Melioris mundi origo - Izvor ili početak boljega svijeta*. Pod tim je motom 1971. g. u Mariji Bistrici održan međunarodni mariološko-marijanski kongres. Govor o izvoru i početku boljega svijeta lijepo pristaje blagdanu rođenja Blažene Djevice Marije ali i trenutku života Crkve i naroda.

Nada i zora spasenja

Sve ono po čemu i zbog čega častimo i štujemo Blaženu Djesticu proizlazi iz činjenice da je ona u promishlu Božjem bila predviđena i postala Bogorodica. Zbog toga na

Vinko Sarić s križem predvodi procesiju

Ante Ujaković nosi Gospin barjak

početku misnog bogoslužja zanosno kliče-
mo: Puni radosti svetkujmo rođenje Djevice
Marije. Iz nje je isteklo Sunce pravde. Ta ra-
dost odzvanja čitavim današnjim bogoslu-
žjem, a to je obilježje u rimskom obredu od
službenog uvođenja ovoga blagdana u ka-
lendar polovicom 7. stoljeća.

Blažena je Djevica početak boljega svi-
jeta i putokaz sigurne nade (predslovje na
Veliku Gospu) prvenstveno zbog proslave
svečanim uznesenjem u nebesku slavu. Po
tome je ona postala slavnija od svih svetaca

Fra Marko Duran pjeva litanije za vrijeme procesije

i anđela. Ta slava i čast kojom je od Boga po-
čašćena svijetu je očitovana njezinim rođe-
njem. Marijino bezgrješno začeće vidljivo je
samo očima vjere, ali njezino rođenje posta-
lo je očito i običnom ljudskom oku.

Među mnogim starozavjetnim proro-
tvima kršćani su pronašli i prepoznali na-
javu Marijine uloge u ostvarivanju povijesti
spasenja. Za današnji blagdan veoma lijepo
pristaje proroštvo o hramu u kojemu će Bog
prebivati. Ako je starozavjetni kovčeg bio sli-
ka Božje prisutnosti među svojim narodom,
onda je Marija daleko uzvišeniji kovčeg Božji
jer će Bog u njoj stvarno prebivati.

Prominci i gosti u procesiji na blagdan Male Gospe

Marija je na zemlji živo nebo, određeno da nosi živo sunce, sunce učvršćeno na najvišem nebeskom svodu. Ona je na zemlji svetiste što ga Bog ispunja čudesima i u kojem će on jednom otpočinuti na nov i neočekivan način. Ona je rajske vrt u kome Bog prebiva. Ali ne kao Adamov rajske vrt koji je narušen njegovom krivnjom, niti andeoski raj na nebesima. Marija je nebeski raj na zemlji, rajske vrt što ga je Bog zasadio svojom rukom i u njega postavio kralja neba i zemlje.

Slika svoje majke

Skromna Marija iz Nazareta nama je zanimljiva zbog njezina Sina. Ali ono što po uzdano znamo o Mariji, znademo po njezini porodu, njezinu Jedinorođencu. Vanjski izgled, ali i genetske sklonosti djeca primaju

od roditelja. Oni uvelike uvjetuju način izražavanja osjećaja, karakterne osobine i općenit način življjenja. O životu i djelovanju, kao i o specifičnom načinu reagiranja, Isusa iz Nazareta imamo relativno dosta podataka u evanđeljima i živoj kršćanskoj predaji. O njegovoj majci Mariji, relativno malo. Ono što zasigurno možemo o tome saznati treba tražiti na njezinu sinu Isusu.

U evanđeljima je jasno opisano da je Isus stvarno živio ideale što ih je proglašio blaženima u Govoru na gori: poniznost, strpljivost, blagost, smirenost, milostivost, jekost. Zasigurno je to uočavao i na svojoj majci još kao dijete i u tom odsjeku života nastojao je oponašati kao što svako dijete čini. Zbog toga kad kod Isusa uočavamo navedene ljud-

Andreja Bronić

Obnovljena slika Gospe Čatrnjske

Martina Kardov

Provincijal fra Joško Kodžoman propovijeda

Andreja Bronić, Tihana Budanko,
Martina Kardov i Magdalena Marić
nosile su sliku Gospe Čatrnjske

ske i duševne vrline, s pravom možemo zaključiti da ih je učio u Nazaretskoj školi svoje majke i sv. Josipa.

Početak novoga čovječanstva

U današnjem misnom bogoslužju Crkva predlaže odlomak iz Matejeva evanđelja koje donosi Isusovo rodoslovље od Abrahama do Josipa, muža Marijina od koje se rodi Krist. Za nas, obične kršćane, nabrajanje imena u tom rodoslovljvu izgleda isprazno i

Provincijal sa svećenicima u crkvi Gospe Čatrnjske na blagdan Male Gospe 2014. godine

Nakon sv. Mise zapivalo se po' Prominski

skoro bezvrijedno. Prelazeći preko toga da tim rodoslovljem Matej želio čvrsto ukorijeniti Isusovo rođenje u našu ljudskost, istaknimo jednu posebnost o kojoj se rijetko govori a za Mateja je, očito, veoma važna. U rodo-

slovju su istaknute četiri žene prije Marije i sve su obilježene neobičnim, grešnim znakovima Izabranog naroda baštinjenim od majke Eve. Tamara je začela dijete sa svojim svekrom, Rahela je bila javna bludnica, Betšeba preljubnica, Ruta strankinja i inovjerka.

Sve navedene starozavjetne žene u Isusovu rodoslovlju očituju Evino prokletstvo. Nasuprot njima stoji Marija. S njome završava Isusovo rodoslovlje, rađa se Isus koji grešno prokletstvo, simbolizirano grešnicama iz svoga rodoslovlja, pretvara u blagoslov. Time počinje era novoga pokoljenja, novoga čovječanstva kojemu je Marija zora vječnoga sunca.

Zbog toga bogoslužje na nju primjenjuje usklik iz knjige Juditine: *Ti si slava grada Božjega, ti si radost naroda Božjega, ti si naša čast, Djevice Majko Marijo!* Nadahnuti tim pohvalama, molimo je riječima pjesnika Vladimira Nazora:

*O kućo zlatna, o Zvijezdo morska,
O kulo bjelokosti.
Ostani burnim nad morem našim
Ti majko od milosti!*

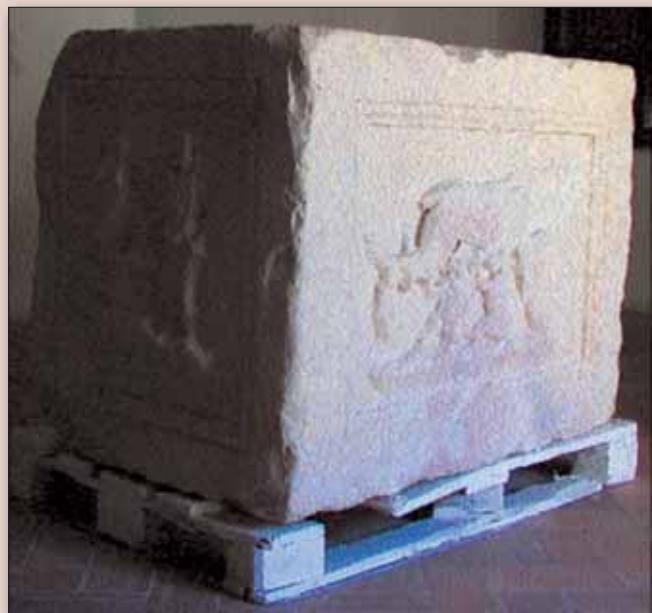
Ivan i Tihana Budanko

AUTOR

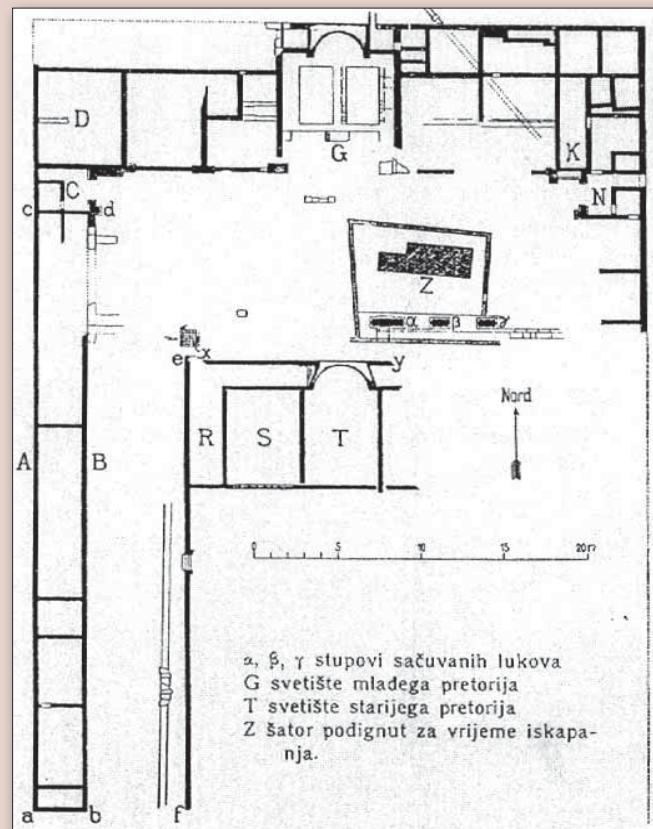
RELJEF RIMSKE VUČICE IZ BURNUMA

Na prostoru rimske provincije Dalmacije, koliko znamo, do sada su otkrivena i sačuvana samo tri nalaza koji prikazuju mit o Vučici s Romulom i Remom. Otkriveni su u različito vrijeme na tri posebna lokaliteta u južnoj Liburniji, a to je područje današnjih Ravnih kotara i Bukovice. Jedan od lokaliteta je Burnum, u blizini sela Ivoševaca nedaleko od Kistanja, gdje se nalazio vojni logor-*castrum* u kojem je bilo sjedište XI. rimske legije (od 42. god. legija se zvala *Claudia pia fidelis*), koja je boravila u Burnumu do 69. godine. Naslijedila ju je nakratko legija VII. Augusta, a već 70. godine smijenila ju je IV. *Flavia Felix*, koja tu ostaje do 86. godine. Odlaskom vojnih posada iz Burnuma njegovi su stanovnici stekli uvjete za municipalnu autonomiju, koja je ostvarena za cara Hadrijana (117.-138.), a po nekim za cara Trajana (98.-117. godine). Tu je otkriveno zabatno polje s reljefnim prikazom Vučice koja doji blizance Romula i Rema, o čemu će biti više riječi u nastavku.

Drugi nalaz potječe s lokaliteta Aserije (*Asseria*), liburnsko-rimskog grada koji se nalazi 6 km istočno od Benkovca i oko jedan km južnije od današnjega naselja Podgrađa. Prilikom sustavnih arheoloških istraživanja 1999.

Žrtvenik s prikazom Vučice iz Aserije kod Podgrađa

Tlocrt rimskog vojnog logora u Burnumu

u kasnoantičkom obrambenom zidu pred zapadnim gradskim vratima otkriven je monumentalni kameni žrtvenik s prizorima Vučice s Romulom i Remom.

Visina žrtvenika je 86 cm, širina 112, a debljina 74 cm. Reljef je otkriven u oštećenom stanju, nedostaje glava Vučice, a nije sačuvan ni prednji dio tijela. Na bočnim stranama žrtvenika prikazano je vođenje bika na žrtvovanje i prizor čina libacije (žrtva ljevanica u čast bogovima), gdje se vidi četvrtasti žrtvenik, a lijevo od njega svećenik u togi s ispruženim rukama prema žrtveniku sa zapaljenim plamenom. Na suprotnoj strani od svećenika i desno od žrtvenika vidi se drugi muški lik koji predstavlja svirača frule, odjevena u rimsku togu. Svirači su bili najčešće pratioci kod prizora žrtvovanja. Žrtvenik je predstavlja javni spomenik, povezan s kultom carske osobe. Potječe iz sredine 2. stoljeća.

Treći spomenik s prikazom navedenog mita razlikuje se od prethodna dva u veličini

Srebrna rimska fibula iz Lepura

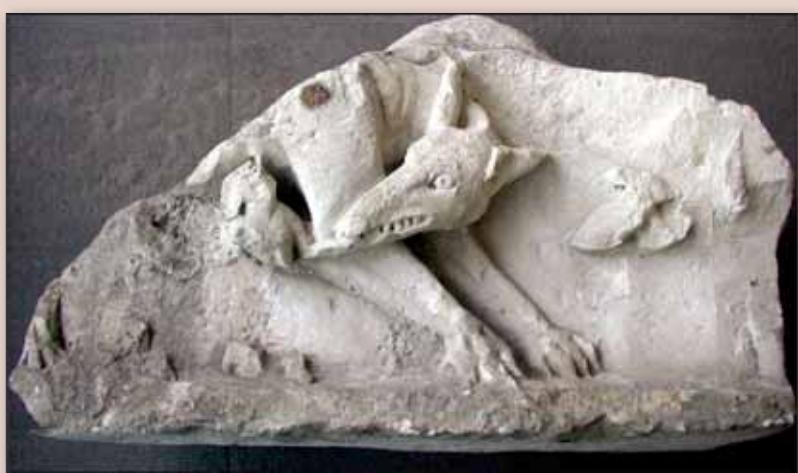
i izvedenom materijalu. Godine 1956. u Lepurima kod Benkovca, u zidanom grobu s kosturom, otkriven je rimski reljefni srebrni broš-fibula polukružnog oblika s prikazom Vučice i blizancima Romulom i Remom. Broš-fibula je dužine 4,3 cm i širine 2,7 cm. Prednji dio fibule izrađen je od srebra, a stražnji dio, koji služi za kopčanje, od bronce. Stražnja je strana ravna, a s prednje strane okvir je zaobljen, a prizor (Vučica i blizanci koje doji) izведен je reljefno. Okvir (luk) i likovi spojeni su bršljanovim lišćem. Fibula potječe iz 2.st., nije rad domaćih radionica već je dospjela u ove krajeve putem trgovačkih veza.

Arheološki muzej u Zadru čuva ulomak zabatnog polja koje je bilo ukrašeno reljefom rimske Vučice iz Burnuma, kao što smo naprijed spomenuli. Otkriven je 1912. god. kada je Arheološki institut iz Beča pod rukovodstvom E. Reisha izvodio arheološka istraživanja. Re-

ish je u ostacima rimskog vojnog logora utvrdio dvije faze gradnje – stariji i mlađi veći pretorij (upravne zgrade). Gradnju mlađeg pretorija stavlja u sredinu 1.st. Drugi istraživač, P. Kandler, na mjestu pretorija vojnog logora utvrdio je burnumski forum koji smješta u Trajanovo doba. Iza toga vršene su rekonstrukcije pročelja glavnih zgrada na burnumskom forumu. Tada se obnavlja i centralno svetište namijenjeno carskom kultu. Istočno i zapadno od ovog svetišta sagrađene su edikule (mala svetišta, obično s kipom, likom božanstva ili urnom). Zapadna je bila posvećena kultu antičke božice Kibele, dok je istočna posvećena kultu božice Venere i Adonisa. Unutar ove edikule nalazio se bunar (fontana), koji je bio spojen na rimski vodovod.

Pročelje edikule bilo je ukrašeno frizom od kojega se sačuvao veći oštećeni dio. Sačuvao se i ulomak zabatnog polja, o kojem je riječ, s ulaznih vrata edikule, s ukrasnim reljefom rimske Vučice. Izrađen je u mekom vapnencu, visine 96 cm, širine 60 cm i debljine 34 cm. Na fragmentu se u dosta oštećenom stanju vidi prikaz Vučice i blizanaca Romula i Rema, obrađenih u visokom reljefu. Na cijelom prikazu najbolje je sačuvan prednji dio tijela Vučice, s dvije prednje noge i glavom. Vidi se i šapa jedne stražnje noge. Uočavaju se naznake jazbine u kojoj je živjela Vučica. Kod Vučice je vidljiva duguljasta njuška, iz koje izviruju zubi, te ispružene prednje šape. Rad odiše izvjesnom ukočenošću iako su

dati mnogi detalji. Blizanci Romul i Rem bolje su obrađeni, ali su toliko oštećeni da je teško opisati pojedinosti. Prednji blizanac kao da je stao na noge, frontalno okrenut s glavom prema gore da dohvati dojku Vučice, i s pogledom koso usmjerenim naprijed. Sačuvan mu je gornji dio tijela, dio nogu, te lijeva ruka kojom dotiče njušku Vučice. Od drugog blizanca vide se samo tragovi leđa i dio jedne noge. Ispred Vučice vidi se nešto (zbog oštećenja neprepoznatljivo), obli-

Srebrna rimska fibula iz Lepura

kovanu poput lista ili se radi o ostacima stabla. Reljef se datira u 2. stoljeće.

U Arheološkom muzeju u Zadru nalazi se više komada rimskog novca iz 4. st. na kojemu je prikazana Vučica s blizancima. Na jednom novcu pronađenom u Burnumu iz vremena Antonina Pija (rim. car od 138. god.) na aversu je prikazan car, na reversu Vučica s Romulom i Remom, izrađena u polukružnom okviru, vrlo slično brošu-fibuli iz Lepura. Treba napomenuti da su Rimljani, kako se čini, Vučicu i blizance primili od Etruščana. Prvi likovi Vučice nastali su u Etruriji. Najstarija je (uz onu etruščansku iz Certose) i najčuvenija, vezana uz legendu, brončana Kapitolijska Vučica iz Rima (čuva se u Kapitolijskom muzeju u Rimu) iz 5. st. pr. Kr., rad kipara Vulce iz etruščanske radionice. Romul i Rem dodani su 1471. god. i djelo su nepoznatog umjetnika. Ako se uz Kapitolijsku Vučicu izuzme prikaz blizanaca na ogledalu iz Bolsene i na rimskokampanskom novcu iz 3. st. pr. Kr., onda se najstariji prikaz legende o osnivačima grada Rima javlja 297. god. pr. Kr. Od tada su im iskazivane javne počasti i štovanje, a umjetnici im posvećuju brojna djela.

Dok se broš-fibula iz Lepura, veoma rijedak primjerak, može uspoređivati s nekim drugim djelima, kameni reljef s Vučicom iz Burnuma puno teže je komparirati i tražiti sličnost u umjetnosti, jer nije cijelovito sačuvan.

Rimljani tijekom 3. i dalje kroz 2. i 1. st. pr. Kr. šire svoju vlast izvan Italije po velikom dijelu zapadnog Sredozemlja. Tako je u drugoj polovici 1. st. pr. Kr. Ilirik potpao pod rimsku vlast. Nakon Batonova ustanka od 6. do 9. godine, koji je rimska vojska ugušila i odnijela pobjedu nad Panoncima i Delmatima, došao je kraj delmatskoj nezavisnosti. Dolazi do prave i mirne romanizacije na području Dalmacije. To je razdoblje kada u provincije postupno prodire rimska kultura i umjetnost koje žele afirmirati osobito povijest i slavu grada Rima. I ovaj motiv koji prikazuje Vučicu s Romulom i Remom trebao je istaknuti značenje, veličanstvo i sudbinu grada Rima. Ako se ima u vidu da je burnumski reljef Vučice s Romulom i Remom jedan od tri otkrivena (različita) primjera u rimskoj provinciji Dalmaciji, onda njegovo značenje nije zanemarivo među drugim otkrivenim i sačuvanim arheološkim predmetima antičko-rimske umjetnosti na našem području.

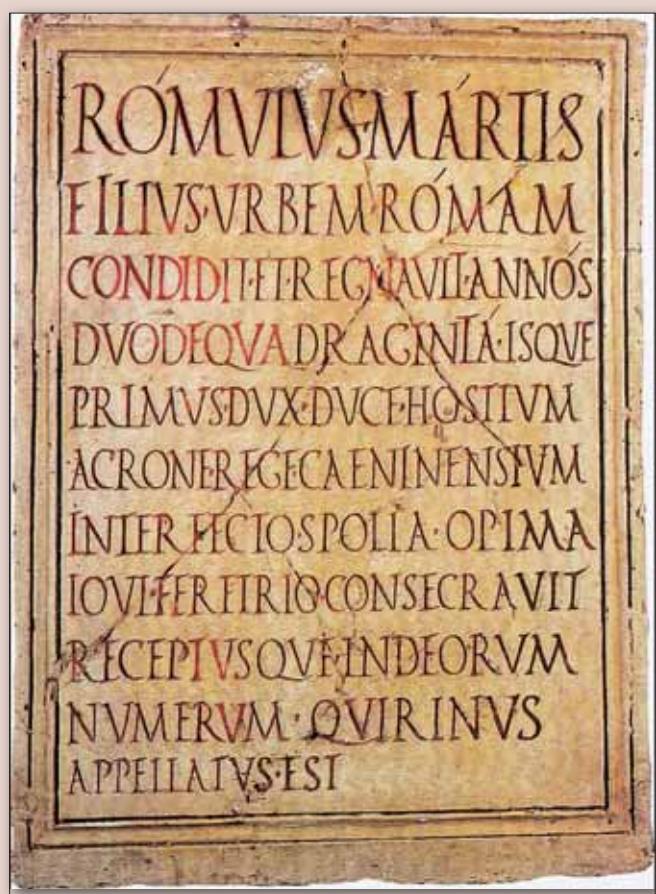

Kapitolijska Vučica iz Rima

Kad govorimo o ovim posebnim arheološkim nalazima moramo se prisjetiti mita (legende) o osnutku grada Rima. Iako je mnogima poznata ovdje čemo je još jednom iznijeti prema verziji rimskog povjesničara Tita Livija. U gradu Alba Longu koji je osnovao Askanije, sin trojanskog junaka Eneje, kraljevao je jedan od njegovih potomaka po imenu Numitor. Ubrzo ga je zbacio s prijestolja mlađi brat Amulije i prognao. Dao je pogubiti njegove sinove, a kćer mu Reju Silviju primorao da postane svećenica Veste, božice kućnog ognjišta. Bio je tako siguran da se neće udavati (jer to nisu svećenice smjele) i time je spriječio da Numitor dobije potomstvo koje je moglo ugroziti njegovu vladavinu. Međutim, nije sve išlo kako je zamislio Amulije. Vestalka Reja Silvija nije mogla odoljeti napastima boga rata Marsa, i njemu je rodila blizance Romula i Rema. Kada je zato doznao Amulije, odmah je naredio da se Reja Silvija baci u rijeku, isto je učinio i s blizancima. Sluge su ih stavile u košaru i spustile u rijeku Tiber da ih voda odnese. Val je izbacio košaru na obalu i tako su se Romul i Rem spasili. Spasila se i njihova majka Reja Salvija uz pomoć boga rijeke Tiber. Košara je dospjela na obalu gdje je raslo stablo smokve (*ficus Ruminalis*) u blizini špilje Luperkal (mjesto vukova), koja se nalazila na zapadnom dijelu brežuljka Palatin. Plać djece privukao je vučicu koja ih je nahranila svojim mlijekom.

Spasio ih je kraljev pastir Faustul i ponio u svoju kolibu, gdje ih je odgajao sa svojom ženom Akom Laurencijom. Rasli su i živjeli među pastirima, čuvajući stada i loveći zvjerad. Kad su odrasli, doznali su istinu o svom podrijetlu i na nagovor djeda Numitora ubiju okrutnog Amuliju i Numitoru vrate kraljevsku vlast.

Nakon toga odluče osnovati novi grad, puno veći od Alba Longe, na mjestu gdje su bili spašeni. Nisu se mogli dogovoriti kako će ga nazvati i dogovorili su se da to prepuste bogovima: prema znamenju leta ptica, tko ih ugleda više imat će prvenstvo kod osnivanja grada. Romul s Palatinom, a Rem s Aventina promatrali su nebo. Rem je ugledao šest, a Romul dvanaest jastrebova. Tako je Romulu prema volji bogova

Natpis u počast Romula

pripala čast da osnuje novi grad na Palatinu. Došlo je do sukoba među braćom i Romul ubije Rema, jer je preskočio niske gradske zidine i tako mu se narugao da one ne predstavljaju nikakvu zaštitu. Romul je navodno izrekao kletvu: „Tako neka pogine svatko tko preskoči moje zidine.“ Grad je po Romulu nazvan Roma (hrvatski: Rim). Iza toga dao je utvrditi brežuljak Palatin, prinio bogovima žrtve i postao prvim kraljem. Donio je zakone i imenovao Senat, osnovao vojsku, a doseljenim stanovnicima dodijelio zemljišta. Učvrstio je i postupno širio moć Rima i time je udario temelje njegovu budućem razvoju, veličini i slavi. Prema rimskoj tradiciji Romul je osnovao Rim sredinom 8. st. pr. Kr. Povjesno Rim je osnovan 753. pr. Kr., iako ga arheolozi datiraju u 7. st. pr. Kr. Poslije Romula Rimom je vladalo još šest kraljeva: Numa Pompilije, Tul Hostilije, Anko Marcije, Tarkvinije Prisko, Servije Tulije i Tarkvinije Superbo, koje većina povjesničara i istraživača smatra povjesnim osobama, a Romula mitskom osobom.

Ante Juric

Od 54 učenika samo 4 u prvom razredu!

U Područnoj osnovnoj školi Oklaj, koja je u sastavu Osnovne škole Antuna Mihanovića Petropoljskog Drniš, u školskoj 2014./15. godini ukupno je upisano 57 učenika, od čega 25 u nižim razredima.

U prvom razredu ove je godine samo četvero učenika. Rekli su nam da im je u školi lijepo, vole dolaziti na nastavu, a kad smo ih posjetili bili su posebno radosni. Naime, nastupali su u prigodnom programu koji je priređen u Domu za starije i nemoćne osobe povodom četiri godine njegovog rada.

Recitirali su pjesmice o djedu i baki, što je bilo jako dobro i simpatično.

- Jako su napredni i bez problema svladavaju gradivo da čak traže dodatne zadatke. Poslušni su, ali još uvijek živahni i postižu dobre rezultate u učenju. S obzirom na to da ih je malo, individualni pristup u radu je naša svakodnevica i imamo vremena za sve aktivnosti, rekla nam je za svoje prvašice učiteljica Josipa Marin.

ZB

Šibenski list, 27. XI. 2014., Katarina Rudan

Četiri godine uspješnog rada

Na blagdan Gospe od Zdravlja, 21. studenoga, u Domu za starije i nemoćne osobe bilo je posebno, jer je to dan kada je dom obilježio četiri godine uspješnog rada.

Smještaj za pokretne korisnike iznosi 2800, polupokretne 3200, a za nepokretne 3500 kuna. Prednost kod primanja u dom imaju osobe preko centara za soci-

Djelatnici Doma - oni se brinu o 86 korisnika

U nazročnosti korisnika doma, predstavnike resornog ministarstva, socijalne skrbi, domova za starije i nemoćne iz Knina i Šibenika, Crvenog križa te drugih, prigodni program izveli su učenici nižih razreda Osnovne škole Oklaj, Osnovne glazbene škole Krsto Odak Drniš, klapa 'Drniš', nekoliko članova KUD-a 'Sv. Ilija' Kljaci i zaposlenici doma.

Dom je kapaciteta 86 ležaja, a osnivač je Ministarstvo socijalne politike i mlađih koje s pedeset posto iznosa financira ukupne troškove, prije svega plaće za 34 stalno zaposlena djelatnika, te materijalne troškove. Ostalih 50 posto sredstva namakne se plaćanjem smještaja koji se kreće od 2800 do 3500 kuna, s nadoplatom 210 kuna za dijabetičare kojima se priprema posebna hrana.

jalnu skrb, a prvi korisnici su primljeni u srpnju 2010. godine.

Nedostaje njegovateljica i medicinskih sestara

Do danas je dom primio oko 500 zahtjeva za smještaj, a realizirano je njih 195. Kapaciteti su popunjeni, a na listi čekanja trenutno su 124 osobe. Prosječna dobra starost korisnika je 83 godine, više od dvije

Župnik Promine fra Petar blagoslovio je sve nazročne

Učenici Osnovne škole Oklaj sudjelovali su u programu i izveli igrokaz koji govori o odnosu unučadi prema djedu i baki trećine korisnika starije je od 80, a čak je 20 osoba koje broje više od 90 godina.

Stanari su s Prominskog i drniškog područja te drugih mesta s područja naše županije, ali ima korisnika i sa splitskog, zadarskog pa čak i zagrebačkog područja.

- Da su naši korisnici smještajem, brigom i njegovom zadovoljni, dokazuje i podatak da je iz godine u godinu oslobođa sve manje mjesta. Dakle, ostaju tu, ne traže drugi smještaj pa smo u ovoj godini primili samo desetero novih, dok ih je 2011. godine primljeno više od 30-ak. Imamo i sve više nepokretnih osoba. Kad je dom počeo s ra-

dom bilo ih je 18, a danas ih je 30, a tu je i 20 korisnika koji su oboljeli od različitih oblika demencije. O našim korisnicima bri-nu se 34 stalno zaposlene osobe. Ove godi-ne smo od resornog ministarstva dobili na korištenje jedno službeno vozilo što nam olakšava rad, a odobrilo nam je i nabavu još sedam kreveta za nepokretne osobe s ob-zirom na to što se njihov broj povećao. Iako smo se kroz ove četiri godine uspjeli ekipi-rati, još nam nedostaju četiri njegovateljice i dvije medicinske sestre pa vjerujemo da će resorno ministarstvo uskoro odobriti i nji-hov prijem, kaže Senka Knežević, v.d. ravnateljica Doma za starije i nemoćne Oklaj.

Korisnici Doma i gosti pažljivo su pratili program

Željko Gezman (60) iz Splita**JAKO MI FALI MORE**

-Nakon operacije u Splitu, bio sam godinu dana na produženom boravku u kninskoj bolnici a u Oklaju sam od osnivanja doma. Osoblje je dobro, a ravnateljicu bi trebalo proglašiti za Majku Tereziju. Ali, moram reći da hranom ni sam uvijek zadovoljan, često fali soli, ali kad je sarma ili punjena paprika onda je 'državni praznik'. Fali mi Split, fali mi more. Teško mi je, ali imam sina i to me drži. On je liječnik u Otočcu.

**Ika Šarić(88) iz Moseća
ODE MI JE DOBRO**

-Došla sam u dom ima, evo, petnaest dana. Pa mogu ti reći da mi je ode dobro! Lipo mi je bilo i ovu priredbu gledat, baš je sve bilo lipo. A vaik iman krunicu uza se i molin se puno. Dica me moja spominju, dođu i ja sam zadovoljna svojom dicom. Lipo sam ih gojila, iman tri sina i jednu čer i eto – zadovoljna sam.

**SOBITELJIMA
OSTAJU U OKLAJU**

Ana Pandža(37), njegovateljica je i majka troje djece u dobi od 13 do 16 godina, a u domu radi od njegovog otvaranja. Petra Kardov (22), medicinska je sestra i majka djevojčice stare godinu i četiri mjeseca, a zaposila se u dom prije šest mjeseci. Rado su se za Dan doma obukle u oklajsku narodno nošnju i dočekivale goste. Da nije doma, tko zna gdje bismo danas bile. Ovako s obiteljima žive u Oklaju, dobro im je i tu želete ostati živjeti.

-Volimo posao kojim se bavimo ma koliko katkad bilo naporno, sretne smo što možemo ovim ljudima pomagati i činimo sve da im život izvan vlastitog doma bude što ugodniji, rekle su nam.

**Tomislav Ninić, prvi ravnatelj
DOM KOJI IMA VELIKU VRJEDNOST**

Svake godine na Dan doma u Oklaju dolazi Tomislav Ninić, aktualni ravnatelj šibenskog Cvjetnog doma, ustanove za starije i nemoćne osobe.

-Posao oko ustroja ustanove doma u Oklaju nije bio nimalo lak, ali jako sam sretan kad vidim kako je sve pomalo došlo na svoje. Zgrada je kvalitetna, sobe su komforne i prozračne, a ono što me svaki put kad dođem veseli je čistoća i urednost, te želja za radom svih zaposlenih. Ovo je zaista jedan iznimno dom za osobe treće životne dobi koje su živjele na selu, jer im se lakše adaptirati. Imaju prostoranstvo, pogledom kroz prozor vide vinograde, masline, livade i šteta je što ustanova ne može primiti više korisnika, rekao nam je Ninić.

Bolje ode nego sama u selu!

Za sve se pomolio i blagoslovio ih, poželjevši im dobro zdravlje i ugodan život u ustanovi, župnik Promine, fra Petar Pletikosa.

Promatrajući ta stara ali draga lica, koja nerijetko podsjetete na vlastitu majku, oca, baku ili djeda, zaoko su nam 'zapele' dvije starice koje su sjedile jedna pokraj druge, pomno pratile što se zbiva 'na pozornici' i komentirale. I kad je priredba bila gotova, dok su sestre i njegovateljice pomagale teže pokretnima ili nepokretne vozile u kolici ma do soba, nakratko smo porazgovarali s te dvije gospode. Bila je to Dušanka Buncić (86) iz Kovačića kod Knina i Anda Sučić (95) iz Otavica. Svidio im se program, rekle su nam, a Andu je posebno dirnulo kad su zaojkali njezini iz Petrova polja. I sama je u mladosti pjevala i igrala. Na pitanje kako im je u domu rekle su nam da je dobro.

- *Došla sam prije četiri godine, odma kad je dom otvoren. Nije nam loše ode, imaš sve a i društvo je tu, pa je odma lakše, kaže Dušanka. I Anda je tu od početka rada ustanove.*

- *Bolje mi je ode nego samoj kod kuće. Sve sam imala, a eto ostala sama, pa su moji rekli da je bolje da idem u dom. Nema u selu, u Sučića više nikoga, rekla nam je Anda.*

ZB

Šibenski list, 27. XI. 2014.
Piše: Katarina Rudan, foto: Nikolina V.S.

Legenda o Banici Vladislavi@Lacki... Vladarici gradova Knina, Nečvena i Ključa...

Uono doba kada su se vladari mijenjali kao zrake sunca na obzoru, čas zlatne, čas bijede, poput lica... Banice Vladislave... U čijoj kosi su iskrile kapljice jutarnje rose... Ledene... u svojem mrtvom sjaju...

Banica, jogunasta i otmjena, ne odveć lijepa... ali ratnica... pred čijim su mačem strepili i plemići i kmetovi... U svojim utvrdoma, gradova, Nečvena, Ključa i Knina... rasprostirala je karte i crtala svoje vojne pohode u borbi sa Mađarima i Bošnjacima...

Nakon smrti svojeg supruga Vojvode Nelipca, nije uspjela sačuvati sve obiteljske posjede... Ali u svojim načinama da ih povrati... nikada nije posustala...

Očiju boje zelenog žada, širom otvorenih i iskričavih od inteligencije... sijevala je po neprijateljima poput odbljeska munje u mrkloj noći.

Banica, žena i ratnica... Jednog trenutka je bila ovde, a slijedećeg je letjela kršem, poput jastreba... u čijoj duši je siktala omamljujuća beščutnost... U tenu je nestajala u vrletima planine Promine u samo njoj znanom ritmu...

Uživala je strahopoštovanje okolnog plemstva... Voljeli su je i mrzili, a ona je u svojoj oholosti zanemarovala poglede svih plemića koji su požudno zurili u njeno čvrsto tijelo... ogrnuto ratničkom odorom...

Banicu su njeni Crni ratnici od milja zvali Lacka... a ona im to nikada nije zamjerila... Za nju je postojao samo mač i čvrsta kaldrma... pod kopitama njenog Sivca...

Od smrti Vojvode Nelipca, u Banicu se zagledao Vlastelić sa Ljubotića, koji bijaše, malog rasta, okrugle glave... poput oveće bundeve, zdepastih udova, a očiju sitnih... utorulih u duplje, okružene rutavim izraslinama... Bio je više nalik čudovištu nego čovjeku...

Vlastelić imenom Stanislav... slijedio je Banicu kuda god je sa svojom Crnom četom prolazila... U svojoj zasljepljenosti, smisljao je kako da joj se osveti zbog neuzvraćene ljubavi... Ali Banica, svojim stasom viša od većine žena u tom kraju... Kada bi zakoračila na kamene, koje se mrvilo pod njenom snagom... Sijevala bi pogledom prema Vlasteliću Stanislavu, a iskre iz njениh očiju... i ispod kopita njenog Sivca... frcale su zrakom i ostavljale mrlje na njenom Crvenom plaštu...

Sa Vlastelićevih neuglednih usana bi se prolike kletve... A Banica ošine svojeg Sivca... I nježno... I očajno, u isto vrijeme... Jer je njezino bansko srce i duša, priпадalo Banu bosanskom... Koji pak nije mario za Banicu, nego htjede pokoriti njenu župu, od Ključa grada do Nečvena... U tom nemilom pljačkanju i haranju, bosanskom Banu je svesrdno pomagao Vlastelić Stanislav Ljubotički... Koji mu je otkrivao, kuda se Banica sa svojom Crnom četom kreće... Kako bi joj što više napakostio...

Banica Vladislava je samo prema vani bila drska i oholna, ali u duši nesretna... Satrta, nasrtajima Bošnjaka, ali odveć ponosna, da bi prihvatile ponude močnika i odrekla se ostatka svojih imanja...

Jednog vlažnog jutra u kojem se osjećao duboki jecaj zore... U sivom kamenu krvavog juga... Banica je na svoje zadivljujuće duge noge, navukla vojničke čizme... pomalo zamišljena... kao da je slutila tegobu koja joj se sprema...

Izgledala je kao bijedo crvena nit... posve ne podešene nijanse, na tapiseriji ljubičastih i modrih tonova...

Utopljena u svojem neskladu, krenula je od Ključa prema Nečvenu, a Crni ratnici u ritmu su preskakali sve zapreke... kako bi održali sklad sa Banicom...

Na domak Nečvena... na Starom nečvenskom međanu... udariše krvoločni Bošnjaci... Sasjekoše Baničine Crne konjanike... a Banica, ratnica, ni trenutka nije dvojila i posljednji udarac zadade Bošnjacima...

Svoj mač zarine duboko u srce Banu bosanskom koji joj je stajao na putu...

U zadnjim trzajima života... obješenih kutova usana... namrštenog čela... očiju zasjenjenih kivnošću... umirući Bošnjak je prozborio: ...Banice... nikada nebi mogao ljubiti vašu drskost... Vi ste, klimavi Zub u mojoj čeljusti... Vi ste moja najdublja ravnodušnost... Odlazim sa ovog svijeta... A vi će te umrijeti nevoljeni i sami...

Banica... tužna pogleda, bez osjećaja, samo žmarci na rubovima svijesti, njen svijet se zaledio u zraku, a ostatak bošnjačkih ratnika, u strahu se razbjeožao na sve strane...

Ostala je sama na pustom međanu, prepunom leševa... Crveni plašt je viorio na vjetru... Nalikovala je najdubljoj tišini... Pogledala je oko sebe i spazila žbira Vlastelića Stanislava, koji se u svojem zdepastom tijelu tresao kao list, tek otpao sa obližnjeg graba... Njen hlad-

ni glas je prozborio: Ako si me zaista ljubio... pokopaj me pored Bana na Križevim njivama, podno Ljubotića, da te ostatak života proganja ludilo u kojem si povjerovao, da bih te ikada mogla ljubiti...

Vlastelićeve tamne oči, pomalo izgubljene od iznenađenja, zasuziše i u čuđenju, bez riječi, samo zatrese svojom огромnom i ružnom glavom.

Banica pogleda voljenog Bana Bošnjaka... izvuče mač iz njegovog mrtvog tijela... poljubi vrh krvave oštice i zarine ga sebi duboko u ranjeno i izmučeno srce... Posljednji pogled uputi u mislima... svojim vjernim podanicima i raspršenim imanjima... svojim gradovima... Nečvenu... Ključu i Kninu... Progonjena vihorom vremena... Okupana vlastitim znojem... S desnicom u srcu, a lijevicom podignutom prema oblačnom nebu, na kojem se naziralo srce... pusto i šuplje... poput osvetničke želje prema surovom svijetu... Sa mirisom istrunula cvijeća... Sa raspadnutom dušom... U bezbojnoj izmaglici... sunovrati se u jamu Babadolsku...

Vlastelić Stanislav sa nekoliko svojih slugu, pokupi leševe mrtvih ratnika i jednog po jednog pokopa ispod surovih kamenja Križevih njiva... A na najvišoj uzvisini položi tijela Banice Vladislave-Lacke i bošnjačkog Bana...

Prije zore... dok okolni krš još nije zadobio obrise... potjera svoje podanke na imanje Kule Ljubotićske i naredi da se sva imanja podijele njegovim slugama i kmetovima... jer njemu više neće trebati...

U svojoj ledenoj tišini... u olujnoj buri, koja nigdje na svijetu ne puše tako kao na Križevim njivama... Položio je dva bića u jednu ruku... Banicu i Bana... Dva bića koja ni u kakovim Legendama nebi smjela biti zajedno...

Ali sreća nije nikada imala smisla za pravednost...

Vlastelić Stanislav, u tami svoje duše, osjeti zujane svojih misli, obasajanih mjesecinom... ploveći među ledenjacima podsvjesti... shrvan u tuzi za voljenom Banicom... izgledao je poput ljepljive izmaglice...

Pognutih leđa, krenuo je do obližnjih vinograda i u podnožju započeo kopati duboki bunar... Kao svoju pokoru... Kao svoje kajanje... Kao svoj bučni gnjev, koji nije mogao zatomiti...

Kada mu se učinilo da je bunar dovoljno dubok, sjeo je na njegov rub i nastavio gorko plakati... Plakao je dane i noći, sve do trenutka kada su se suze počele prelivati preko ruba bunara... U svojoj ludosti se kovitlao poput zalutale proljetne bure... Grcao je i jecao... i u tom bunilu... skliznuo u bunar... Utopivši se u vlastitim suzama...

Svjetla zore su izronila iza planine Promine... Vlastelić Stanislav je kročio u predvorje pakla... A zahvalni sluge, dadoše bunaru ime Rakovača... Nikada Rakovača nije presušila... Nikada čovjek nije pio vodu sa buna- ra čežnje i ogorčenosti... Samo su vinogradi cvali i rađali najbolji Debit... zaliven Vlastelićevim suzama.

Stina i gradina

Ima jedna stina, na njoj kula stoji
Ispunjenom dušom, Vrilskim putem kreni
A kad znoj te oblige u strani, prijatelju stani
Na počinku svrati pogled malo više gori
Istina je čela, ta stina i gradina još se uvik bori
Isplati se brate umor, nestaje tjeskoba
A kad skupiš snagu polagano uz Pasiku kreni
Penjući se usput gledaj Krku što govori tebi:
»Dodite mi češće puta prijatelji moji«
Krka zbori, nek vas sriča prati, i čelo se znoji
A ponosna stina i vječna gradina ponosno vas prati
Vi ste njena dica, tu su vaši korjeni, domovina, mati...

Josip Parać

U zaraslom kršu, naslonjenom na večernju tamu... u zalasku sunca... Banica jaše svojeg Sivca, a mrlje u njenim jantarnim šarenicama pretvaraju se u plamen... koji sijeva iz bademastih očiju i kopita razjarenog Sivca...

Legenda živi i danas... Banica jaše Križevim njivama... Pojavljuje se na Nečvenskom megdanu... Projuri gradom Ključem i sa visina grada Knina promatra svijet ispod sebe... A drveće izvodi svoju igru sjena... koje izgledaju poput Crnih ratnika, koji mrtvim sjajem blistaju na vrhu slomljenog koplja u kaotičnom svemiru...

“Legendu može nadživjeti samo Istina... Najveći prijatelj Istine je Vrijeme, njen najveći neprijatelj je Pre-drasuda, a njen stalni pratilac je Poniznost...”

“Ovu Legendu posvećujem prominskim povjesničarima u nadi da će burna povijest Promine izići iz njihova pera, napokon napustiti Babodolsku jamu i ugledati svjetlo dana hrvatskih književnih krugova... i običnog puka, na radost i sreću budućih generacija”

...Vaša Crna Kraljica...

Preminuli krajem 2013. g.

MANDA Perić, 17. 11.; SLAVKO Bilušić, 27. 11.; IVAN Čavlina, 30. 12.; MARIJA Perić, 28. 12.

PREMINULI U 2014. g.

1. MANDA Đak, 1. 1.	23. ŠIME Džapo, 24. 7.
2. MANDA Dizdar, 16. 1.	24. ZVJEZDANA Dizdar, 2. 8.
3. JOSIP Mlinar, 16. 1.	25. MILKA Duvnjak, 12. 8.
4. SLAVKO - NIKO Čavlina, 30. 1.	26. MATE Gojčeta, 15. 8.
5. MIRKO Čilaš, 1. 2.	27. MATE - SLAVE Škarpa, 15. 8.
6. MILKA Duvančić, 16. 2.	28. ZORKA Tošić, 19. 8.
7. MATE Glujić, 25. 2.	29. ANA Dujić, 1. 9.
8. NEDA Okić, 26. 2.	30. IVAN - MILE Knežević, 22. 9.
9. IVAN Prgeša, 13. 3.	31. TONA Bilušić, 24. 9.
10. BOSILJKA Čulina, 1. 4.	32. DANICA Barišić, 5. 10.
11. ŽARKO Ujaković, 4. 4.	33. ANTE Traljić, 13. 10.
12. MATO Dogan, 15. 4.	34. MILKA Bandalo, 20. 10.
13. MILKA Pandža, 2. 5.	35. TONKA Zelić, 22. 10.
14. BRANKO Džaja, 3. 5.	36. IVE Svetina, 16. 11.
15. MARIJA Dujić, 20. 5.	37. MILKA Dogan, 27. 11.
16. DINKO - ŽELJKO Pokrajac, 19. 5.	38. BRANKO Škovrlj, 1. 12.
17. KATA Tošić, 20. 5.	39. MARIJA Zelić, 6. 12.
18. JEKA Agić, 20. 5.	40. VESA Džapo, 6. 12.
19. MILKA Perić, 29. 5.	41. ZDENKA Džaja, 11. 12.
20. KATA Bibić, 6. 6.	42. JELA Bilušić, 14. 12.
21. PETAR Džaja, 17. 6.	43. BOŽIDAR Markić, 15. 12.
22. JOSIP Marić, 12. 7.	

Kršteni u 2014.

PETRA NOVAKOVIĆ
krštena 11. svibnja,
otac Petar, majka Manuela

OLIVIJA DIZDAR
krštena 22. lipnja,
otac Marinko, majka Anka

IVANO BARIŠIĆ
kršten 16. kolovoza,
otac Josip, majka Ivana

KRŠTENI U PROMINI

MAJA DŽAPO
krštena 7. rujna,
otac Danijel, majka Andriana

NIKO DUVANČIĆ
kršten 25. listopada, otac Ivica, majka Ika

VITA BUDANKO
krštena 22. studenoga, otac Marijo, majka Ivana

LORENA ČAVKA
krštena 30. studenoga,
otac Marinko, majka Katarina

**MARTA
BRONIĆ**
krštena
7. prosinca,
otac Ivan,
majka Nikolina

Vjenčani u 2014.

BRANIMIR Peranić i ANA Perić, vjenčani 2. svibnja

IVO Dičak i ANA-MARIJA Zelić, vjenčani 10. svibnja

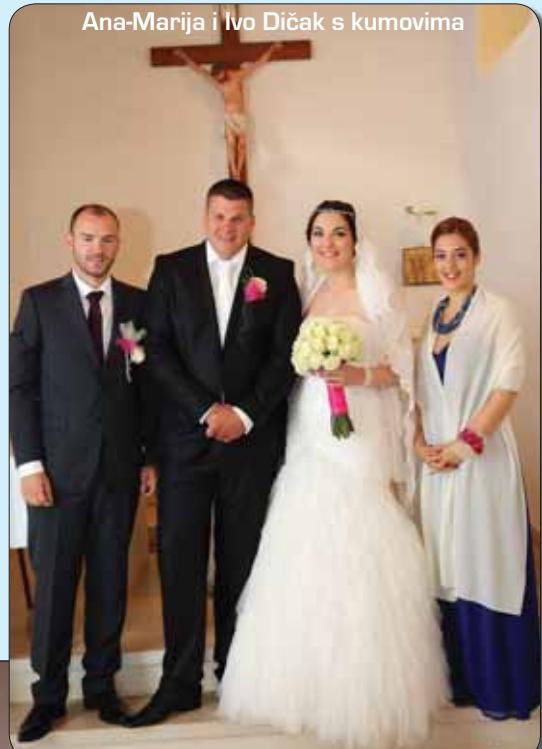
ANTE Duvnjak i ANA Džepina, vjenčani 21. lipnja

DOMAGOJ Rukavina i MARINA Džepina, 12. srpnja

IVICA Duvančić i IKICA Tarle, vjenčani 25. listopada

Ana i Branimir Peranić s fra Petrom

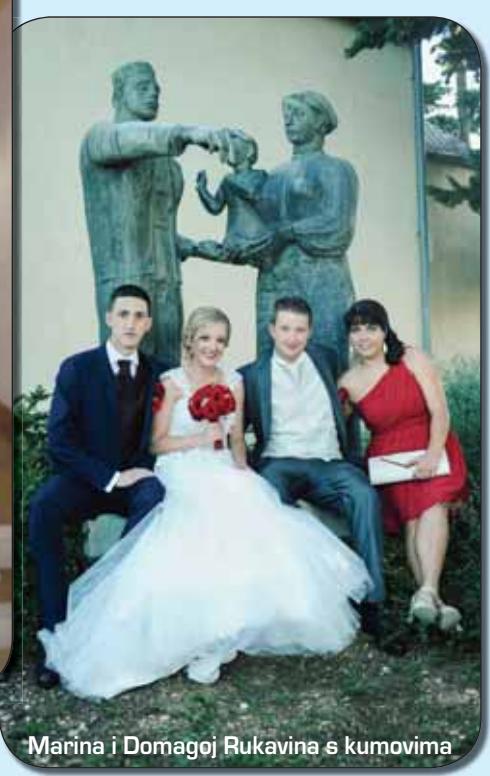
Ana-Marija i Ivo Dičak s kumovima

Ikica i Ivica Duvančić sa sinom Nikom

Ana i Ante Duvnjak

Marina i Domagoj Rukavina s kumovima

Radovi u župi kroz 2014. godinu

Župnik je u 2014. godini s pomoću vaših darova učinio:

Kod Gospe Čatrnske izvedeni su građevinski radovi na mrtvačnici. Producena je za 2,50 metara, postavljena su dva betonska stupa i krov. U mrtvačnici postavljene su pločice na pod i nabavljeni pet novih stolica. Radovi s materijalom stajali su oko 28.000 kuna. G. Gojko Zelić opiturovao je vrata pa smo tako dobili pristojan prostor za ispraćaj naših pokojnika. Još uvijek treba urediti mrtvačnicu za naše najveće groblje (ulaz, kvalitetna vrata, rashladni stol...). G. Nikola Pandža finansirao je novi uređaj na zvonima pa ih sada možemo naštimiti da vremenski zvone. Unutar crkve mogao bi se kupiti novi luster (tko se prvi javi njegov je!).

Kod Sv. Martina od dvije prostorije učinili smo jednu za potrebe mrtvačnice. Mrtvačnicu smo uredili, postavili pločice, ugradili dupla vrata i nabavili pet sjedalica. I na tom groblju možemo časno ispratiti naše pokojne. Zahvaljujemo g. Gojku Zeliću i Ubertu Glujiću koji je postavio pločice. Uz mali dar postavio je pločice kod Gospe i Sv. Martina. Svi ti radovi koštali su oko 30.000 kuna.

Općina Promina u proračun za 2015. godinu stavila je završetak zida na groblju.

Tako su u ovoj godini te dvije mrtvačnice napravljene, ali još nisu u potpunosti završene.

Kod Sv. Mihovila gđa Vanja Zjačić darovala je župi česticu zemlje blizu crkve. Razgovaramo s ostatim okolnim vlasnicima kako bismo dobili prikladan prostor za novu mrtvačnicu i uredili okoliš. U prora-

čunu Općine Promina rezerviran je iznos za početak radova na toj mrtvačnici.

Kod župne kuće planiramo započeti rade na maloj dvorani. Potrebna je za kvalitetan rad na duhovnom polju s mladima (vjeronauk), a i ostalim župljanim Promine. Ja, vaš župnik, sam u godinama i, ako me posluži zdravlje, to bismo što prije napravili i drugim župnicima nakon mene olakšali rad na duhovnom polju. Projektnu dokumentaciju imamo, vodu i struju imamo... Dvorana bi bila oko 50 m², a uza nju bi bila čajna kuhinja sa sanitarnim čvorom. To radimo sami i pomoći nema ni od koga. Općinske vlasti su obećali određeni iznos.

Na vama je, dragi župljani, ma gdje bili, da pomognete u svim tim aktivnostima kako bismo u našoj Promini imali uređene vjerske objekte za svoje potrebe.

Kao što vidite u našem župnom listu, narod je pružio svoju ruku za svoju župu i pomogao. Brojni Prominjci ne živi u Promini, daleko ste, ali ne budite srcem daleko nego blizu! Svaki vaš prilog je dobro došao. Naš narod kaže: stotinu malih – jedna velika. Doprinite i vi za dobro svoga rodnog kraja ili rodnog kraja svojih predaka.

Na crkvi u Matasima elektrificirali smo zvono. Prilog za te rade obećali su domaći sin g. Gojko i gđa Zora Barišić pok. Pašana, a radovi na tome koštali su 8.500 kuna.

Posebno hvala gđi Mariji Ujaković, jer je pomoći elektrificirati zvona na župnoj crkvi sv. Mihovila. Neka je Bog poživi!

DAROVATELJI ZA POTREBE ŽUPE (crkve, mrtvačnice...)

Onaj tko je dao, nije osiromašio, onaj tko nije dao, nije se obogatio!

Zoran Zelić 100, Ive Pandža 700, Mara Duvančić 200, Drago Čulina (Tobija) 200, Obitelj Tošić 100, Marija Petrović 400, Nedjeljko Dujić 250, Marinko Perić p. Slave 700, Josip Maletić 300, Ivan Brnić 500, Milka i Marica Gojčeta 100, Marko Gojčeta 400, Ive Pandža 700, Mile Bilandžija 700, Ivan Bilandžija 350, Ana Čavlina 200, N. N. iz Razvođa 200, Manda Bandalo ud. Josipa 450, Kata Čulina 100, Milka Validžić 200, Branko Perica 400, Tomica Knežević 200, Željko Čilaš 100, Hrvoje Pandža 350, Vjekoslav Kardov 200, Marko Gambiroža p. Ive 500, Pobjednici na balote 700, Kata Validžić s djecom 1.000, Anka Suman 100, Kata Šojić 400, Danica Zelić 100, Zdravko Sarić 400, Obitelj Kasap 600, Branko Kamber 200, Manda Vukušić 500, Maša Markić 150, Marija Validžić 50, Peko Pandža 1.000, Dijana Grkinić 500, Dragica Kanfir 200, Marija Validžić 50, Milka Duvančić 700, Zlata Goreta 700, Ivka Pras 300, Marica Validžić 800, Obitelj pok. Ante Traljića 400, Nikica i Stipan Validžić 500, Željko i Dijana Zelić 350, Ljiljana Župa 200, Meri Ribičić - Tarabarić 100, Marija Knežević 50, Branko Kamber 300, Ivica Gojčeta Ivanov 1.050, Drago Duvančić p. Ivana 1.400, Marinko Čavka 400, Stanko Škarpa 100, Vesa Škarpa 100, Milena Škarpa 200, Marijo Škarica 600, Joško Jakovljević 350, Općina Promina 1.000.

Hvala Gordani Županović (r. Pandža) i Mariji Rapo (r. Čulina) na darovanom cvijeću za blagdan Male Gospe. Veliko hvala svima koji uredjuju naše crkve. Svi mi možemo se ponekad uključiti u održavanje naših crkvi.

Župljanima koji su dali pomoći ali nisu želili da ih se oglasi hvala. Ako netko nije spomenut neka se javi pa će mo ispraviti tu grešku.

Kronika događanja kroz 2014. godinu

2. I. - Blagoslov obitelji u Oklaju prema Čitluku.
6. I. - U Razvođu blagoslov vode i sv. Misa, a tako i u Oklaju u 10,30 sati. Obitelji Žulj čestitao Tri Kralja.
17. I. - Naručeni tepisoni za na klupe u svim crkvama.
21. I. - Radovi na groblju i mrtvačnici u Mratovu.
24. I. - Blagoslov vatrogasnog vozila pred općinskim domom.
25. I. - Palo je malo snijega po guštu djece i mladih.
27. I. - Stolar iz Drniša dovezao je vrata za župsko predsoblje i dasku za klecalu za crkvu Gospe Čatrnske. Ugrađena vodilica za klizna vrata u Razvođu i uzidani ovratnici za ulazna vrata.
2. II. - Uz pomoć fra Mate Gverića imali smo po dvije mise s blagoslovom svjeća i grličanje.
- Kod liječnika radi problema s disanjem.
5. II. - Bravar Bašić završio i postavio vrata na ulazu u šamatorije u Razvođu.
9. II. - Susret s Prominjcima kod Gospe Lurdske u Zagrebu. Iz Oklaja krenuli smo autobusom, većinom mlađi. Po običaju, ponijeli smo nešto vina, pršuta, sira... U 12,30 sati počela je misa za Prominjce. Klupe su bile dobro popunjene. Misu je predvodio fra Ivan Maletić. Poslije misе družili smo se u dvorani i hodnicima jer je padala kiša. Naši Prominjci pripremili su malu zakusku, a mlađi članovi KUD-a izveli su kratak program. Obišli smo katedralu, pomolili se i pošli na ručak u Zagorske kleti. U Prominu smo se vratili oko 23 sata.
10. II. - Dan našega mučenika bl. Alojzija Stepinca.
11. II. - U Zagrebu sam na pregledu zbog zdravstvenih problema.
13. II. - Povratak iz Zagreba uz nove lijekove.
22. II. - Postavljeni tepisoni na klupe u svim crkvama, u Razvođu i na pod.
26. II. - Na samostanskom kapitulu na Visovcu.
3. III. - Roditeljski sastanak za djecu.
4. III. - Bio majstor za elektrifikaciju zvona na Sv. Mihovilu. Nema tko zvoniti.
5. III. - Pepelnica, na misi u Oklaju 26 vjernika.
6. III. - Klanjanje Presvetom, prisutno 23 vjernika.
7. III. - Križni put u Sv. Mihovilu u 17 sati. Bilo 32 vjernika. Puše bura više dana.
9. III. - Križni put u Sv. Mihovilu, sveta Misa i pepelavanje. U 18 sati sastanak crkvenih vijeća i načelnika u župnoj kući.
22. III. - Vjeronauk u tri grupe. U 16,30 sati sveta Misa u staračkom domu.
30. III. - Redovne Mise i pobožnosti Križnog puta - 50 godina misništva župnika fra Petra i njegovih kolega.
- 1. – 5. IV. - Ispovijed starijih po župi.
 - 9. IV. - Svećenička rekolekcija u Šibeniku.
 - 13. IV. - Cvjetnica, u 10,30 sati blagoslov maslinu, procesija i sv. Misa.
 - 17. IV. - Veliki četvrtak, prije podne u Šibeniku u katedrali. U 19 sati sv. Misa Večere Gospodnje s pranjem nogu čuvarima Kristova groba. Poslije mise Gospin plač.
18. IV. - Veliki petak, u 17 sati u župnoj crkvi počinju obredi.
19. IV. - Velika subota, u 12 sati blagoslov hrane u Matasima, a u 13 sati u Bogatićima u kontejneru.
- U 20 sati u župnoj crkvi počinju obredi: blagoslov vatre, paljenje uskrsne svjeće, biblijska čitanja, misa i na kraju blagoslov hrane.
20. IV. - Uskrs, u 7,30 sati u domu, a u 8 sati u Čitluku blagoslov hrane. U Razvođu u 9,30 sati blagoslov hrane i sv. Misa, u Sv. Mihovila u 10,30 sati. Ručak na Visovcu.
21. IV. - Uskrsni pondjeljak, misa kod Gospe Čatrnske u 10,30, a u Sv. Roka u 11,30 sati.
22. IV. - Uskrsni utorak, nas 10 kolega posli smo na Visovac duhovno se obnoviti i zajednički proslaviti 50 godina misništva.
10. V. - U 19 sati isповјед roditelja i djece za Prvu svetu pričest. Pomogao fra Šime Markulin iz Knina.
11. V. - Prva pričest za 6 prvpričesnika. Procesija u 10,30 sati.
23. V. - Ispovijed krizmanika, roditelja i kumova. Pomogli su fra Joko Grgić, fra Šime Markulin i fra Ivan Lukač.
25. V. - Sveta krizma u župi. Procesija u 10,30 sati. Uz o. Biskupa bilo je 7 svećenika. Krizmanika je 8 muških i 8 ženskih.
1. VI. - Prije sv. Mise blagoslov polja.
8. VI. - Duhovi, sv. Mise u Razvođu u 9,30 sati, u Oklaju u 10,30 i u Matasima u 12 sati.
13. VI. - Sveti Ante. Cijeli dan u Kninu. Imao sam sv. Misu u 8 sati.
16. VI. - Zaručnički ispit za Anu Džepina i Antu Duvnjaka.
21. VI. - Don Božo Ćubelić doveo autobus djece. Vodio sam ih na Miljevce i Visivac.
2. VII. - Na Visovcu Dan provincije.
7. VII. - U Drnišu imenjaci Petri napravili ručak za svu braću iz okolice.
9. VII. - Zaručnički tečaj za Domagoja Rukavinu i Marinu Džepinu.
11. VII. - Pošli iz Drniša na pokop fra Vjeke Vrčića.
15. VII. - Presveti Otkupitelj. Svi iz Visovca i okolni župnici imali smo sv. Misu i zajednički ručak u Drnišu.
20. VII. - Nedjelja i Sv. Ilija. Redovne sv. Mise po župi i zajednički ručak u Kljacima, jer je župniku i imendantu.
23. VII. - Dan Općine, sv. Misa u 9 sati. Pjevala preko mise FRAMA iz Drniša. U sv. Misi gvardijan, fra Ivan Čupić, fra Petar Klarić, fra Mario Radman i ja. Bila je svećana općinska sjednica i domjenak.
25. VII. - Sv. Jakov - u Vrpolju sam na slavlju.
26. VII. - Sveta Ana - u Mratovu sv. Misu predvodio gvardijan fra Mate Gverić.
2. VIII. - Gospa od Anđela na Visovcu. Na ispmaganju u ispovjedanju. Uz o. Biskupa 30-ak svećenika.
3. VIII. - Točno su dvije godine da sam u Promini župnik. Imao sam redovne svete Mise i sprovod u Lukaru.
5. VIII. - Na proslavi „OLUJE“, dosta naroda i dvojica biskupa.

8. VIII. - Preuređena tehnika na zvonima u Lukaru.
10. VIII. - U večernjim satima sastanak crkvenih vjeća. Vodio se razgovor o slavlјima Velike Gospe i Male Gospe u Lukaru. Razgovarali i o Slavi Matasu - Barišiću i njegovu suočavanju crkvene zemlje. Što raditi s takvim čovjekom?
11. VIII. - Skupilo se 30-ak ljudi. Čistili oko Sv. Roka i crkvu.
15. VIII. - Bio oko 9,30 sati u Lukaru i ispovedao. Sveta Misa je u 10,30 sati. Poslije sv. Mise pošao na Visovac ispovjedati.
16. VIII. - Sv. Roko. Svetu Misu i procesiju predvodio dekan fra Marko Duran, a sudjelovali su i fra Ivan Maletić, fra Srećko Vekić, fra Branko Mijić i ja kao župnik. Bilo oko 200 vjernika. U Drnišu je svečana sjednica na kojoj je Grad za životno djelo nagradio fra Milana Ujevića, fra Franu Samodola i fra Petra Pletikosu od svećenika.
6. IX. - Čišćenje crkve i groblja u Lukaru. Bilo je 20-tak vjernika.
8. IX. - MALA GOSPA. U 9,30 sati fra Bernardin Vučić i župnik pošli u Lukar ispovijedati. Stigao i dekan fra Marko Duran, zatim fra Frano Samodol, fra Mario Radman, fra Ivan Čupić, fra Tomislav Brekalo, fra Ante Čavka, fra Ivan Šimunac, fra Srećko Vekić. Bilo oko 500 vjernika.
13. IX. - Pošli smo na slavlje u Biskupiju kraj Knina. Uz o. Biskupa bilo 12 svećenika.
27. IX. - Akad. kipar Andelko Odak donio svoj prijedlog za lik pok. fra Pavla Silova koji je ovdje ubijen 1943. godine.
29. IX. - Zaštitnik župe Sv. Mihovil. Sveta Misa je u 10,30 sati, a naroda kao i običnom nedjeljom. Nema radnika ni djece jer su u školi. Započeli smo i župni vjerouauk i u listopadu moljenje Gospine krunice.
4. X. - SV. FRANE - Svi smo na Visovcu na sv. Misi i u bratskom zajedništvu. Sv. Misa u domu u 16,30 sati.
8. X. - DAN NEOVISNOSTI - Sve skromno, bez ikakva slavlja i zastava.
18. X. - Pošlo u Međugorje 54 hodočasnika. Vozila firma „Čupić“, a putovanje bilo loše zbog loša autobusa. Stigli smo iza 12 sati u Međugorje. Sve smo radili ubrzano kako bismo sve zamišljeno i proveli u djelo. Ostali smo na sv. Misi u 18 sati, pa smo krenuli kući iza 20 sati i stigli negdje iza ponoći.
20. X. - Ive Kardov i Mario Škarica počistili su vrt i dvorište.
1. XI. - Redovite svete Mise uz dosta naroda, a i po groblju, ali bez sv. Mise.
2. XI. - U 9,30 sati sv. Misa u Lukaru s molitvom za pokojne, u 10,30 sati u Oklaju i u 12 sati u Mratovu.
11. XI. - U Mratovu Sv. Martin - na sv. Misi bilo svega 40-tak vjernika.
12. XI. - Pošao sam u Makarsku i u noći autobusom u Zagreb. 13. XI. letio u Carigrad, Atiliju, Efez - putovima svetog Pavla. Bio sam i u trojanskom konju. Turska je zemlja obrađena, malo je nezaposlenih i veoma je sredjena.
21. XI. - Gospa od Zdravlja - imali smo program u Domu u 10,30 sati. Istog dana i sprovod.
30. XI. - Naš Marko Sičić i supruga Anka slave 35 godina braka. Čestitamo.

Kapelicu posvećenu sv. Anti napravi je Branko Budanko, nalazi se na putu od Čitluka prema Mratovu.

8. XII. - Blagdan Bezgrješne - sv. Misa u Oklaju u 10,30 sati, vjernika je bilo 14. Danas je pokop i pok. Vese Džapo u Lukaru.
15. XII. - Ispovijed starijih u Nečvenu, Selinama i Pušnjanim, a nastavio Ljubotić i Marasovine.
16. XII. - Ispovijed starijih u Razvođu, Lukaru, Selinama, Oklaju i Čitluku.
17. XII. - Ispovijed starijih i nemoćnih po župi, tko zatraži i javi se.
19. XII. - Ispovijed u 15 sati u staračkom domu, a u 16 sati u Lukaru i Oklaju, Sv. Mihovil.
20. XII. - Ispovijed u Vrpolju i sv. Misa u 16,30 sati u domu.
21. XII. - Ispovijed u Razvođu u 9 sati, u Lukaru u 10 sati, u Oklaju u 11 sati i u Čitluku u 12 sati. Už župnika bit će i svećenik iz Knina te fra Mate s Visovca.
24. XII. - Badnji dan - sveta Misa u 24 sata kod Gospe.
28. XII. - Mladenci - početi u Bogatićima blagoslivljati obitelji - sv. Misa u Mratovu u 10,30 sati. Poslije sv. Mise blagoslov obitelji u Mratovu/Seline, Puljane i Nečven. Može gvardijan fra Mate imati sv. Misu u 9,30 sati u Razvođu i blagoslivljati obitelji.
29. XII. - Blagosloov obitelji u Oklaju, od istoka prema centru.
30. XII. - Nastaviti blagoslov obitelji u Oklaju i Čitluku te ostatke.
31. XII. - Blagoslov ostatka obitelji, bilo gdje.

PROMINA

LIST ŽUPE

SV. MIHOVILA - PROMINA

Godina IX., broj 1 (9)

Božić 2014. - Promina

Izdavač:

Župni ured Promina

Glavni urednik:

Fra Petar Pletikosa

Grafički urednik:

Zvone Bare

Adresa uredništva:

Župni ured Promina

Čitluk

22303 Oklaj

Tel.: 098/943-4154

E-mail: zupapromina@net.hr

www.zupapromina.com

Kunski račun:

2330003-1100046038

Splitska banka dd

Dopise, priloge i narudžbe
slati na adresu Uredništva.

List izlazi uz dopuštenje
crkvenih i redovničkih poglavara.

List se uzdržava dobrovoljnim
prilozima župljana i dobročinitelja.

Naklada:

500 primjeraka

Put Križa u Promini

Čuvari Kristova groba i Župno pastoralno vijeće došli su do zamisli da bi u Promini trebali imati Put Križa koji bi obuhvatio sve crkve u Promini.

Dakle, pošlo bi se od župne crkve sv. Mihovila preko Čitluka i Ljubotića do Matasa. Od crkve u Matasima išlo bi se preko Suknovaca i Lukara do crkve Gospe Čatrnjske.

Od Gospine crkve spustili bi se do Razvoda i crkve Svih Svetih i dalje preko Oklaja do Mratova i crkve sv. Ane, odakle bi se vratili u župnu crkvu.

Živi bili pa vidjeli!

SADRŽAJ

UVODNO SLOVO ŽUPNIKA	1
SVJEDOCI BOŽIĆA	3
HODOČAŠĆE GOSPI LURDSKOJ	7
OČE NAŠ - MOLITVA I RAZMATRANJE	9
VIDIO SAM GOSPODINA!	10
ISUS JE NAŠ NAJVJEĆI PRIJATELJ	16
KOJE JE ZNAČENJA SAKRAMENTA POTVRDE?	21
PROSLAVA 131. OBJETNICE OPĆINE PROMINA	29
OBLAČENJE I ZAVJETOVANJE NA VISOVCU	34
DODIR SVETE ZEMLJE	36
VELIKA GOSPA - PUTOKAZ I UTJEHA	41
PROMINSKA SLAVLJA U ZAGREBU	49
DAN DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI 2014.	53
MALA GOSPA - POČETAK BOLJEG SVIJETA	57
RELJEF RIMSKE VUČICE IZ BURNUMA	62
ČETIRI GODINE USPJEŠNOG RADA	67
LEGENDA O BANICI VLADISLAVI@LACKI	70
PREMINULI - KRŠTENI - VJENČANI U 2014.	73
RADOVI U ŽUPI KROZ 2014. GODINU	77
KRONIKA DOGAĐANJA KROZ 2014. GODINU	78

RIJEČ UREDNIŠTVA

Dragi Prominjani u župi, u Domovini i po svijetu, sve vas pozdravljam našim drevnim kršćanskim pozdravom *Hvaljen Isus i Marija! Mir i blagoslov Božji* bio vazda s vama! Spomen Kristova rođenja neka obasja vaša lica i užraduje vaša srca!

OVoga Božića, godine Gospodnje 2014., pitam sebe i vas, jesmo li mi ispunjeni velikom radošću zbog toga što smo susreli Gospodina, što smo osjetili Božju prisutnost u svojem životu, čuli njegov glas u srcu, prepoznali njegovo djelovanje? Živimo li doista istinu da nas Bog toliko ljubi, da je u Isusu za nas postao čovjekom, da je došao da nas otkupi i spasi, da nam podari slobodu i dostojanstvo djece Božje?

Papa Franjo poziva nas da krenemo u novu evangelizaciju. Riječ je o novom navještaju Evandjela koji je potreban, jer ima nas koji smo imenom kršćani, a životom i djelom daleko od vjere u Boga. O slavlju ovogodišnjeg Božića zapitajmo se što činimo s onim što smo čuli, vidjeli i doživjeli?

S tim mislima pružamo vam u ruke božićni broj našega župnog lista „Promina“. U njemu ćete naći vijesti iz naše župne zajednice, iz našega kraja i domovine. U riječi i slici otimamo zaboravu ono što se dogodilo u našoj Promini.

Dragi Prominjani, primite svoj župni glasnik s onom istom ljubavlju s kojom je i pripremljen! Da, ovo je već deveti broj koji smo napravili. Žao nam je da bi suradnike u izradi župnog lista mogli staviti na prste jedne ruke. Sigurni smo da Promina ima mnogo više onih koji bi mogli svojom suradnjom pomoći da nam župni list bude još bolji. Sad kad ga gledamo možda nema nekakvu vrijednost, jer je on većinom kronika događanja protekle godine. Kad gledamo prvi broj, koji je izašao prije devet godina, vidimo da ipak naš župni list ima svoju vrijednost, a tek kad prođe mnogo godina mnogi će se sjetiti da ono šta nije zapisano kao da se nije ni dogodilo.

Do kada će mo imati svoj župni list nikad se ne zna. Evo, upravo sad, još nekoliko dana prije Božića nismo sigurni da smo uspjeli dobit župni list, razloga za takvo nešto je mnogo, ali ipak...

Uzmite ga i čitajte! Riječi i slike, slova koja svojim očima prebirete neka vam pomognu biti svjedocima Božje ljubavi, koja je u Božiću došla do vrhunca.

Vama i svima vašima u župi, raspršenima diljem Domovine i po svijetu želimo čestit Božić i blagoslovljenu još jednu novu godinu!

Uredništvo

ČUVARI KRISTOVA GROBA U PROMINI 2014. g.

Gornji red: ANĐELO Džepina, IVAN Kardov, MATEO Stanić, SLAVKO Džepina, ANTE Džapo, MARKO Buha, ANTE Džaja, JOSIP Džepina, JOSIP (Jole) Džepina, MARKO Perić, DENIS Bronić. Srednji red: JOSIP Čulina, IMCA Džepina, LUKA Sarić, GABRIJEL Gojčeta, ANTONIO Klepo, DOMAGOJ Bare, MARIO Škarica, DRAGO Kardov. Donji red: KREŠO Bračić, PETAR Bronić, TONI Gojčeta, MARINO Jakovljević, JOSIP Bare, ANTE Ikkica, STIPE NIKO Knežević, TOMISLAV Duvančić, MARKO Čulina i fra PETAR Pletikosa

KRIZMANICI U PROMINI 2014. g.

LUCUA Barišić, JOSIP Brnić, LUCUA Bronić, ANTONIJA Bilušić, ANTE Čavlin, MATE Gojčeta, KARLA Gojčeta, MARTIN Klepo, ANTE Knežević, KATA Pandža, MARKO Pandža, MATEA Pandža, TOMISLAV Perić, TEA Sarić, LUCIJA Tošić i KRISTIJAN Zeić

